

קונטרס

יום הנשואין

דברים ערבים ונעימים, הלכות ומנהגים, עצות ישרות
והדרכות, לחתן ולכלה ביום חפתם, פדת מה לעשות
שיעשו ויצליחו כל ימי חייהם.

אשר כתב

כבוד קדשת הרב הצדיק מוהרא"ש זצ"ל

בעל מחבר

ספר "שפת הנחל" - פרוש ובאור על כל הספר הקדוש והנורא "לקוטי-מוהר"ן,
וספרי שו"ת "אשר בנחל", ועוד ספרים רבים ונכבדים, הבנויים ומקודים על-פי
דברי רבינו הקדוש והנורא, אור הנגזר והצפון, בוצינא קדישא עלאה, אדוננו
מורנו ורבינו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רו לא אניס ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

הובא לדפוס ע"י חסידי ברסלב עה"ק ירושלים תובב"א

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

בארא פארק

4801 11th Ave,
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

היכל הקודש

קרית יואל

8 Premishan Way,
Monroe NY 10950
845.243.0563

היכל הקודש

מאנסי

32 Dolson Road
Monsey NY 10952
347.733.7551

היכל הקודש

בני ברק

רחוב הבעל שם טוב 7
052.760.5715

היכל הקודש

וויליאמסבורג

27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש

קרית יואל

8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש

בלומינגטון

24 Merriewald LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

היכל הקודש

יודישעלם

רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

צו הערן די
הערליכע שיעורים
פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיווק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

נדפסע ע"י

**קרן הדפסה
היכל הקודש**

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

יום הנשואין

א.

בני ובנותי היקרים! עליכם לדעת, כי היום הזה -
יום נשואיכם יום חפתכם, הוא היום שלכם, שנתן
הקדוש-ברוך הוא לכם למתנה, וביום הזה אתם
יכולים לפעל אצלו יתברך כל מה שאתם רוצים,
ועל-כן עליכם לנצל את היום הזה בקדשה ובטהרה,
כי כל ימי חייכם תלויים ביום הזה דיקא, כי ביום
החפה מוחלין לכם על כל עוונותיכם וחסאת
נעוריקם, אם רק תחזרו בתשובה שלמה, וכמו

שְׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (ירושלמי, בפורים, פָּרָק שְׁלִישִׁי):
 חֲתָן מוֹחֲלִין לוֹ עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו, דְּכָתִיב (בְּרֵאשִׁית כח):
 "וַיֵּלֶךְ יַעֲקֹב אֶל יִשְׁמָעֵאל וַיִּקַּח אֶת מַחֲלַת בַּת
 יִשְׁמָעֵאל", וְכִי מַחֲלַת שָׁמָּה, וְהֵלֵא בְּשֵׁמַת שָׁמָּה?
 אֵלֶּא שְׁנַמְחֵלוּ לוֹ עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו, מִכָּאן שִׁיּוֹם הַחֲפָה
 וְהַנְּשׂוּאִין הוּא יוֹם מַחֲלָה וְסִלִּיחָה וְכַפָּרָה לְחֲתָן
 וְלַכֶּלֶה כְּמוֹ יוֹם הַכְּפוּרִים, וְעַל-כֵּן נִהְגוּ הַחֲתָן וְהַכֶּלֶה
 לְהִתְעַנּוֹת בְּיוֹם חֲפָתָם, וּמִפְּשָׁפְשִׁין בְּמַעֲשֵׂיהֶם,
 וְחֲזוּרִים בְּתִשׁוּבָה אֲמַתִּית אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, בְּחֲרָטָה עַל
 הָעֶבֶר וּבְעֲזִיבַת הַחֲטָא וּבְקִבְלַת מַעֲשֵׂים טוֹבִים
 לְהַבָּא, וְנוֹהֲגִים לְסַיֵּם בְּיוֹם זֶה אֶת כָּל סֵפֶר הַתְּהִלִּים,
 וּמַעֲלַת הַזּוֹכָה לְסַיֵּם אֶת כָּל סֵפֶר הַתְּהִלִּים בְּפַעַם
 אַחַת בְּלִי הַפֶּסֶק, זֶה אֵין לְתֹאֵר וּלְשַׁעַר כָּלֵל, כְּמוֹ
 שְׁגָלָה לָנוּ רַבְּנוּ אִישׁ הָאֱלֻקִּים הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב, זְכוּתוֹ
 יִגַּן עָלֵינוּ, עַל הַפֶּסֶק (תְּהִלִּים קו): "מִי יִמְלֵל גְּבוּרוֹת
 ה' יִשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ", מִי שְׂרוּצָה לְמַלֵּל וּלְסַפֵּר אֶת
 מִדַּת הַגְּבוּרָה, הַעֲצָה לָזֶה - יִשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ,
 שְׁהוּא אֲמִירַת סֵפֶר הַתְּהִלִּים בְּפַעַם אַחַת, וּבְכַפְרֻט

יום הנשואין

ה

היום הזה שהוא יום חפתכם, יום נשואיכם בסימן טוב ובמזל טוב, יום אחד בחייכם, שבו מוחלין לכם כל העוונות, ומתחילים התחלה חדשה, בודאי עליכם, בני ובנותי היקרים, לקחת את עצמכם בידיכם, ולהתחרט על כל העבר שלכם, ולקבל קבלות טובות להבא, ואף שפבר עבר עליכם עד היום הזה כל מיני ירידות ונפילות והשלכות, שנפלתם וירדתם ונשלכתם במקום שנפלתם וירדתם, ונתלכלכתם כמו שנתלכלכתם, עם כל זאת היום הזה הוא היום שלכם, יום שמחתכם, עליכם לשכח את כל העבר שלכם, ותתחילו התחלה חדשה לגמרי, כמו שפרש רבנו ז"ל מאמרם ז"ל (כתובות זז:): ביצד מרקדים לפני הפלה, הינו כיצד מרקדין ומדלגין לפני הפלה - מה שקרה לפני החתונה, שצריכים לשכח את כל העבר שלו ביום החפה, ולעשות התחלה חדשה (עין חיי-מוהר"ן, סימן תקפו - דפוס חדש), ואז אם תלכו בדרך זו תצליחו כל מי חייכם, כי ביום הזה, יום החפה, יום הנשואין,

יכולים החתן והכלה לפעל אצלו יתברך כל מה שרק רוצים, אם אין מבטלין את הזמן היקר של היום הקדוש והנורא הזה בפטפוטי דברים בטלים ודברים של מה בכך, וכמו שמספרים מהרב הקדוש רבי נפתלי מראפשיץ, זכותו יגן עלינו, שאמר, שהיום הקדוש והנורא הזה, יום החפה והנשואין הוא יום כל-כך גדול, ויכולים לפעל בו כל-כך הרבה ברוחניות, אף חבל שמסרו את היום הזה לילדים שאינם יודעים איך לנצל את היום הקדוש והנורא הזה; ועל-כן, בני ובנותי היקרים, מאחר שזכיתם להגיע ליום הזה, ראו לקבל על עצמכם ביום הזה, יום תענית, גם תענית דבור, ותשמרו מאד מאד לא לבלות את הזמן היקר בהכל ובריק, רק תגמרו ביום הזה את כל ספר התהלים, ומלבד זאת תפרשו את כל שיחתכם וכל אשר עם לבבכם אליו יתברך, כִּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהִבֵּן אֶל אָבִיו, בְּלִשׁוֹן שְׂאֵתָם רְגִילִים בָּהּ, כִּי כָל דְּבוּר וְדְבוּר שֶׁמְדַבְּרִים עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, נִשְׁמַע וְנִתְקַבֵּל, וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרִי

יום הנשואין

ז

מי שְׁמֵרָבָה לְדַבֵּר בְּיוֹם זֶה עִמּוֹ יִתְבַּרַךְ בְּחֵדֶר מִיָּחָד
שָׂאִין שֵׁם בְּנֵי-אָדָם וְיוֹשֵׁב בְּהִתְבּוֹדָדוֹת, בַּד בְּבַד
יִהְיֶה קֹדֶשׁ, וַיִּבְקֹשׁ לְכָל הַחַיִּים כָּל מֵה שְׁצָרִיף, וְאִז
בְּוֹדָאֵי לֹא יִזוּז מִשָּׁם עַד שֶׁתִּקְבְּלֶנָה תְּפִלוֹתָיו, וּמֵאִד
מֵאִד צָרִיכִים לְהִזְהַר בְּיוֹם הַזֶּה לֹא לָרִיב וְלֹא
לְהִתְעַצְבֵּן, כִּי בְּיוֹם הַזֶּה אֹרֵב גַּם הַשָּׁטָן לְהַכְנִיס
מִתַּח וְרִיב בְּבֵית, כִּי בְּדַרְךָ כָּלֵל כָּל הַמְשֻׁפָּחָה בְּמִתַּח
וְעֲצָבָנוֹת מִשְׁמַחַת הַחֲתָנָה, וְכָל אֶחָד טְרוֹד מֵאִד
לְעֲשׂוֹת אֶת הַקְּנִיּוֹת הָאֲחֵרוֹנוֹת, וְלִכֵּן רוֹצִים לְהַכְנִיס
גַּם אֶת הַחֲתָן וְהַכֵּלָה בְּמִתַּח, וְעַל-כֵּן צָרִיכִים הַחֲתָן
וְהַכֵּלָה לֹא לְהִתְבַּלְבֵּל מִשׁוֹם דְּבַר שְׁבַע עוֹלָם בְּיוֹם
הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא הַזֶּה, רַק לְעַסֵּק בְּתַפְלָה וּבְתַחֲנוּנִים
וּבְאַמִּירַת תְּהִלִּים, וְלִשׁוֹב בְּתַשׁוּבָה שְׁלֵמָה וְחֲרָטָה
עַל הָעֵבֶר, וְקַבְּלָא עַל לְהַבָּא, וְאִז דִּיקָא יִצְלִיחוּ כָּל
יְמֵי חַיֵּיהֶם לְאַרְךָ יָמִים וְשָׁנִים טוֹבוֹת.

ב.

בני ובנותי היקרים! עליכם לדעת כי ביום החפה והנשואין אתם צריכים להפריש את עצמכם מכל וכל, על-פל-פנים יום אחד בחייכם, ולחשוב חשבוננו של עולם, ולהתבונן היטב מה תפקידכם בחייכם, ומה עומד לפניכם, ובמה אתם נכנסים ומה אתם הולכים לבנות, ואז כשתזכו להגיע אל ישוב הדעת הזה, כבר שום דבר שבעולם לא יוכל לבלבל אתכם, ואף שפיום הזה השטן מקטרג מאד מאד לבלבל מחשבתכם שלא יהיה לכם זמן פנוי, כי דיקא ביום האחרון בהיותכם עדין רוקים ויושבים בבית הוריהם כשכל הבית בוער כמרקחה, וצריכים לגמר את ההכנות והקניות ולסדר את הסדורים האחרונים, רוצים להמשיך גם אתכם בתוך כל הבלבולים והעצבנות, כי הלא אתם חלק מהשמחה וכו', עם כל זאת עליכם להתגבר ביום זה על כל המכשולים והמניעות, ותשתדלו להיות לבד ביום זה, כדי שיהיה לכם פנאי לחשוב היטב על עתידכם

אֲשֶׁר אַתֶּם הוֹלְכִים לְבָנוֹת יְחַד, וּתְקַבְּלוּ עַל עֲצֻמְכֶם
הַדָּבָר הָרֵאשׁוֹן וְהַעֲקָרִי בַחַיִּים - אַף פֶּעַם לֹא לְהִיּוֹת
בְּכַעַס וּבַעֲצָבָנוֹת אַחַד עַל הַשְּׁנִי, יְהִיָּה מֵה שְׂיִהְיָה
וְיִהְיָה אִיךָ שְׂיִהְיָה, עִם מִדַּת הַפֶּעַס וְהַעֲצָבָנוֹת לֹא
פוֹעֲלִים שׁוֹם דָּבָר, אֲלֹא עוֹד מִחֲרִיבִים מֵה שְׁרוּצִים
לְבָנוֹת, כִּי בְּאַמַּת אִישׁ וְאִשָּׁה שְׂכִינָה שְׁרוּיָה בֵּינֵיהֶם
(סוּטָה יז), וְכִשְׂאִין זֹכִים אֲזִי נִשְׁאַר רַק אֵשׁ וְאֵשׁ, כִּי
שָׁמוּ יִתְבָּרַךְ - י"ה יוֹצֵא וּפּוֹרֵחַ מִמָּקוֹם שְׂיִשׁ שָׁם פֶּעַס
וְעֲצָבָנוֹת, כִּי אֵין הַשְּׂכִינָה שׁוֹרָה בְּמָקוֹם הַפֶּעַס
וְהַעֲצָבוֹת, כִּי "כֹּל הַכּוֹעֵס כְּאִלוֹ עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה"
(זֶהר הַקְּדוּשׁ, בְּרֵאשִׁית כז:), וְ"אֵין הַשְּׂכִינָה שְׁרוּיָה אֲלֹא
בְּמָקוֹם שְׂמֻחָה שֶׁל מִצְוָה" (שֶׁבַת ל:), וְעַל-כֵּן בְּתוֹךְ
אִישׁ וְאִשָּׁה יֵשׁ שָׁם שָׁמוּ יִתְבָּרַךְ - י"ה, וּבְרִגְעַ
שְׁנַתְעוֹרְרַת בָּהֶם אֵשׁ הַפֶּעַס וְהַרְצִיחָה, פּוֹרֵחַ מִשָּׁם
שָׁמוּ יִתְבָּרַךְ - י"ה, שֶׁהוּא סוֹד הַמִּחִין, וְנִשְׁאַר רַק אֵשׁ
וְאֵשׁ וְנִשְׂרָפִין, רַחֲמָנָא לְצַלָן, וְנִנְחָרַב הַבַּיִת כְּלוּ, וְעַל-
כֵּן עֲלִיכֶם לְקַבֵּל עַל עֲצֻמְכֶם בַּיּוֹם הַזֶּה קִבְּלָה חֻזְקָה
לֹא לְכַעַס וְלֹא לְפַל בַּעֲצָבָנוֹת אַחַד עַל הַשְּׁנִי כֹּל יְמֵי

חייכם, והנסיין הוא ביום הזה ויקא בשעה שכל
 הבית בוער כמרקחה, וכלם עצבניים וטרודים עם
 ההכנות האחרונות, ורוצים להכניס גם אתכם בתוך
 האש הבווערת, ויש עליכם הרבה טענות ומענות,
 עליכם לדעת שכל זה למען נסותכם הישכם
 אוהבים את הקדוש ברוך הוא באמת, ואם היום
 הקדוש והנורא הזה אצלכם באמת יום קדוש ונורא
 או לא, ועל-כן שולחים לכם נסיון של פעם
 ועצבנות, ואם תעמדו בנסיין הקשה והמר הזה, אז
 תדעו שכל ימי חייכם תוכלו להתגבר על הנסיין
 הזה לא לכעס ולא להתעצבן אחד על השני, רק
 לחיות ביחד באהבה, אחוה ורעות, ובלישוב הידעת
 ואחד, יעזר את השני, כמו שאמר החכם מכל אדם
 (קהלת ד, ט-ו): "טובים השנים מן האחד, אשר יש
 להם שכר טוב בעמלם, כי אם יפלו, האחד יקים את
 חברו, ואילו האחד שיפל, ואין שני להקימו", וזה
 יסוד גדול בקיום ובבנין בית חזק - פשהאיש
 והאשה מקבלים על עצמם את השתפות האמתית,

ומתחלקים בכל דבר שנה בשנה בין לרוח ובין
 להפסד, חס ושלום, תמיד צריכים לדעת כי הזוג
 הוא שתף בכל, ועל-כן אסור לבא בטענות אחד על
 השני ולהשפיל אחד את השני, שזו כבר לא שתפות
 אלא רמאות, ושתפות אמתית היא רק כשיש שלום,
 אהבה ואחדות אמתית בין בני הזוג, וזה אשר אתם
 צריכים להתישב ביום הזה דיקא, לידע שהאחריות
 נופלת על שניכם, ואסור להשפיל אחד את זולתו,
 רק שניכם תעזרו אחד לשני, ואז תצליחו ותחשבו
 רק ממנו יתברך, איך שהוא מנהיג את עולמו
 בהשגחה פרטי פרטית, ואין שום טבע כלל, כי "אין
 אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם-כן מכריזין עליו
 מלמעלה" (חלין ז.), ו"אין אדם נוגע במה שמוכן
 לחברו, ואין מלכות נוגעת במלכות חברתה אפילו
 כמלא נימא" (יומא לח.), ובידיעות אלו באמת תזכו
 להיות הכי מאשרים בחייכם, ותחיו יחד באהבה,
 אחוה ורעות, והבנה הדדית, ואחד יעזר לשני.

וְלָכֵל זֶה אֵי אֶפְשֶׁר לְזָכוֹת, כִּי אִם כְּשִׁמְקַבְּלִים
 עֲלֵיהֶם עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם וְחוֹזְרִים תָּמִיד בְּתַשׁוּבָה
 שְׁלֵמָה, וְזֶה אֲשֶׁר חִמְתָּן בְּלֵאָה רְאֵשֵׁי תַבּוֹת:
 "חִטָּאתִי נִגְדִי תָּמִיד" (תהלים נא), "כִּי לְהִוְיָהּ
 הַמְּלוּכָה (תהלים כב), הִינוּ מֵצַד אֶחָד צָרִיף לְשׁוֹב
 בְּתַשׁוּבָה תָּמִיד עַל הָעֶבֶר וְלִזְכּוֹר אֶת עֲוֹנוֹתָיו
 וְחִטָּאתָיו הַמְרַבִּים, וּמֵצַד שְׁנֵי צָרִיף לְקַבֵּל עַל עֲצֻמוֹ
 עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם, לִידַע אֲשֶׁר אֵין בַּלְעָדָיו יִתְבַּרֵּךְ
 כָּלֵל, וּבִאֲמַת זֶה תְּלוּי בְּזֶה, כֹּל מֵה שְׁאֲדָם מִבְּטֵל אֶת
 עֲצֻמוֹ לְגַמְרִי, וְיִודַע וְזֹכֵר הֵיטֵב אֶת מַעֲשָׂיו הַמְגַנִּים,
 דִּיקָא עַל-יְדֵי-זֶה הוּא יָכוֹל לְזָכֹר מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ,
 וְלְקַבֵּל עַל עֲצֻמוֹ עַל מַלְכוּתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, כִּי כִּפִּי שְׁאֲדָם
 זֹכָה לְבִטֵּל אֶת יְשׁוּתוֹ לְגַמְרִי, וְזֹכָה לְזָכֹר אֶת הָעֶבֶר
 שְׁלוֹ אֵיף שְׁחָטָא, עֲוָה וּפְשַׁע לְפָנָיו יִתְבַּרֵּךְ, בְּבַחֲיַנְתָּ:
 "חִטָּאתִי נִגְדִי תָּמִיד", עַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא זֹכָה לְקַבֵּל
 עַל עֲצֻמוֹ עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם, בְּבַחֲיַנְתָּ: כִּי לְהִוְיָהּ
 הַמְּלוּכָה", וְזֶה נִקְרָא זְוֹג שְׁלָם, וְעַל-כֵּן דִּיקָא בֵּיוֹם
 הַזֶּה, יוֹם שְׁמִחַת נְשׂוּאֵיכֶם, רְאוּ לְהַכְנִיס דְּבוּרִים אֵלָיו

יום הנשואין

יג

היטב אל לבכם, ותקבלו על עצמכם לשוב בתשובה
שלמה אליו ותברוך, ותשמרו עצמכם מפעם
ומקפידות וממריבות כל ימי חייכם, ודיקא באפן
הזה תצליחו תמיד.

ג.

בני ובנותי היקרים! היום ביום שמחתכם
ונשואיכם, יום פלולות חפתכם, תשדלו להשא
בבית, ואל תצאו כלל לחוץ, ותשמרו עצמכם מאד
מאד, ואם צריכים לצאת, אזי תלכו רק עם שומר,
כי חכמינו הקדושים אמרו (ברכות נד.): "חמתן וכלה
צריכים שמור", כי ביום הזה מקטרג מאד מאד
השטן ועין הרע, רחמנא לישזבן, ועל-כן אל תצאו
מפתח ביתכם, ואם בהכרח לצאת, עליכם לצאת רק
עם שמירה, שילף עוד אחד עם החמתן או עוד אחת
עם הפלה, כי אתם צריכים שמור, ועקר השמירה -
שתזכו להפלל באין סוף ברוך הוא, וביום הזה זה

יום מזלכם, ובנגל אתם יכולים לשפח מהכל, ולבזבז את היום הקדוש והנורא הזה, כי באמת עקר החתונה היא בשביל הזכרון - להמשיך את הזכרון לזכר תמיד רק בו יתברך, אשר זו המדרגה הכי עליונה שאדם צריך לזכות בזה העולם, לזכר תמיד רק אותו יתברך, ובשביל זה צריכים להתחתן, כדי שיהיה נשאר הזכרון הזה אחריו לעולם מדור דור עד סוף כל הדורות, כי עקר המצוה של החתונה שהיא מצוה ראשונה בתורה להתחתן ולהוליד בנים ובנות, כדי שישאיר אחריו בנים ובנות שיהיה נשאר זכרו לדורות עולם, העקר הוא בשביל זכרון העולם הבא, שזה עקר תכלית הבריאה - שאדם יזכר תמיד ממנו יתברך, וכל זמן דאדם מסתובב בזה העולם, הוא צריך תמיד לחשוב רק ממנו יתברך, ובכל מה שיהא עושה, יראה שהקדוש-ברוך-הוא יהיה שם, שזה עקר שלמות היחוד והזיווג בין עולם הבא לעולם הזה, שזה סוד היחוד בין איש לאשה, בין רוחניות לגשמיות, שאפילו הוא בעולם הבא

הגשמי והחמרי, עם כל זאת יוריד את העולם הבא הרוחני והדק והנזף לעולם הזה, שגה שלמות היחוד בין איש לאשה, ובשכיל זה לבד רוצה השם יתברך בקיום העולם - שיוליד האדם בנים, כפי שיתקיים העולם, שיזכר אותו לנצח, כמו שכתוב (תהלים קלה): "הוי"ה זכרך לדר ודר", וכתוב (שמות יז): "זה זכרי לדר דר", שגה עקר הזכרון - לזכור בו יתברך תמיד, ואלו השעשועים הגדולים ביותר - שאדם זוכה לזכור תמיד רק ממנו יתברך, ועל-כן דיקא ביום החפה, אז יורד על החתן והפלה אור עליון ונורא מאד שגה סוד החפה, כמו שכתוב (ישעיה ד): "כי על כל כבוד חפה", כי כבודו יתברך מלא כל הארץ כבודו, שכל זה הוא סוד החפה שמחפה על האדם אמתת מציאותו יתברך, ועל-כן עליכם לדעת, בני ובנותי היקרים, היום הגה הוא יום קדוש ונורא לכם, כי ביום הגה מקימים לכם את החפה, ותכנסו שם, שגה סוד הארת האין סוף ברוך הוא, שיהיה חופה עליכם, ועל-כן ביום הגה אתם יכולים

להמשיך על עצמכם אור, נועם, זיו וערבות לכל ימי חייכם, ולכן אתם צריכים להתישב היטב היטב בעצמכם היום הזה, ולהתחרט על כל העבר שלכם, ולקבל על עצמכם קבלה חזקה, שמהיום והלאה כבר תשמעו בקולו יתברך, שהוא קול התורה, ותנהיגו עצמכם רק על-פי דרכי התורה והיראה שקבלנו מאבותינו ורבותינו מדור דור עד קבלת התורה על-ידי משה רבינו בהר סיני, ובזה שתקבלו על עצמכם היום הזה קבלות טובות, והעקר תחת החפה, שאז תכוננו היטב שעכשו כבודו יתברך בעצמו מאיר וחופה עליכם, על-ידי-זה יהיה לכם כח כל ימי חייכם להתחזק ולהחזיק מעמד על כל מה שרק יעבר עליכם, ושום דבר שבעולם לא יוכל לשבור אתכם, וזכרו את זה היטב, ועל-ידי-זה תצליחו כל ימי חייכם.

ד.

בני בני! עליך לדעת כי היום הזה - יום החפה, הוא יום קדוש ונורא בשבילך, היום האחרון והיום הראשון, הינו היום האחרון של ימי הנעורים, שעליך לשוב בתשובה שלמה על חטאת נעוריך ועל כל מה שעבר עליך בימי הנעורים מקטנותך עד היום הזה, ועליך לשוב בתשובה שלמה אליו ותברך ולהתודות לפניו ותברך בפרטי פרטיות על כל מה שעשית.

ותלך אל מקוה טהרה לטהר את עצמך, ותבקש רחמים ממנו ותברך שימחל לך על כל עוונותיך, ואם תוכל לכסות את ראשך בתוף מימי המקוה, ולומר אז סדר הודוי, אין למעלה מזה, כי בשאדם הוא בתוף המים ומכסה את ראשו ומתודה לפניו ותברך, ומתחרט חרטה שלמה על כל מה שהיה עד עכשיו, ומקבל על עצמו קבלה אמיתית על להבא, שמעכשיו כבר ישנה את מעשיו, ואחר כך טובל, אז אינו זו משם עד שהקדוש-ברוך-הוא מוחל לו, כי

"מה מקנה מטהר את הטמאים, אף הקדוש-ברוך-
 הוא מטהר את ישראל" (יומא פה:), ובו ברגע שאדם
 טובל את גופו הגשמי בעולם הזה, אז טובלת
 נשמתו בעולם הבא, ועל-כן דיקא עכשיו ביום
 שמחתך, יום חפתך, עכשיו הוא הזמן שתטבל
 במקנה טהרה, ותתחרט חרטה גמורה על כל העבר
 שלך, ותזכר שזה היום האחרון של ימי נערוּתך
 ובחוריתך, והיום מתחיל היום הראשון של
 שלמותך, כי כל זמן שאין האדם נשוי אינו נקרא
 אדם והוא פלג גוף, ועל-כן היום הזה הוא גם היום
 הראשון שלך, שאמה זוכה להקרא אדם השלם,
 ולכן דיקא ביום הזה אתה יכול להתעלות בתכלית
 העליה.

ולכן ראה, אהובי, בני, להזדרז לילך היום
 למקנה טהרה, ולטבל את עצמך הרבה טבילות,
 ותשפך דמעות כמים, ותתודה אליו ותברך על כל
 העבר שלך, ואז תצא איש טהור, והקדוש-ברוך-
 הוא ימחל לך על כל העבר שלך, ויצא פרוז מן

השמים: "וסר צוונך וחסאתך יכפר"; אשרי מי שהולך ביום חפתו למקנה טהרה ומתנדף שם, ומתחרט על כל העבר, ומטביל עצמו ויוצא טהור.

* * *

כתוב בסדור "אור לישרים": חתן ביום חפתו קדם החפה, קדם שנכנס לטבל במקנה יאמר זה:

הרינו מוכן ומזמן לקים מצות עשה של ודוי, ומצות עשה של תשובה, כמו שכתוב: "דבר אל בני ישראל איש או אשה פי יעשו מכל חטאת האדם למעל מעל ביהנה, ואשמה הנפש היא, והתודו את חטאתם אשר עשו".

אנא, יהוה, חטאתי, עויתי, פשעתי לפניך יהוה בחטאים ועוונות ופשעים הרבה מאד, גדול עוני מנשא, עצמו פשעי מספר, בשתי וגם נכלמתי (אם זוכר יפרש חטאיו באיזה יום, באיזו שעה ובאיזה מקום חטא ויאמר), הרי נחמתי ובשתי ממעשי הרעים, ולעולם אין אני חוזר לעשות כדבר הזה,

וְהָרִינוּ כְּגַר שְׁנַתְגִּיר וּכְקִטָּן שְׁנוּלָד; אָנָּה, יְהוָה, כִּפָּר
 נָא לַחֲטָאִים וְלַעֲוֹנוֹת וּלְפִשְׁעִים שְׁחַטָּאתִי וְשַׁעֲוִיתִי
 וְשַׁפְּשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ, לְמַעַן שְׂמֹךְ, יְהוָה, וְסַלַּחַת לַעֲוֹנֵי
 כִּי רַב הוּא, וְכִפְתּוּב בְּתוֹרָתְךָ: כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר
 עֲלֵיכֶם לְטַהַר אֶתְכֶם מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם לְפָנֵי יְהוָה
 תִּטְהָרוּ, בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, אָמֵר
 רַבֵּי עֲקִיבָא: אֲשֶׁרֵיכֶם יִשְׂרָאֵל לְפָנֵי מִי אַתֶּם מִטְהַרִּין,
 וּמִי מִטְהַר אֶתְכֶם, אָבִיכֶם שְׁבַשְׁמַיִם, שְׁנֵאמַר:
 וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מִיַּם טְהוֹרִים וּטְהַרְתֶּם, וְאוֹמֵר: מִקְּוֵה
 יִשְׂרָאֵל יְהוָה, מַה מִּקְּוֵה מִטְהַר אֶת הַטְּמְאִים, אֶף
 הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִטְהַר אֶת יִשְׂרָאֵל; וַיִּקְרָא אֱלֹהִים
 לִיבְשָׁה אֶרֶץ וּלְמִקְוֵה הַמַּיִם קָרָא יַמִּים.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, תְּבוֹא לְפָנֶיךָ תִּפְלַתְנוּ,
 וְאֵל תִּתְעַלֵּם מִתְחַנְּתָנוּ, שְׂאִין אָנוּ עֲזֵי פָנִים וּקְשָׁה
 עֶרְף לֹאמַר לְפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ
 צְדִיקִים אֲנַחְנוּ וְלֹא חַטָּאנוּ, אֲבָל אֲנַחְנוּ וְאֲבוֹתֵינוּ
 חַטָּאנוּ:

אֲשֶׁמְנוּ, בְּגִדְנוּ, גְּזֻלְנוּ, דִּבְרָנוּ דְּפִי, הֶעֱוִינוּ,
 וְהִרְשַׁעְנוּ, זָדְנוּ, חִמְסָנוּ, טָפְלָנוּ שָׁקַר, יַעֲצָנוּ רַע,
 כְּזָבְנוּ, לָצָנוּ, מְרֻדְנוּ, נֹאצָנוּ, סָרְרָנוּ, עֹוִינוּ, פֶּשַׁעְנוּ,
 צָרְרָנוּ, קִשְׁיָנוּ עֶרְף, רִשְׁעָנוּ, שַׁחַתְנוּ, תַּעֲבָנוּ, תַּעֲוִינוּ,
 תַּעֲתָעְנוּ, סָרְנוּ מִמְצוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ הַטּוֹבִים וְלֹא
 שָׁוָה לָנוּ, וְאַתָּה צַדִּיק עַל כָּל הַבָּא עֲלֵינוּ, כִּי אָמַת
 עֲשִׂיתָ וְאַנְחָנוּ הִרְשַׁעְנוּ, מֵה נֹאמַר לְפָנֶיךָ יוֹשֵׁב מְרוֹם,
 וּמֵה נִסְפַר לְפָנֶיךָ שׁוֹכֵן שְׁחָקִים, הֲלֹא כָּל הַנִּסְתָּרוֹת
 וְהַנְּגֻלוֹת אֵתָהּ יוֹדֵעַ, אֵתָהּ יוֹדֵעַ רְזִי עוֹלָם וְתַעֲלוּמוֹת
 סִתְרֵי כָּל חַי, אֵתָהּ חוֹפֵשׁ כָּל חֲדָרֵי בֶטֶן וּבוֹחֵן כְּלִיֹּת
 וְלֵב, אֵין כָּל דְּבַר נֶעְלָם מִמֶּךָ, וְאֵין נִסְתָּר מִנְּגִד עֵינֶיךָ,
 וּבִכֵּן יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ,
 שֶׁתִּכַּפֵּר לָנוּ עַל כָּל חַטָּאתֵינוּ, וְתִסְלַח לָנוּ עַל כָּל
 עֲוֹנוֹתֵינוּ, וְתִמְחַל לָנוּ עַל כָּל פְּשָׁעֵינוּ.

ויאמר בכִּוְנָה גְּדוּלָה

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ,
 שֶׁאֵם חַטָּאתִי, עֹוִיתִי וּפְשָׁעֵתִי לְפָנֶיךָ וּפְגַמְתִּי בְּאַרְבַּע
 אוֹתִיּוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁל שְׁמֶךָ הַנִּזְ"ה וּבְאַרְבַּע אוֹתִיּוֹת

שֶׁל שְׂמֵךְ אֲדֹנָי, וְנִתְחַיְבֹתִי בְּדִינֶךָ הַצָּדִק: סְקִילָה,
 שְׂרָפָה, הֶרֶג וְחֶנֶק, הָרִי אֲנִי מִקַּבֵּל עָלַי אַרְבַּע מִיתוֹת:
 סְקִילָה, שְׂרִיפָה, הֶרֶג וְחֶנֶק, וְהָרִינִי כְּאִלוֹ גִּסְקִלְתִּי
 וְנִשְׂרַפְתִּי וְנִהְרַגְתִּי וְנִחְנַקְתִּי בְּבֵית-דִין הַגָּדוֹל
 שְׁפִירוֹשָׁלַיִם עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׂמֵךְ, וְאַתָּה יְהוָה,
 בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּימִים, תָּשׁוּב וּתְיַחַד כָּל הָאוֹתוֹת שֶׁל
 שְׁמוֹתֶיךָ הַיְקָרִים, וְיֵאִיר בְּרָצוֹנְךָ בְּכֹל הָעוֹלָמוֹת:
 אֲצִילוֹת, בְּרִיאָה, יְצִירָה, עֲשִׂיָּה, וְאֵל יְהִיָּה מוֹנֵעַ,
 וְהָרִי עִתָּה אֲנִי מִקַּבֵּל עָלַי כָּל אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית-דִין
 לְכַפֵּר עַל כָּל עֲוֹנוֹתַי, שְׁחַטָּאתַי וְשַׁעֲוִיתַי וְשַׁפְּשַׁעְתִּי
 מִנְּעוּרַי עַד הַיּוֹם הַזֶּה, וּלְתַקֵּן כָּל הָעוֹלָמוֹת שֶׁפָּגַמְתִּי
 בָהֶם, כְּאִלוֹ הֵייתִי טוֹבֵל עַצְמִי בְּנֶהַר דִּינֹר, וְהָרִינִי
 כְּגַר שְׁנַתְגִּיר וּכְקִטָּן שְׁנוֹלֵד דָּמִי, וְיְהִי נֵעַם יְהוָה
 אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנֵנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה
 יְדֵינוּ כּוֹנֵנָהוּ, יְהִי לְרָצוֹן אֲמָרֵי פִי וְהִגְיוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ
 יְהוָה צוּרִי וְגוֹאֲלִי.

ה.

בני, בני! ראה תכף-ומיד אחר המקווה טהרה
 להלביש את עצמך במלבושי כבוד, מלבושי שבת,
 מלבושי טהרה, מלבושים חדשים, שקנו לך בעבור
 היום הקדוש והנורא הזה - יום הנשואין, יום
 החפה, ותברך ברפת "שהחיינו וקימנו והגיענו
 לזמן הזה" על הבגדים החדשים שתתלבש, ותכון
 גם לצאת עם הברכה הזו על הנשואין, שזפה אותך
 הקדוש-ברוך-הוא למצא את בת זוגך, ותתן תודה
 והודאה להקדוש-ברוך-הוא למצא את בת זוגך,
 ותתן תודה והודאה להקדוש-ברוך-הוא על כל
 החסד חנם שעשה עמך, ותזרוז את עצמך תכף-ומיד
 להתפלל תפלת מנחה בכונה נוראה מאד כתפלת
 יום הכפורים, כי ביום הזה מכפרים לך על כל
 עוונותיך, ואל יהיה נקל בעיניך תפלת מנחה זו, כי
 היא התפלה האחרונה של מי בחרותך, ועליך
 לשוב בתשובה שלמה על כל התפלות שהחסרת
 ודלגת והתפללת ללא כונה ובהסח הדעת, ותאמר

מלה במלה סדר הקרבנות, ואשרי ושמונה-עשרה,
 וכשתגיע לברכת "שמע קולנו"

תאמר נסח זה

ענני אבינו, ענני ביום צום התענית הזה, כי בצרה גדולה אני על כל מה שחטאתי ושעויתי לפניך מיום היותי על האדמה עד היום הזה, והדבקתי רעה על רעה, והרהורי עברה הרהרתי, והלכתי אחרי שרירות לבי הרע, ואחרי ראות עיני בראיות אסורות, ופגמתי בעינין עילאין ונלפדתי במצודה רעה, ופגמתי באות ברית קדש, מתבושש אני בחטאי ונכלם אני מעוונותי, ונחפר מפשעי, אף לא להכעיסך נתפונתי, ואתה בוחן לבות וכליות, גלוי וידוע לפניך, כי לא במקרד ולא במעל לעשות כנגד פנותיך, אלא יצרי הרע פתני והדיחני גדר בעדי ולא אצא הכביד נחשתי, ועתה, יהוה, צור תקותי ותקנת אבותי, הנה שבתתי אליך בבשת פנים ביום צום תענית זה, יום מחילת עוונותי, כי ימינך פשוטה לקבל שבים, אנא יהוה, כפר נא ביום הזה

על כל מה שחטאתי ותשליך במצולות ים כל חטאתי הרבים, בפסני מעוני ומחטאתי טהרני, לב טהור ברא לי אלהים ורוח נכון חדש בקרבי, והחזק בידך ביתי הרעוע, ותקן על אשר עויתי, והעלה והאר כל השמות שפגמתי בהם, ויהיו למאורות כמשפט הראשון, ותלקט כל אשר פזרת, והן הנזה מלופפות בי, ותרחיקם מאתי ומגבולי, ולא יגעו בי ובנפשי, ולא ילוו אותי לקבר לומר: אבינו אתה, ולא תאנה לי רעה, ונגע לא יקרב באהלי, ובכח שמך הגדול היוצא מפסוק: "חיל בלא ויקיאנו", כאריה תשאג לעמתם ותוציא בלעם מפיהם, והשג תשיג והצל תציל, ותשיב הכל לאיתנו הראשון ולא ידח ממני נדח, והאשה הבאה אל ביתי אשר הוכחת לבת זוגי, יהי רצון מלפניך שיהיה הזוג הראוי ומתקנים לבל אמות ואספה בלי עתי, חס ושלום, ולא אדחה מפני שום אדם שבעולם; אנא, יהוה, מלטה נפשי וגם עד זקנה ושיבה אלהים אל תעזבני, עד מלאת ימי שנותי בהם שבעים שנה, ויתקיים בי

מקרא שפּתּוּב: "כּי אָרְךָ יָמִים וּשְׁנוֹת חַיִּים וְשָׁלוֹם יוֹסִיפוּ לָךְ" אָמֵן סְלָה, וְאֵל תִּסְתַּר פְּנֵיךָ מִמֶּנּוּ, הִיָּה נָא קְרוֹב לְשׁוּעָתִי טָרָם אֵלֶיךָ אֶקְרָא אַתָּה תַעֲנֶנּוּ, אֲדַבֵּר וְאַתָּה תִשְׁמַע כַּדְּבַר שְׁנֵאמַר: "וְהָיָה טָרָם יִקְרָאוּ וְאֲנִי אֶעֱנֶה, עוֹד הֵם מְדַבְּרִים וְאֲנִי אֶשְׁמַע", כּי אַתָּה יְהוָה הָעוֹנֶה בְּעֵת צָרָה וְשׁוֹמֵעַ תַּפִּלַּת כָּל פֶּה עֹמֵךְ יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים וְכוּ'.

וּקְדָם עֲקִירַת רִגְלָיו יֹאמֵר גִּטָּה "עַל חֲטָא" כְּמוֹ בְיוֹם הַכַּפּוּרִים, וְיִשְׁפֹּךְ דְּמַעוֹת כַּמַּיִם עַל חֲטָאֵת נַעוּרָיו, וַיִּבְקֹשׁ אֶז רַחֲמִים מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ שְׂיִמְחַל וַיִּסְלַח לוֹ עַל כָּל הָעֲבָר שָׁלוֹ, וַיִּקְבַּל עַל עֲצָמוֹ קַבְּלָה חֲזָקָה שְׁלֵא יִחְזוֹר עַל קְלָקוּלוֹ, וַיִּזְכֶּה לְהִיּוֹת עוֹבֵד הַשֵּׁם, וַיִּתְמַיד בְּתוֹרָה וּבְמִצְוֹת וּבְמַעֲשִׂים טוֹבִים כָּל יְמֵי חַיָּיו.

.ו.

בְּנֵי וּבָנוֹתֵי הַיְקָרִים! עֲלֵיכֶם לְדַעַת כּי הַיּוֹם הַזֶּה הוּא יוֹם שְׂמִחַתְכֶם וַיּוֹם כָּלוּלוֹתֵיכֶם, וַיֵּשׁ לְפָנֵיכֶם

יום הנשואין

כז

עבודה נשגבה בשמחת נשואיכם, אשר תארוך כמה שעות ארכות, ועליכם להיות מישבים אז מאד, הן בסדר הקדושין והחפה והיחוד והשמחה, ועל-כן עליכם להקדים כמה שעות מנוחה, לישן ולא להתבלבל משום דבר שבעולם, ומכל שכן להזהר לא להתערב בשום ריב ומחלוקת או וכוזחים שמתהוים מצד המתננים בנהוג, וכמאמרם ו"ל (שבת קל): ליכא כתבה דלא רמו בה תיגרא [אין כתבה שלא רבים בה], הינו ההכרח שתהיינה מחלוקות בנשואין], זה כלל לא שיהא אליכם, ואפילו שירצו לערב אתכם בכל זה, ראו להתחמק מכל ההבלים האלו, ותלכו לנוח ולישן כמה שעות, כדי שתזכו למחין זפים ונקיים, מחין מישבים, ולהשיג השגות האין סוף ברוך הוא, שמאירות על חתן וכלה בעת חפתם, כי אז הקדוש-ברוך-הוא בעצמו חופה על החתן והכלה, כי בשעה שנכנסים לחפה, אז נשלמים האיש והאשה, כי מאיר בו הי"ד ובה הה"א שהוא שמו יתברך - י"ה שהם

המחזין, וזוכים להשלים את עצמם אז במחזין
עליונים, ועל-כן גורם השטן אז מחלקת בין
המחתנים מצד הקנאה והשנאה שנתעוררים
המקטרגים העליונים על החתן והכלה, וכן מצד עין
הרע של בני-אדם, ועל-כן אתם צריכים להזהר מאד
מאד ש'לו לקבל שום לשון-הרע ורכילות מזה על זה
כנהוג בין המחתנים ביום החתונה, שהמתחים כבר
עולים למעלה מהראש, ורוצים למשוך גם את החתן
והכלה לתוך הסכסוכים, אתם צריכים רק לנוח ולא
להתבלבל כלל בשום פנים ואפן, רק תזכרו היטב
את הפסוק (בראשית ב): "על-כן יעזב איש את אביו
ואת אמו וידבק באשתו והיו לבשר אחד", עוד מעט
תצאו מהבית ותבנו את ביתכם, ועל-כן מה ולמה
לכם להתערב בריב לא לכם, אתם ראו רק לחשוב
ממנו יתברך, ולתן תודה והודאה להקדוש-ברוך-
הוא על גדל החסד חנם שעשה עמכם שהגעתם
ליום שמחתכם וליום כלולותיכם.

יום הנשואין

כט

.ד.

בני, בני, קדם שאתה יוצא מביתך ללכת אל
מקום החתנה

תאמר תפלה זו:

לשם יחוד קדשא ברין הוא ושכינתיה, אני מוכן
לקחת אשה על-ידי חפה וקדושין ושבע ברכות כדת
משה וישראל, הפל כאשר לכל לעשות נחת רוח
ליוצרינו, ולתקן הדברים בשרשן למעלה במקום
עליון, ויהי נעם יהוה אלהינו עלינו ומעשה ידינו
כוננה עלינו, ומעשה ידינו כוננהו.

ויהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו,
שתתן את האשה הבאה אל ביתי כרחל וכלאה,
ותהיה לי האשה הזאת בסימנא טבא ומזלא טבא
לארץ זמים ושנות חיים, ונגילה ונשמחה יחד בבנים
ובכנות ורב טוב לעבודתך וליראתך, ותמהר ותחיש
לגאלנו, ותבנה בית קדשנו ותפארתנו, אז ימלא
שחוק פינו ולשוננו רנה, פי ישמע בערי יהודה

ובחוצות ירושלים קול ששון וקול שמחה, קול חתן
וקול כלה.

אל מלא רחמים, יהמו נא רחמיך עלינו, שמח
נפשנו בישועתך, וטהר לבנו לעבדך באמת, שמח
תשמח רעים אהובים, עשה למען רחמיך הרבים
ולמען אבותינו הקדושים אברהם, יצחק ויעקב,
יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יהוה צורי
וגואלי.

ח.

בני ובנותי היקרים! לפני שאתם יוצאים מפתח
ביתכם אל מקום החתונה ללכת אל מקום החתונה,
תגשו אל אביכם ואמכם, ותבקשו מהם מחילה
וסליחה אם חטאתם נגדם או גרמתם להם צער
ועגמת נפש, ותתחננו לפניהם שימחלו לכם, כי לא
בדעת ושכל עשיתם את זה, ותבקשו אותם שיכרכו
אתכם, פי הברכות שהאב והאם מברכים את

יום הנשואין

לא

הילדים לפני החתונה, יש בהם פח עליון ונורא מאד, כי שלשה שתפים יש באדם: הקדוש-ברוך-הוא, אביו ואמו (קדושין ל:), ועל-בן אם אינם מפייסים אז את אביהם ואמם, ואינם מבקשים מהם שיברכו אותם, אז כביכול הקדוש-ברוך-הוא אינו רוצה לשרות ביניהם, ולכן צריכים הבנים והבנות קדם החתונה לבקש מחילה, סליחה וכפרה מאביהם ומאמם, ולבקש מהם שיברכו אותם בהצלחה ויתפייסו יחד, ועל-ידי-זה תשרה השכינה במעשה ידיהם כל ימי חייהם.

.ט

בני ובנותי היקרים! כשאתם מגיעים למקום החתונה, תשתדלו תמיד להפגס ברגל ימין, כדי לעורר מדת החסד והרחמים, ותהיו שמחים ועליזים על נעם חלקכם שזכיתם ליום כלולותיכם ושמחת נשואיכם, ותהיו רק שמחים ועליזים,

ותקבלו את כל המשתתפים בשמחתכם בפנים
 שמחות ואהובות, ותקבלו את ברכותיהם בשמחה
 ובמאור פנים, שזוהי הכרת טובה שבאו להשתתף
 בשמחתכם, ותשתדלו מאד שיהיו בכיסכם מעות,
 וכל עני שרק בא לתרמו לו בעין יפה, ותבקשו
 ממנו שישאר לשמח עמכם, כי מעלת החתן והכלה
 המקרבים עניים ביום חפתם ונשואיהם, אין לתאר
 ולשאר כלל, ונמתיקים מהם כל הדינים, וזוכים
 להמשיך על עצמם שפע ברכה והצלחה ואריכות
 ימים ושנים טובות, כמו בתו של רבי עקיבא,
 שאמרו לו חוזי כוכבים, שבתו תמות ביום חפתה,
 ודאג כל הלילה, ולמחרת כשבא אל ביתו מצאה
 שמחה ועליזה, ושאלה: מהי העבודה שהיתה לך
 בלילה? וענתה: ראיתי ביום שמחתי איך שכל
 התלמידים היו שמחים, ונכנס איזה עני, ואף אחד
 לא שם לבו אליו, וכמעט שיצא בפחי נפש, ואני
 קמתי ממקומי ונתתי לו את חלקי עד ששבע ושמח
 מאד, והלך רבי עקיבא והסתכל בחדרה ומצא שם

נחש מת, הרי כשהחתן והכלה משתדלים שיהיו עניים בשמחתם, ומקרבים אותם בסכר פנים יפות, זו סגולה לאריכות ימים ושנים טובות, ולהוריד מהם כל מיני עין הרע ומרעין בישין, ולכן ראו לקרב את כל מי שיבוא אליכם, ותבקשו ממנו שישיב לאכל, וכל מי שיבקש ממכם צדקה תתנו לו בעין יפה.

י.

בני, בני! ראה להתעורר מאד בתשובה עכשיו קדם שאתה נכנס לחפתך, ותשתדל לעורר את עצמך אז בהתעוררות עליונה ונוראה מאד, כי מעלת ההתעוררות של החתן קדם החפה, אין לתאר ואין לשער כלל, וצדיקים הקפידו על זה מאד, שיהחזן יהיה אז בהתעוררות גדולה עד מאד, כי על ידו נעשה עכשיו יחוד עליון בכל העולמות, ועל-בן המנהג שאחד אומר דברי כבושין בדרך חרוזים בנגון המעורר את החתן, ולמשוך את לבו אליו

יתברך, ואשרי מי שמתעורר בעצמו, ואינו צריך
 שיעוררו אותו, כי ההתעוררות שיש ברגעים אלו
 מועילה לכל החיים, ותכף-ומיד אחר זה תלך עם
 השושבינין לכסות פני הפלה, ותזכר את דברי רבנו
 ז"ל שאמר (ספר המדות, אות חתון, סימן ח): הכסו
 שמכסין פני הפלה קדם החפה, יש לו פח ההולדה,
 כי כן המנהג שקדם החפה פורסים צעיף על ראש
 הפלה, ומברכים אותה בכרפת (בראשית כד, ס):
 "אחתנו את הוי לאלפי רכה, ויירש זרעך את שער
 שנאיו", וטוב לכון בעת אומרו פסוק זה מה שכתב
 רבינו הבן-איש-חי (בפרשת חיי-שרה): דידוע שיש
 ארבע עולמות, שהם: אצילות, בריאה, יצירה,
 ועשיה, וכנגדן ארבע מדרגות המספר שהן: אחדים -
 עשיה, עשרות - יצירה, מאות - בריאה, אלפים -
 אצילות, וידוע דבאצילות אין רע, ועליו נאמר
 (תהלים ה): "לא יגורף רע", וכתוב גם-כן ב"עץ
 חיים", על אצילות נאמר (ישעיה מב, ח): "אני הוי"ה
 הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן", ולזה נאמר:

יום הנשואין

לה

אחתנו את דיקא היי לאלפי רבבה, שתינקו גם מן
האצילות שהיא סוד אלפים, וגם מבחינת הרבבה
שהיא למעלה יותר, שהיא סוד הכתר, ונרמזה
בקוצו של יו"ד, יען דאת מסטרא דקדשה, מה שאין
כן מסטרא אחרא אין להם מגע ויניקא מבחינת
אלפים, וכל שכן מבחינת הרבבה, דעל אצילות
נאמר: "וכבודי לאחר לא אתן": ותברך אותה
בברכת "מזל טוב".

יא.

בני, בני! בשעה שמלבישים אותך את הקיטל
שהוא בגד לבן, ומתירים את כל הקשרים של
בגדיך, אז תתעורר מאד בתשובה שלמה אליו
יתברך, ותזכר היטב את היום האחרון, איך
שילבישו אותך בבגדים לבנים, ודבר זה יכניס בך
יראה נפחד גדול בעת הגדול והנורא הזה, כדי
שימשך ללבך אליו יתברך, ותירא ותפחד ותרעד

רק ממנו יתברך, ותהרהר היטב בתשובה שלמה,
 ואז נכון לברך יהיה ובטוח שימחל לך הקדוש-ברוך-
 הוא על הכל, ותקבל פני שכינה; ובשעה ששמים
 אפר על מצחך, תאמר (ישעיה סא, ג): "לשום לאבלי
 ציון לתת להם פאר תחת אפר", וכן תאמר את
 הפסוק: "אם אשכחך ירושלים תשכח מיני תדבק
 לשוני לחפי אם לא אזכרכי, אם לא אעלה את
 ירושלים על ראש שמחתי" (תהלים קלז); וכתב
 היעב"ץ בסדורו: מי יודע, שמא כמה לא הצליחו
 זוגים בעון זה, שאינם שמים לב על ירושלים בעת
 שמחתם, עין שם; כי לחתן יש כחות גדולים לפעל
 ברגעים אלו להביא את הגאלה על-ידי משיח צדקנו
 ובנין בית-המקדש, אך אז בא השטן ומבלבל את
 דעת החתן בכל מיני שטיות והבלים שלא יחשב
 מתכליתו הנצחית, וכבר צוהו קמאי על אלו
 הליצנים שמבלבלים אז דעת החתן, ובפרט במנהג
 הרע שהשתרע בזמננו לבלבל אז את דעת החתן
 על-ידי לקיחת תמונות וסרטים וכו' אשר אז הוא

הזמן שהחתן יכול לפעול להביא את הגאולה על-ידי משיח צדקנו ובנין-בית-המקדש, לכן צריכים להזהר מאד מאד אז לא לבלבל את דעת החתן, ועל כל פנים אתה, אהובי, בני, אל תנוח את עצמך להתבלבל אז, רק תהרהר בתשובה שלמה בשעה שאתה מלבש עם הקיטל שהוא בגד לבן, ותחשב על אחריתך, ותקבל על עצמך קדשה וטהרה כל ימי חייך, ובשעה שמוליכים אותך שני השושבינים עם גרות דולקים, תחשב שמוליכים אותך עכשיו לפני אבינו שבשמים, כי סוד החפה הוא ששכינת עזו יתברך חופה שם על החתן והכלה, בסוד (ישעיה ד, ה): "כי על כל כבוד חפה" וגו', שתחת החפה מאיר כבודו יתברך, ועל-בן צריכים ללכת בבושה גדולה ובהתעוררות רבה לקבל פני השכינה, ותעמד תחת החפה, ותדבק את עצמך אז אליו יתברך בדבקות עליונה, ותתפלל ותתבודד עצמך עמו יתברך, וכך מה שתבקש ברגעים אלו יתקבל למעלה, על-בן ראה לשמר מאד על הרגעים העליונים האלו,

לנצלם רק לדבקות הבורא ולתפלה ובקשה על הצלחת הנשואין.

יב.

בני, בני! בשעה שמביאים את הפלה אל החפה, תתעורר יותר ויותר אז אל דבקות, הבורא יתברך, ותמשיך בדעתך אמתת מציאותו יתברך, ואיך שאין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והוא יתברך מחיה, מהנה ומקים את כל הבריאה פלה, ודומם, צומח, חי, מדבר, הם עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, ותכניס את מחשבתך בזה מאד, ובפרט בעת שמסבבים את הפלה סביבותיה שבע פעמים, אז תכוון על השבעה מקיפים שאתה מתעקף עכשיו, כי יש שבעה מקיפים עליונים שנמשכים על האדם בעת חפתו, בסוד (בכא בתרא עה): כל צדיק וצדיק נכונה בחפתו של חבירו, כי מקיף של זה גדול ממקיף של זה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א' סימן כא), ותקבל

יום הנשואין

ט

על עצמך אז קבלות טובות לכל ימי חייך - להיות
דבוק בחי החיים בו ותברך, ותדע שהמחשבות
האלו שהאדם חושב תחת החפה עושות רשם גדול
למעלה בכל העולמות ועל-כן אשרי מי ששומר את
מחשבתו בעת ההיא.

יג.

בני ובנותי היקרים! עליכם לדעת, פי הברכות
שמברכים אז, הן שיכות לכם, ועל-כן תכוננו אז
לבכם היטב בכל הברכות, ותענו אמן.

נוהגים לדקדק לקחת מסדר קדושים רב מבהק
היותר גדול בתורה וביראה, ויודע בטיב גטין
וקדושין, ולא באשר נהוג עכשיו אשר כל מאן דהו
דוחף את עצמו להיות מסדר קדושין.

המסדר קדושין נוטל כוס יין ומברך:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם בורא פרי
הגפן:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם אשר
קדשנו במצוותיו וצננו על העריות, ואסר לנו את
הארוסות, והתיר לנו את הנשואות לנו על ידי חפה
וקדושין, ברוך אתה יהוה מקדש עמו ישראל על-
ידי חפה וקדושין:

ואחר כך נותנים לחתן ולכלה לשותות מן הכוס,
ואין צריכים לשותות רב הכוס ודי בטעימה אחת,
ומיד אחר ברכת ארוסין, לוקח המסדר קדושין את
טבעת הקדושין מהחתן ושואלו אם היא שלו ממך,
דהינו שקנה אותה, אם קבל אותה במתנה יגביהנה
כדי לקנותה, (אם לא קנאה עדין), ויהיו מוכנים שני
עדים כשרים, ולא יהיו קרובים לא לחתן ולא לכלה
ולא זה לזה, וכן לא יהיה בהם שאר פסול, וצריך
ליחדם שיהיו עדי קדושין, והמסדר קדושין יקרא

יום הנשואין

מא

את העדים בשמותם, כדי שידעו את החתן והכלה מי הם העדים, ומראה לעדים את טבעת הקדושין, ושואלם אם היא שנה פרוטה, ואומרים: הן, והעדים צריכים לראות נתינת הטבעת על אצבע הכלה, ואחר-כך לוקח החתן את טבעת הקדושין בימינו, והכלה פושטת אצבעה הימנית הסמוכה לאגודל, ואומר החתן:

**”הרי את מקדשת לי בטבעת זו כדת משה
וישראל:”**

ומשים הטבעת על אצבעה, והעומדים שם סמוך לחתן עונים: “מקדשת”, אחר כך מכבדים את אחד מהחשובים לקרא את הכתבה, וראו ונכון לחתן ולכלה שיטו אזניהם היטב אל מה שקוראים, כי הכתבה שייכת לשניהם, ואחר קריאת הכתבה יתנה לפלה, ויזהרו לשמרה כראוי ולא לאבדה.

אחר קריאת הכתבה מוזגים כוס שני לברך שבע ברכות, ויכון להוציא את החתן והכלה, והם יכוננו

יום הנשואין

מב

לְצֵאת בְּכִרְכַּת "בּוֹרָא פְּרִי הַגֶּפֶן", וְנוֹתְנִים לָהֶם
לְטַעַם מַעֲט מֵהַפּוֹס, וְאֵין צְרִיכִים בְּרֻכָּה.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרָא פְּרִי
הַגֶּפֶן :

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהִפְלִי בְּרָא
לְכַבּוֹדוֹ :

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם יוֹצֵר הָאָדָם :

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר יָצַר
אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֵלֶם דְּמוּת תְּבִנִיתוֹ, וְהִתְקִין לוֹ
מִמֶּנּוּ בְנֵי עַד־עַד, בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יוֹצֵר הָאָדָם :

שׂוֹשֵׁ תְּשִׁישׁ וְתַגַּל הַעֲקֵרָה, בְּקַבּוּץ בְּנֵיהָ לְתוֹכָהּ
בְּשִׂמְחָה, בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מְשַׂמַּח צִיּוֹן בְּבִנְיָה :

שִׂמַּח תְּשַׂמַּח רַעִים הָאֱהוּבִים כְּשִׂמַּחְךָ יְצִירְךָ בְּגֶן-
עֵדֶן מִקֶּדֶם, בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מְשַׂמַּח חַתָּן וְכֻלָּה :

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בְּרָא
שְׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה, חַתָּן וְכֻלָּה, גִּילָה, רִנָּה, דִּיצָה וְחִדּוּהָ,

יום הנשואין

מג

אֶהְבֶּה וְאֶחַנֶּה, וְשָׁלוֹם וְרַעוּת, מִהֲרָה יְהוּה אֱלֹהֵינוּ
יִשְׁמַע בְּעָרֵי יְהוּדָה וּבְחֻצוֹת יְרוּשָׁלַיִם, קוֹל שְׁשׁוֹן
וְקוֹל שְׂמִיחָה, קוֹל חֲתָן וְקוֹל כַּלָּה, קוֹל מִצְהָלוֹת
חֲתָנִים מְחַפְּתָם וְנֹעָרִים מִמְשֶׁתֶּה נְגִינָתָם בְּרוּךְ אַתָּה
יְהוּה מְשַׂמַּח חֲתָן עִם הַכַּלָּה:

וְאַחַר סֵדֶר הַקְדוּשִׁין מְנִיחִים כּוֹס זְכוּכִית תַּחַת
רְגֵל יָמִין שֶׁל הַחֲתָן, וּמְשַׁבְּרוֹ בְּרִגְלֵי הַיָּמִין זָכַר
לְחֻרְבָן, וְהַעוֹמְדִים שָׁם מְבָרְכִים בְּקוֹל: "מִזֵּל טוֹב".

יד.

בְּנֵי וּבָנוּתֵי הַיְקָרִים! תַּכְף-וּמִיד כְּשֶׁאַתֶּם יוֹצְאִים
מִהַחֲפָה, תִּשְׁתַּדְּלוּ לְצֵאת בְּנִתְיַנֵּת יָד, וַיֵּשׁ בְּזֶה סוּד
גָּדוֹל מְאֹד, וְהַמְנַהֵג הוּא שֶׁהַחֲתָן אוֹחֵז בְּיַד הַכַּלָּה,
וְכָף הוֹלְכִים יַחַד עַד חֲדָר הַיְחוּד, וּבַהוֹלְכָה זוֹ קוֹנֶה
אוֹתָהּ לְכַמָּה שְׁיטוֹת, וְכֵן עַל-יְדֵי הוֹלְכָה זוֹ בְּנִתְיַנֵּת
יָד, אֵין הֶפְסֵק בֵּין בְּרַפְת נְשׂוּאִין לְיְחוּד, שְׁזֶה עָקֵר
הַחֲפָה, וְדוֹרְשֵׁי רְשׁוּמוֹת רְמִזֵּי הַטַּעַם שֶׁהַחֲתָן בִּיקָא

אוחז ביד הפלה, שרמז בדבר מה שכתוב (בראשית כד): "ויבאה יצחק האלה וגו', ויקא יצחק הביאה, ויש בזה סוד גדול ונורא מאד מיוחדי העולמות, ולכן אסור לזלזל במנהג זה, ונכנסים החתן והפלה לחדר היחוד, ויסגר הדלת מבפנים, וצריכים שני עדים להיות מבחוץ, והם נקראים עדי יחוד, דהינו לראות שהדלת סגורה ולא יפגס שם שום אדם, וזה נקרא לדעת הרמב"ם עקר החפה. ותכונן, אהובי, בני, לקנותה שם בקנין חפה, שהוא על-ידי היחוד, ואמר הרב הקדוש רבי צבי אלימלך מדינוב, זכותו יגן עלינו, שבחדר היחוד הפלה נכנסת תחלה ואחר-כך החתן (עין אגרא דפרקא, אות טו), וסוגרים הדלת של חדר היחוד ששם מתיחדים החתן והפלה, ונכון לנעל את הדלת במנעול, ונהגו שהחתן מתחיל לדבר עם הפלה, ומברך אותה בברכת "מזל טוב" באהבה ובחבה יתרה, ואמר הרב הקדוש רבי ישראל המגיד מקאזניץ, זכותו יגן עלינו, שהחתן יאמר לפלה בחדר יחוד שתברך

יום הנשואין

מה

אותו ותאמר: שתזכה לארץ ימים ולהתיחד באהבה מעתה ועד עולם ואזכה לשבת עמך לעולמים (עין בספר הקדוש "עבודת ישראל" בלקויטים), והמנהג שנוטלים ידים לסעדה ואוכלים שם סעדתם שהיא סעדת הנשואין, ובעת הנטילה צריכים לכוון שיברכו ברפת-המזון באולם החתונה, והפל הולך אחר הפונה, בחדר-היחוד ידברו יחד באהבה ובחבה יתרה, כי בזה קונה את אשתו ובסעדה יש קרוב הלכבות ביותר, ומתקרבים זה לזו, והיא הסעדה הראשונה שיאכלו יחד לארץ ימים ושנים טובות, וצריכין לדקדק לאכל בדרך ארץ ובנמוס, ואיך שיתנהגו בסעדה זו, כף יתנהגו כל החיים; וצריף שתדעו, בני ובנותי היקרים, שעכשיו ברגעים עליונים אלו, אתם משלימים את עצמכם, כי אין אדם נקרא אדם השלם אלא כשמתחתן, ועל-כן צריכין להשתדל שתהיה שורה ביניכם אורה של אהבה וחבה יתירה, ואל תבלבלו עצמכם משום ברעה שבפעולם, ואפילו אם היה בלבול מצד

המחתנים בנהוג, שהם שורים אז במתח ובחלוקי דעות וכו', עם כל זאת אל יעשה דבר זה רשם אצלכם כלל, ואסור לכם להתבלבל ולהתערב בשום דבר שבעולם, כי עכשיו זכיתם למצא אחד את השני, ולכן עליכם להתחיל את החיים באהבה, אחוה ורעות ובשלום גמור, ואל תניחו שייבלבלו את שמחתכם בשום פנים ואפן, ותקבלו על עצמכם קבלה חזקה, שמרגע זה תהיו תמיד ביחד ובדעה אחת, ותהיו שתפים בכל פרט בחיים, ותתיעצו אחד עם השני כדרך שתפים נאמנים, ואז, אהובי, בני ובנותי היקרים, אם תקימו זאת, תצליחו כל ימי חייכם, ואף פעם לא תמט רגליכם, ושום דבר שבעולם לא יוכל לשבר אתכם, כי כשמתאחדים באחדות אחת ומקבלים על עצמם שתפות נאמנה, ומתחלקים בין ברוח שהוא הנחת, ובין בצער שהוא העגמת נפש, חס ושלום, ואין אחד זורק את האשמה על השני, אז דיקא מצליחים בחיים, כי עקר הצלחת החיים כשהבעל ואשתו נעשים שתפים

בְּכָל דָּבָר, וְאַחַד עוֹזֵר לְשָׁנִי, וְעַל קֶטֶב זֶה יְדַבְּרוּ אַז
 בְּחֹדֶר הַיְחוּד, וְתִקְבְּלוּ עַל עֲצָמְכֶם שְׁשׁוּם דָּבָר
 שְׁבַעוּלָם לֹא יִפְרִיד בֵּינֵיכֶם, וְאַז דִּיקָא תְשָׁרָה שְׁכִינַת
 עֲזוֹ יִתְבָּרַךְ בֵּינֵיכֶם, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ שׁוֹרָה רַק בְּמִקּוּם
 הָאֶחָדוּת.

טו.

בְּנֵי וּבָנוּתֵי הַיְקָרִים! תִּכְף-וּמִיד כְּשֶׁבָאִים
 הַקְּרוּבִים וְהַיְדִידִים לְהוֹצִיא אֶתְכֶם מִחֹדֶר הַיְחוּד
 לְלֶכֶת אֶל אוֹלָם הַחֲתָנָה וְלִשְׂמַח בְּשִׂמְחַתְכֶם, תִּצְאוּ
 יחד בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְתִתְּנוּ שְׂבַח וְהוֹדָאָה לְהַקְדוּשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא שְׁזָכִיתֶם בַּיּוֹם הַזֶּה לְהִתְיַחַד יחד, וְתִכְף-
 וּמִיד יִכְנַס הַחֲתָן אֶל הַגְּבָרִים וְהַפְּלָה אֶל הַנְּשִׁים,
 וְתִשְׂמְחוּ וְתִרְקְדוּ עִם כָּל הַמְּסֻבִּים, כִּי זֶה יוֹם
 שִׂמְחַתְכֶם וַיּוֹם פְּלוּלוֹת לְבַבְכֶם, וְלִמְעַן טוֹבַתְכֶם
 הַנְּצַחִית, לְבַל יִפְתּוּ אֶתְכֶם שֶׁהַחֲתָן יִכְנַס לִישֵׁב בֵּין
 הַנְּשִׁים עִם הַפְּלָה, וְאַף שְׁתּוּלִים מְנַהֵג זֶה בְּאֵילָן

גדול, אף המציאות היא שהחתן אחר עבודה קדושה של היום הקדוש והנורא הזה שזכה לקדשת וטהרת העינים והמחשבה, אין לכפות עליו בשום פנים ואפן שיפגס לישוב בין הנשים, והמתר על זה שלא יפגס החתן לישוב בין הנשים, יוסיפו לו חיים מן השמים, והוא סגלה גדולה ליראת שמים; וצריכים להזהר מאד שלא יהיו, חס ושלום, בעת הסעדה והרקודים אילו תערובות בין גברים לנשים, כי בכל שמחה בא גם השטן בתוכה ורוצה לערוב את השמחה, ושיהיו הרקודים מערבים, שהוא עון חמור מאד מאד, והמקום שרוקדים בתערובות צריכין לדעת ששעירים ירקדו שם, שהם השדים והקלפות, ואסור לברך שם שום ברכה, ולא להזכיר שום דבר שבקדשה, וצריכין למסור את נפשם על דבר זה - שלא יהיו שום תערובות של גברים ונשים בעת שמחה של מצנה, ואין להקל בדבר זה כלל, ובפרט בדור פרוץ כזה צריכים להוסיף גדרים וסיגים, כמאמר רבנו איש האלקים החת"ם סופר

יום הנשואין

מט

ו"ל: "עלינו להוסיף גדרים וסיגים ולא איכשר דרא, כי, בעוונותינו הרבים, הדור פרוץ במלואו, ויש להוסיף אמץ להחמיר ולא להקל" (עין שו"ת חתם סופר, ארח חיים, סימן רכב).

ואשרי מי שמשמח חתן וכלה, ויחכמינו הקדושים אומרים (ברכות ו:): כל המשמח חתן וכלה זוכה לחמשה קולות, וזוכה להתברך בכל הברכות, ומעלת הזוכה לשמח חתן וכלה אין לתאר ואין לשער כלל, כי בשמחת נשואין שם מצוי הקדוש-ברוך-הוא, וכשזוכים לשמח חתן וכלה, ממשיכים על עצמם פל מיני ברכות וישועות, ונוהגים לברך ולהתברך אז בכל מיני ברכות, כי בעת שמחה אז הזמן של קבלת והמשכת כל הברכות וההשפעות הטובות מן השמים, ועל-כן אשרי מי שזוכה לשמח את החתן והכלה, ונוהגים שהחברים של החתן משמחים אותו מאד, ורוקדים עמו, וכן החברות של הכלה משמחות אותה מאד ורוקדות עמה עד עת ברפת-המזון, (והחכם עיניו בראשו לצמצם לא

להמשיך עד השעות המאחרות בלילה, כדי שלא
 יתבטלו התמידים של למוד התורה והן של תפילה
 בצבור בבקר)

טז.

מוזגים שתי כוסות של יין, אחת לברכת-המזון
 ואחת לשבע ברכות, ונוטלים מים אחרונים
 ומברכים ברכת-המזון, ומה טוב ומה נעים, בני
 ובנותי היקרים, אם תרגילו עצמכם לברך מלילה זה
 ברכת-המזון מתוך סדור ויקא, כי זו סגלה
 לעשירות.

* * *

סדר ברכת המזון לנשואין

המזמן אומר : רבותי נברך :

ועונין המסובין : יהי שם יהוה מברך מעתה ועד עולם :

דוי הסר וגם חרון. ואז אלם בשיר ירון. נחנו במעגלי
צדק. שעה ברפת ישורון. בני אהרן : ברשות מרנן ורפנן
ורבותי. נברך אלהינו שהשמחה במעונו. ושאכלנו משלו :

ועונין המסובין : ברוך אלהינו שהשמחה במעונו.
ושאכלנו משלו. ובטובו חיינו :

והמברך חוזר : ברוך אלהינו שהשמחה במעונו.
ושאכלנו משלו. ובטובו חיינו :

מי שלא אכל עונה : ברוך אלהינו ומברך שמו תמיד
לעולם ועד שהשמחה במעונו :

ברוך הוא וברוך שמו :

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם. הן את
העולם כלו. בטובו בחן בחסד וברחמים. הוא נתן
לחם לכל בשר. כי לעולם חסדו : ובטובו הגדול
תמיד לא חסר לנו ואל יחסר לנו מזון לעולם ועד.

בַּעֲבוּר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל. כִּי הוּא אֵל זָן וּמַפְרִינֵס לְכָל
וּמַטִּיב לְכָל וּמַכִּיחַ מְזוֹן לְכָל בְּרִיּוֹתָיו אֲשֶׁר בָּרָא.
כְּאִמּוֹר פּוֹתַח אֶת יָדָךְ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רְצוֹן: בְּרוּךְ
אַתָּה יְהוָה. הַזָּן בְּרַחֲמָיו אֶת הַכֹּל:

נוֹדָה לָךְ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. עַל שֶׁהִנְחַלְתָּ לְאַבּוֹתֵינוּ
אֶרֶץ חֲמֻדָּה טוֹבָה וּרְחֻבָּה. וְעַל שֶׁהוֹצַאתָנוּ יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. וּפְדִיתָנוּ מִבֵּית עַבָדִים. וְעַל
בְּרִיתְךָ שֶׁחֲתַמְתָּ בְּבִשְׁרָנוּ. וְעַל תּוֹרַתְךָ שֶׁלַּמְדַּתָּנוּ. וְעַל
חֻקֶּיךָ שֶׁהוֹדַעְתָּנוּ. וְעַל חַיִּים חַן וְחֶסֶד שֶׁחֻנַּנְתָּנוּ. וְעַל
אַכִּילַת מְזוֹן שֶׁאַתָּה זָן וּמַפְרִינֵס אוֹתָנוּ תָּמִיד. בְּכָל יוֹם
וּבְכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה:

(בחנוכה ובפורים אומרים כאן ועל הניסים)

וְעַל הַכֹּל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ וּמְבָרְכִים
אוֹתְךָ. יִתְבָּרַךְ שְׁמֶךָ בְּפִי כָל חַי תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד:
כְּפָתוּב. וְאַכְלַת וְשִׁבְעַת וּבִרְכַת אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עַל
הָאֶרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. עַל
הָאֶרֶץ וְעַל הַמְּזוֹן:

יום הנשואין

נג

רחם נא יהוה אלהינו על ישראל עמך. ועל
ירושלים עירך. ועל ציון משכן כבודך. ועל מלכות
בית דוד משיחך. ועל הבית הגדול והקדוש שנקרא
שםך עליו: אלהינו. אבינו. רענו זוננו פרנסנו
וכלכלנו והרויחנו. והרוח לנו יהוה אלהינו מהרה
מפל צרותינו. ונא אל תצריכנו יהוה אלהינו לא לידי
מתנת בשר ודם ולא לידי הלואתם. פי אם לידך
המלאה. הפתוחה. הקדושה והרחבה. שלא נבוש
ולא נפלים לעולם ועד:

(בשבת אומרים כאן רצה, ובראש חדש אומרים כאן

יעלה ויבא)

ובנה ירושלים עיר הקדש במהרה בימינו. ברוך
אתה יהוה. בונה ברחמי ירושלים. אמן:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם. האל.
אבינו. מלכנו. אדיננו. בוראנו. גואלנו. יוצרנו.
קדושנו קדוש יעקב. רוענו רועה ישראל. המלך
הטוב והמטיב לכל. שבכל יום ויום הוא הטוב הוא

מטיב הוא ייטיב לנו. הוא גמלנו הוא גומלנו הוא
 וגמלנו לעד לחן ולחסד ולרחמים ולרחו. הצלה
 והצלחה. ברכה וישועה. נחמה. פרנסה וכלפלה.
 ורחמים וחסדים ושלום וכל טוב. ומפל טוב לעולם
 אל יחסרנו: הרחמן הוא ימלך עלינו לעולם ועד.
 הרחמן הוא יתברך בשמים ובארץ. הרחמן הוא
 ישמח לדור דורים. ויתפאר בנו לעד ולגצח נצחים.
 ויתחדר בנו לעד ולעולמי עולמים. הרחמן הוא
 יפרנסנו בכבוד. הרחמן הוא ישבר עלנו מעל
 צנאנו והוא יוליכנו קוממיות לארצנו. הרחמן הוא
 ישלח לנו ברכה מרבה בבית הזה ועל שלחן זה
 שאכלנו עליו. הרחמן הוא ישלח לנו את אליהו
 הנביא זכור לטוב ויבשר לנו בשורות טובות ישועות
 ונחמות. הרחמן הוא יברך את (אבי מורי) בעל
 הבית הזה ואת (אמי מורתי) בעלת הבית הזה. אותם
 ואת ביתם ואת זרעם ואת כל אשר להם, [הרחמן
 הוא יברך אותי (ואבי ואמי) ואשתי וזרעי ואת כל
 אשר לי], אותנו ואת כל אשר לנו. כמו שנתברכו

נה

יום הנשואין

אבותינו אברהם יצחק ויעקב, בכל. מפל. כל. פן
יברך אותנו כלנו יחד בברכה שלמה. ונאמר אמן:

במרום ילמדו עליהם ועלינו זכות שתהא
למשמרת שלום. ונשא ברכה מאת יהוה. וצדקה
מאלהי ישענו. ונמצא חן ושכל טוב בעיני אלהים
ואדם:

בראש חדש: הרחמן הוא יחדש עלינו את החדש הזה
לטובה ולברכה:

הרחמן הוא יזכנו לימות המשיח ולחיי העולם
הבא: בחול מגדיל (בראש חדש אומר מגדול) ישועות
מלפניו ועשה חסד למשיחו לדוד ולזרעו עד עולם:
עשה שלום במרומיו הוא יעשה שלום עלינו ועל כל
ישראל ואמרו אמן:

ראו את יהוה קדושיו כי אין מחסור ליראיו:
כפירים רשו ורעבו ודורשי יהוה לא יחסרו כל טוב:
הודו ליהוה כי טוב כי לעולם חסדו: פותח את ידך
ומשביע לכל חי רצון: ברוך הגבר אשר יבטח

ביהנה והיה יהנה מבטחו : נער הייתי גם זקנתי ולא
ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש לחם : יהנה עז לעמו
?תן יהנה יברך את עמו בשלום :

* * *

אחר ברפת-המזון מניח המברך פוסו, ומכבדים
את הרבנים או הקרובים באמירת הברכות :

ברוך אתה יהנה אלהינו מלך העולם שהפל ברא
לכבודו :

ברוך אתה יהנה אלהינו מלך העולם יוצר האדם :

ברוך אתה יהנה אלהינו מלך העולם, אשר יצר
את האדם בצלמו בצלם דמות תבניתו, והתקין לו
ממנו בנין עדי-עד, ברוך אתה יהנה יוצר האדם :

שוש תשיש ותגל העקרה, בקבוץ בניה לתוכה
בשמחה, ברוך אתה יהנה משמח ציון בבניה :

שמח תשמח רעים האהובים פשמחך יצירך בגן-
עדן מקדם, ברוך אתה יהנה משמח חתן וכלה :

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם, אשר ברא
 ששון ושמחה, חתן וכלה, גילה, רנה, דיצה וחדנה,
 אהבה ואחנה, ושלום ורעות, מהרה יהוה אלהינו
 ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים, קול ששון
 וקול שמחה, קול חתן וקול כלה, קול מצהלות
 חתנים מחפתם ונערים ממשפתה נגינתם ברוך אתה
 יהוה משמח חתן עם הכלה:

וכשגמרו מברך תחלה על כוס של ברכת-המזון
 "בורא פרי הגפן", ואחר כך מי שברך ברכה
 אחריהא מברך

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם בורא פרי
 הגפן:

ומערבבים את שתי הכוסות, ונותנים לשותות לחתן
 ולכלה.

יז.

בְּנֵי וּבָנוּתֵי הַיְקָרִים! עֲלֵיכֶם לְזָכֹר עֲכָשְׁיוֹ
כְּשֶׁנִּגְמַרְתְּ סְעֻדַת הַנְּשׂוּאִין וְשִׂמְחַת הַחֲתָנָה, יֵשׁ עוֹד
עֲבוּדָה אַחַת עֲלֵיוֹנָה מְאֹד וְהִיא: "רְקוּד שֶׁל מְצוּהָ"
(שְׁקוּרִין מְצוּהָ טֹאנִץ), וְיֵשׁ בָּזֶה סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים, רְזִי
דְרִזִין סְתָרֵי נְסֻתוֹת, וְאָסוּר לְהַקְלֵל בְּזֶה, וְהַמְקַל בְּזֶה
מְקַלֵּין חֲזִיו, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, כִּי כָּל עֲנִין הַרְקוּדִין עִם
הַפְּלָה נִבְנָה עַל סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים, בְּסוּד מְאָמְרָם ו"ל
(פְּתוּבוֹת טז): כִּי צַד מְרַקְדִין לְפָנֵי הַפְּלָה, בֵּית שְׂמַאי
אוֹמְרִים כְּלָה כְּמוֹת שְׁהִיא, וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים כְּלָה
נְאֻה וְחֻסוּדָה, וְכָל פֶּרֶט וּפֶרֶט שְׁעוֹשִׂים בְּעַת הַרְקוּד
שֶׁל מְצוּהָ, יֵשׁ בָּזֶה רְזִין וְסְתָרֵי נְסֻתוֹת (עֵין שִׁיחוֹת-
הַר"ן, סִימָן פו), הֵינּוּ הַבְּדָחֵן שְׂאוֹמֵר אֲזוּ מְלֻתָא
דְּבִדְיָחוּתָא, שְׂבֻזָה הוּא מַעְלָה אֶת הַפְּלָה בְּסוּד (פְּתוּבוֹת
סא): אִשָּׁה עוֹלָה עִמּוֹ וְאִינָה יוֹרֶדֶת עִמּוֹ, וּמָה שְׁקוּרִין
הַמְּעוֹת שְׁנוֹתֵינִין לְבִדְחָן 'שְׂבֻת', הוּא רְאִשֵׁי תְּבוֹת
(פְּתוּלִים סח, יג): "וּנְנֹת בֵּית תְּחִלָּק שְׁלֵל, וּמְחֻלָּקִין
אֶת הַמְּעוֹת לְהוֹרוֹת עַל וּתְרַנּוֹת גְּדוּלָה בְּזֶה

יום הנשואין

נט

שְׁמַחְלֵקִין אֶת הַמְּעוֹת, וְעַל יְדֵי-זֶה מַעֲלִים אֶת הַכֶּלֶה
מִבְּחִינַת דְּלוּת וְעֲנִיּוֹת לְעֲשִׂירוֹת גְּדוּלָה, שְׁמַקְדֵם
הֵיטָה דְלָה וְעֲנִיָּה, וְעַכְשָׁיו אַחַר הַחֲתֻנָּה נַעֲשֶׂה
מִדָּל"ת ה"א (עֵינן לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן מט), וְהַפְּזוּז
וְהַכֶּרְפוּר שְׁקוּרִין (פְּרֶסְטֶטְקִיס) שְׁעוֹשִׁין בְּשַׁעַת
רְקוּדִין, הֵינּוּ שְׁעוֹלִין וְיוֹרְדִין, זֶה בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית מו,
ד): "אֲנֹכִי אֲרַד עִמָּךְ מִצְרִימָה וְאֲנֹכִי אֶעֱלֶךְ גַּם עִלָּה",
כִּי גְלוּת מְצָרִים הֵיטָה בְּשִׁבִיל לְכָרֵר נִצּוּצֵי קָרִי שֶׁל
אָדָם הָרֵאשׁוֹן, וְהַחֲתֻנָּה הִיא תְּקוּן וְיַחְוּד הַבְּרִית,
שֶׁהוּא בְּחִינַת "אֲנֹכִי אֶעֱלֶךְ גַּם עִלָּה", וְעַל כֵּן אֲסוּר
לְזַלְזַל בְּמִנְהַג יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּם פְּנִים וְאִפְּסָן, כִּי יֵשׁ בְּזֵה
סוּדוֹת וְרֵזֵי דְרֵזִין סְתָרֵי נִסְתָּרוֹת הַבְּרִיאָה, "בְּרֵאשִׁית
כָּרָא אֱלֹקִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ", אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוּשִׁים (בְּרֵאשִׁית רבָּה, סִימָן א): בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים
הַשָּׁמַיִם נִבְרָאוּ תַחֲלָה, וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים הָאָרֶץ
נִבְרָאָה תַחֲלָה, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר יוֹחָאִי: תַּמְהַנִּי
הֵיאָךְ נַחֲלָקוּ אַבּוֹת הָעוֹלָם וְכוּ', אֲלָא שְׁנִיָּהֶם לֹא
נִבְרָאוּ אֲלָא כְּאֶלְפָס וְכַסּוּיָהּ, וְיֵשׁ בְּזֵה רֵזֵי דְרֵזִין

וסתרי נסתרות הבריאָה, כי איש ואשה הם בחינת
 העולם הבא והעולם הזה, וכשהם מתיוחדים נעשה
 יחוד בכל העולמות, כי כשיש יחוד דלתתא נעשה
 אז גם יחוד דלעילא (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן לב),
 כי כשמתיוחדים בקדשה ובטהרה, אז על-ידי יחודא
 תתאָה נעשה יחודא עלאָה, והוא מאד יקר למעלה,
 והנה בית שמאי לשיטתו השמים נבראו תחלה,
 שהוא בחינת ההתעוררות הַחַתָּן מעילא לתתא,
 ועל-כן הוא אומר: פלה כמות שהיא, לגלות
 ולפרסם לכל כ"י ל'הו"ה ה'מלוכה (תהלים כב) ראשי
 תבות פל"ה, הינו לגלות ולפרסם את אמתת
 מציאותו יתברך בלי שום פסויים והעלמות, רק כמו
 שהיא בגלוי רב ועליון מאד, אף שאי אפשר להשיג
 את זאת, והוא בחינת רבוי אור, ובית הלל לשיטתו
 הארץ נבראה תחלה, שהוא בחינת ההתעוררות
 הפלה מתתא לעילא, ועל-כן הוא אומר: "פלה נאָה
 וחסודה", הינו לקשט ולפאר את הפ'ל'ה שהיא
 השכינה, כ"י ל'הו"ה ה'מלוכה בכל מיני קשויטין,

ולצמצם את האור בכמה צמצומים ולבושים שהם
 כלל הקשויטין כ'לה נאה וחסודה, להחיות את
 נפשות הירודים והנפולים, ולכן מלבישים את
 עצמם, והפל כדי להגביה ולהרים גם את כל
 הירודים והנפולים שהוא היחוד מתתא לעילא, ועל
 זה בא רבי שמעון בר יוחאי, שהוא גלה את כל
 סתרי התורה שהיא חכמת הקבלה, ואמר: תמיהני
 היאך נחלקו אבות העולם וכו', אלא שניהם לא
 נבראו אלא כאלפס וכסויה וכו', שכל זה הוא יחוד
 מתתא לעילא ומעילא לתתא, שזה סוד הרקודין
 שרוקדין אז החתן והכלה, ומעלין את כל הנצוצות
 שירדו ונפלו בסוד (בראשית מו, ד): "אנכי ארד עמך
 מצרימה ואנכי אעלה גם עלה", כי העולם הזה
 מחבר לעולם הבא, והעולם הבא מחבר לעולם
 הזה.

ועל-כן עליכם לדעת, בני ובנותי היקרים, אשר
 רגעים אלו של הרקודין של מצוה הם רגעים
 עליונים מאוד, ובזה תלוי כל עתידכם, והמנהג

שְׁהַחֲתֵן אוֹחֵז בְּיַדֵי הַפֶּלֶה בְּלִי שׁוּם הַפֶּסֶק כָּלֵל, וְעַל-
 יְדֵי-זֶה נַעֲשֶׂה יְחִוּד גָּמוּר בְּכָל הָעוֹלָמוֹת מֵעֵילָא
 לְתַתָּא וּמִתַּתָּא לְעֵילָא, וְאִם תִּקְדָּשׁוּ אֲזַי מִחֻשְׁבְּתְכֶם
 לְחֻשְׁבַּי רַק מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאֵיךְ שֶׁנַּעֲשֶׂה עִכְשָׁיו
 יְחִוּד גָּדוֹל בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, עַל-יְדֵי-זֶה תִּרְגִּישׁוּ אֶת
 אוֹר זַיִו שְׁכִינַת עֲזוֹ יְתִבְרֶךְ, כִּי דִיקָא עִכְשָׁיו נַעֲשֶׂה
 יְחִוּד גָּדוֹל בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, בְּסוּד אֶלְפֶס וְכַסּוּיָהּ, וְזֶה
 סוּד פְּתֻגָם הָעוֹלָם שְׁאוּמְרִים עַל אִישׁ וְאִשָּׁה שֶׁהֵם
 מִתְאִימִים זֶה לָזֶה, שֶׁהֵם בְּדַגְמַת אֶלְפֶס וְכַסּוּיָהּ, הֵינּוּ
 כָּל סִיר יֵשׁ לוֹ אֶת הַמְכָסָה שְׁלוֹ, וְהוּא סוּד יְחִוּד
 הָעוֹלָמוֹת אֶת ה'שָׁמַיִם וְאֶת ה'אָרֶץ שֶׁהָרָאשִׁי תִבּוֹת
 בְּגִימְטְרִיָה טו"ב, וְנוֹהֲגִין לְכַבֵּד אֶת גְּדוּלַי הַדּוֹר
 וְהַצְדִיקִים לְרַקֵּד לְפָנַי הַפֶּלֶה, וְיֵשׁ בְּזֶה חִלּוּקֵי
 מְנַהֲגִים, יֵשׁ שְׂרוּקְדִין כְּנֶגֶד הַפֶּלֶה שֶׁהַפֶּלֶה אוֹחֲזֵת
 בְּקַצָּה חֲגוּרָה אוֹ מְטַפַּחַת, וְהַרּוֹקֵד אוֹחֵז בְּקַצָּה הַשְּׁנִי
 שֶׁל הַחֲגוּרָה אוֹ הַמְטַפַּחַת, וְיֵשׁ מִחֻמְרִים לְרַקֵּד רַק
 לְפָנַי הַפֶּלֶה בְּלִי שׁוּם אַחֲזִיזַת בָּגֵד, וְכָל אֶחָד כָּפִי
 מְנַהֲגוֹ, אִךְ בְּרִקּוּדֵין שֶׁל גְּדוּלַי הַדּוֹר וְהַצְדִיקִים יֵשׁ

בְּזֶה יִחוּד עֲלִיּוֹן מְאֹד, כִּי הֵם יוֹדְעִים לִכְוֹן אֶת
 הַפְּנוּנוֹת הַשְּׂיִכוֹת לְעִנְיַן הַרְקוּדִין, וְעַל-כֵּן נוֹהֲגִים קֹדֶם
 לְכַבֵּד אֶת הַצַּדִּיקִים וּגְדוּלֵי הַדּוֹר לְרִקְדָּה לְפָנָיו הַפְּלֵא,
 וְרוֹקְדִים אֲנֵא וְאֲנֵא בְּצוּרַת שֵׁם שַׁד"י, שֶׁהַשֵּׁם הַזֶּה
 מְסַגֵּל לְהוֹלְדָה, וַיֵּשׁ רוֹקְדִין אֲנֵא וְאֲנֵא בְּצוּרַת שְׁמוֹת
 אַחֲרִים, וְהַכֵּל לְפִי הַפְּנוּנָה, אֲבָל יֵשׁ בְּזֶה סוּדוֹת וְסִתְרֵי
 נִסְתָּרוֹת, וְאֲסוּר לְלַעַג, חֶסֶם וְשָׁלוֹם, עַל מְנַהֲגֵי
 יִשְׂרָאֵל, וְהַמְנַהֵג לְכַבֵּד גַּם אֶת הָאָבוֹת שֶׁל הַחֲתָן
 וְהַפְּלֵא שֶׁהֵם יִרְקְדוּ לְפָנָיו הַפְּלֵא, וְגַם אֶת זַקְנֵיהֶם שֶׁל
 הַחֲתָן וְהַפְּלֵא, אֲבָל יוֹתֵר מִזֶּה לֹא צָרִיכִים, כִּי אֵין
 בְּזֶה שׁוֹם עִנְיָן וְכַבּוּד כָּלֵל, רַק לִיַּגַע אֲנָשִׁים וּלְבַזְבֹּז
 אֶת הַזְּמַן הַיָּקָר, וְלֹא כַּאֲשֶׁר נוֹהֲגִים עַכְשָׁיו שֶׁמְכַבְּדִין
 אֶת כָּל הַדּוֹדִים וּבְנֵי הַדּוֹדִים וְכָל אֲנָשֵׁי הַמִּשְׁפָּחָה
 וְכָל מֵאֵן דָּהוּ, אֲשֶׁר כָּל זֶה הוּא לִיצֵי לִיצְנוּת, כִּי הֵם
 אֵינֶם יוֹדְעִים בֵּין יְמִינָם לְשְׂמֵאלָם, וְזֶה סִתְּמָם גּוֹרֵם
 לְמַחְלָקֶת וְלַמְרִיבוֹת וְלַחֲלִישׁוֹת הַדַּעַת וּלְבַזְבּוֹז זְמַן
 יָקָר, כִּי הַרְגָעִים הָאֵלוּ הֵם הָעֲלִיוֹנִים בְּיוֹתֵר וּגְבוּהֵים
 עַד מְאֹד, וְאֲסוּר לְתַן אֶז כַּח לְסִטְרָא אַחְרָא שְׂתִיעֲרָבוּ

בתוך השמחה העליונה הזו, ועל-כן נוהגים שהחתן והכלה יושבים יחד, ומאחוריהם רחוק נמצאות הנשים, ולא כְּאִשֶּׁר נוהגים שהחתן והכלה יושבים בין הנשים, כי זו קלות גדולה ובאים לידי הסתכלות וראיות אסורות, אֲשֶׁר הסטרא אחרא מאד אורכת ברגעים אלה לבלבל את השמחה העליונה, ועל-כן אשרי מי שמכבד רק צדיקים וגדולי הדור שירקדו לפני הכלה, וכן את האבות וזקניהם של החתן והכלה, כי בדין הוא שיקבלו שכרם מהאור והזיו והחיות שנשפעים ברגעים אלו, אבל לא יותר, כי זו סתם ליצנות ובזבוז זמן, וגורם לכל מיני מריבות ומחלוקת, והעקר הוא הרקודין של החתן והכלה, שעל-ידי-זה נעשה היחוד העליון בכל העולמות, וזה גורם להם קרוב לבבות, ומסגל להולדה ולתקונם הנצחי.

יח.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים ! עֲלֵיכֶם לְדַעַת, עֲכָשְׁיוּ כְּאֲשֶׁר
 אַתֶּם נִכְנָסִים לְבֵיתְכֶם, עֲלֵיכֶם לְקַבֵּל עַל עֲצַמְכֶם
 לְחַיּוֹת בְּיַחַד בְּאַהֲבָה, אַחְוָה וְרַעוּת, וְלֹא לְהִתְבַּלְבֵּל
 מִשׁוּם בְּלִבּוֹל שְׁבַעוּלָם, וּמִכָּל שֶׁכֶּן לֹא לְהִתְבַּלְבֵּל
 מִה שְׁקוּרָה בֵּין הַמַּחֲתָנִים וְהַהוֹרִים, כִּי בְּדֶרֶךְ כָּל
 נַעֲשֶׂה רִיב וּמַחֲלָקָת, כִּי לֵיכָא כְּתָבָה דְּלֹא רָמָא בָּהּ
 תַּגְרָא (שְׁפַת קַל), וְתַמִּיד רוֹצִים לְהַמְשִׁיךְ אֶת הַזּוּג
 בְּתוֹךְ הַמַּחֲלָקָת, כִּי זֶה מְסִית אֶת בְּנוֹ וְזֶה מְסִית אֶת
 בַּתּוֹ, וְעַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשֶׂה רִיב וּמַחֲלָקָת בֵּין הַזּוּג עַל
 לֹא דְבָר, עַד שְׁגוֹרְמִים לָהֶם קִנְיָא וְשִׁנְיָא בִּיגִיָּהֶם,
 רַחֲמָנָא לִישְׁזַבֵּן, וְרוֹאִים בְּזֶה אִיךְ שְׁהַסְמִיךְ-מִ"ם
 עוֹבֵד עַל דְּבָר זֶה מְאֹד לְהַכְנִיס פְּרוּדִים בֵּין הַזּוּג,
 וְלָכֵן הַזְהִירָנוּ רַבְּנוּ ז"ל מְאֹד מְאֹד עַל דְּבָר זֶה, וְאָמַר
 (שיחות-הַר"ן, סימן רסג) מַעֲנִין בְּנֵי הַנְּעוּרִים, שְׁשִׁכִּיחַ
 מְאֹד שְׁנַעֲשֶׂה קְלָקוּל בִּיגִיָּהֶם וּבֵין נְשׁוֹתֵיהֶם,
 וּנְפָרְדִים זֶה מִזֶּה אִיזָה זְמַן, וְלִפְעָמִים נַעֲשֶׂה מִזֶּה
 פְּרוּד לְגַמְרֵי, חַס וְשְׁלוֹם, זֶה מַעֲשֶׂה-בְּעַל-דְּבָר,

שְׁמַנִּיחַ אֶת עֲצָמוֹ עַל זֶה מְאֹד - לְקַלְקֵל הַשְּׁלוֹם שֶׁל
 בְּנֵי הַנְּעוּרִים, כְּדֵי שְׂיִתְפָּסוּ בְּמַצּוּדָתוֹ עַל-יְדֵי-זֶה, חֵס
 וְשְׁלוֹם, כִּי הוּא אוֹרֵב עַל זֶה מְאֹד לְתַפְסֵם בְּנְעוּרֵיהֶם
 עַל-יְדֵי קְלָקוֹל הַשְּׁלוֹם-בַּיִת, חֵס וְשְׁלוֹם, שְׁגוּרִם
 בְּעִרְמוּמֵייתוֹ לְקַלְקֵל הַשְּׁלוֹם שְׂבִינֵיהֶם, וְהָאֵרִיף
 בְּשִׂיחָה זֹאת, כִּי הוּא יְסוּד גָּדוֹל בְּחַיֵּי הַנְּשׂוּאִין.

וְעַל-כֵּן עָלִיכֶם לְהַדְבִּיר עִכְשָׁיו בֵּינֵיכֶם, שְׂיִהְיֶה מֵה
 שְׂיִהְיֶה אַתֶּם תַּחֲזִיקוּ אֶת עֲצָמְכֶם בְּיַחַד, וְלֹא תִנְיָחוּ
 אֶת עֲצָמְכֶם לְהִיּוֹת מוֹסְתִים וּלְהִתְפַּתּוֹת מִהַהוֹרִים, כִּי
 זֶה בְּכֻלּוֹ לֹא שִׁיךְ אֲלֵיכֶם מֵה שְׂקוּרָה בֵּינֵיהֶם, אַתֶּם
 צָרִיכִים לְכַבֵּד אֶת שְׁנֵי הַהוֹרִים בְּכָל מִינֵי כְבוֹד
 שְׂבַעֲוֹלָם, כִּי כְבוֹד אָב וְאִם הוּא מִהַחֲמוּרָה
 שְׂבַחֲמוּרוֹת, אָבָל לֹא לְהַנִּיחַ שְׂיִתְעַרְבוּ בְּחַיֵּיכֶם
 הַפְּרָטִיִּים, וְאִם יֵשׁ לָכֶם אֵילוֹ סִפְקוֹת יוֹתֵר טוֹב לְלַקֵּחַ
 לְהַתְיַעֵץ עִם אֵיזָה צַדִּיק וְגָדוֹל הַדּוֹר, הָעֵקֶר לֹא
 לְעַרְבֵם אֶת הַהוֹרִים, כִּי הַטָּבַע הוּא שְׂפִלָּה וְחַמוּתָהּ
 אֵינָן מִסְתַּרְדּוֹת, כְּמֵאמְרָם ו"ל (יְבָמוֹת ק"ז.): כֻּלָּה סִנְיָא
 לְחַמוּתָהּ, וְכֵן אָמְרוּ (מִדְרָשׁ אַגְדָּה): כְּשֵׁם שְׂאֵי אֶפְשָׁר

לדור גדי עם נמר, כף אי אפֿשר לדור פֿלה עם
 חמותה, והסֿבה לזה, פי החמות חושבת שהפֿלה
 לקחה את בנה, ובאמת אין לה שטות יותר גדולה
 מזו, פי אדרבה ההורים צריכים לשמח מאד מאד
 שזכו לחתן את ילדיהם, וצריכים להשתדל לעזור
 להם בכל מיני אפֿנים שפֿעולם, אֿשר זוהי השמחה
 העליונה ביותר - פֿשזוכים לחתן את הילדים בגיל
 צעיר, ולעזור להם להתבסס ולעמד על רגליהם,
 ולא, חס ושלום, כמו שנהוג עכשיו, שפֿכל ריב
 ומחלוקת מכניסים את הזיווג במתחים, וגורמים
 להפריע את שלום ביתם, אֿשר מלבד זאת שזה עון
 חמור מאד, זוהי גם טפשות גדולה, פי בזה
 שההורים מתערבים בפֿחי הנשואין של ילדיהם,
 ומסיתים ומדיחים אותם להתגרש, הרי הוא ממש
 כמו שאחד חותף איבר מאיבריו, היש עוד רשע
 שוטה יותר גדול מאיש פֿזה שחותף איבר
 מאיבריו? ! כמו-כן אלו שמתערבים בפֿחי נשואי
 בניהם; על-פֿל-פֿנים איך שהוא, בני ובנותי היקרים,

אם אתם רוצים להצליח בחייכם, עליכם לקבל על עצמכם בכל מיני קבלות שבעולם לעזר אחד לשני, ותאמרו אחד לשני עוד מהלילה הראשון: "יען שאנחנו נכנסים לחיות עכשיו חיים משתפים לארץ ימים ושנים טובות, ולא יודעים מה מצפה ומה החיים יכולים להביא, יכול להיות שפעם אני אהיה במצב-רוח ירוד ונפול, אז את, פלתי היקרה, ראו לחזק אותי, ולהגביה את מצב רוחי, או להפך, כשאת תהיי במצב-רוח ירוד ונפול, אני אשתדל לחזק אותך ולהגביה את מצב רוחך", ואם תקבלו עליכם קבלה זו, תראו איך שתסדרו כל החיים, ואתם צריכים לעשות כל מיני פעולות שהעולם שיהיה רק שלום ואהבה, אחנה ורעות ביניכם, פי אתם שתפים לכל דבר, ולא להסתפל על שום בריה שבעולם הרוצה לעשות ביניכם פרוידים, פי הם רוצחים ממש, ולא אכפת להם שום דבר, אף לשבר את ביתכם, והפל מחמת קנאה ושנאה, כמו הנחש הקדמוני, שהתקנא באדם וחנה, והלך והסית את

חנה וכו', וגרם מה שגרם, וכמו-כן עליכם לדעת,
 מי שמסית אחד על השני, הוא הנחש בעצמו,
 ועליכם להתרחק ממנו מאד מאד, ולא להניחו
 להפגס לביתכם, כי שמו של הקדוש-ברוך-הוא הוא
 שלום (שפת י.), ואמרו חכמינו הקדושים (אבות דרבי
 נתן, פרק כח): כל המשים שלום בתוך ביתו, מעלה
 עליו הכתוב כאלו משים שלום בין ישראל לכל
 אחד ואחד, לפי שכל אחד ואחד מלך בתוך ביתו,
 ועל-כן עליכם למסור את נפשכם שיהיה תמיד
 שלום-בית, ולא תריבו ולא תתנפחו, אלא תסבירו
 אחד לשני מה שאתם צריכים, ולא להתפרע ולצעק
 אחד על השני, חס ושלום, ומכל שפן לא להפגס
 בכעס ובכריחה עד ההפאות, חס ושלום, כי בפרוש
 גלו לנו חכמינו הקדושים (מדרש תנחומא, פרשת יתרו):
 מה אבני המזבח שלא רואות ולא שומעות ולא
 מדברות, על שמטילות שלום אמרה תורה: לא תגיד
 עליהם ברזל, המטיל שלום בין אדם לחברו ובין
 איש לאשתו, על אחת כמה וכמה שיאריכו ימי

ושנוּתיו; ועל-בן אתם צְרִיכִים לְמַסֵּר אֶת נַפְשְׁכֶם
 מְאֹד שְׂיִהְיֶה תְּמִיד שְׁלוֹם בֵּינֵיכֶם, שְׁזֶה הַכְּלִי
 הַמְחֲזִיק בְּרָכָה, כְּמֵאמָרם ו"ל (עקצין פָּרָק ג): לֹא מֵצֵא
 הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כָּלִי מִחֲזִיק בְּרָכָה לְיִשְׂרָאֵל אֲלֹא
 הַשְּׁלוֹם, שֶׁנֶּאמַר: "הַיְיָ" עַז לְעַמּוֹ יִתֵּן הַיְיָ" הַיְיָ יְבַרֵּךְ
 אֶת עַמּוֹ בַּשְּׁלוֹם", וְאֵל תְּסִית וְתַדִּיחַ אֶתְכֶם שׁוֹם
 בְּרִיָּה כְּאֵלוֹ הִיא רוֹצֶה לְעֹזֵר לְכֶם, בְּזֶה שְׂרוּצָה, חֵס
 וְשְׁלוֹם, לְהַפְרִיד בֵּינֵיכֶם, כִּי בַּפְּרוּשׁ גָּלוּ לָנוּ חֻמְיָנוּ
 הַקְּדוֹשִׁים (ירושלמי, סוֹטָה, פָּרָק א', הַלְכָה ד): שֵׁם הַקְּדוֹשׁ
 שֶׁנִּכְתַּב בַּקְּדוּשָׁה, אָמַר הַכֶּתוּב שְׂיִמְחָה עַל הַמַּיִם
 בְּשִׁבִיל לְהַטִּיל שְׁלוֹם בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ, כִּי הַקְּדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא בְּעֶצְמוֹ מְסַפֵּים שְׂיִמְחָה שְׁמוֹ כְּכִיכּוֹל,
 הַעֲקָר שְׂיִהְיֶה שְׁלוֹם בֵּין הַזּוּג, וְאִיךָ יִבְאוּ מְסִיתִים
 וּמְדִיחִים לְשִׁבּוֹר אֶת בֵּיתְכֶם בְּכֹל מִינֵי הַתְּלַבְּשִׁיּוֹת
 כְּאֵלוֹ רוֹצִים לְעֹזֵר לְכֶם?! וְאַתֶּם צְרִיכִים לְשַׁמֵּר עַל
 דְּבַר זֶה מְאֹד מְאֹד, כִּי הַעֲקָר הוּא הַשְּׁלוֹם, וְאִי אֶפְשָׁר
 לְזַכּוֹת לְשְׁלוֹם, כִּי אִם כְּשׁוֹזְכִים לְיִשׁוּב הַדַּעַת, לְיִשְׁב
 אֶת עֲצַמְכֶם אִיךָ שְׁחִיֵי הָאָדָם הַכֵּל, הִנֵּה הוּא כָּאֵן

יום הנשואין

עא

ועוד מעט יצא מזה העולם, כי ימי שנותינו בָּהֶם
שבעים שנה (תהלים ז), וכבר עברו הרבה שנים
מהשבעים שנה, ומי יודע כמה יש עוד לחיות, כי
אין אדם בטוח בחייו אפילו לרגע אחד, ועל-כן
האם כדאי לעשות מחלקת ומריבות בשביל כמה
רגעים שאנו בזה העולם? ועקר החכמה היא
כשזוכים להגיע אל ישוב הדעת הזה, ואז אף פעם
לא יריבו ולא יתוכחו, ומכל שכן וכל שכן שלא
יערבו את ההורים בחייהם הפרטיים, ואם תתנהגו
כך, בני ובנותי היקרים, תראו שמתצליחו.

בני, אתה ראה לכבד את חמיה וּחמותך בכל מיני
כבוד, ואף שהוא עורך עליך בקרת ומצער אותך,
ראה לא לענות לו, ותדין אותו לכף זכות, כי מרב
צרותיו ויסוריו שעוברים עליו בין בגשמי ובין
ברוחני, הוא מוציא את העצבים שלו עליך, ובזה
שתדם ותשתק על כל הצרות והיסורים והבזיונות
שעושה לך, תראה איך שהכל יעבר, כי ודאי חמיה
וחמותך אין פונתם להצר לך, אלא עובר עליהם מה

שְׁעוּבָר, עַל-כֵּן הֵם מוֹצִיאִים אֶת הָעֲצָבִים עֲלֶיךָ, וְאִם תְּהִיָּה חֲכָם לִסְבֹּל אֶת דְּקִירוֹתֵיהֶם וְאֶת כְּעֶסֶם וְאֶת עֲצִיבֵיהֶם, אֲזַי בְּנִקְל תּוּכַל לְכַבֵּשׁ אֶת לְבָבְךָ וְיִתְהַפְּכוּ לְעֵזֶר לָךְ; וְתִדַּע, אֶהוּבִי בְּנִי, שְׁנֵה יְסוּד גְּדוֹל בְּשָׁלוֹם-בֵּית - לְכַבֵּד אֶת חֲמִידָךְ וְחֲמוּתְךָ, כִּי בְּזָה שְׁתַּכְבֵּד אוֹתָם, בְּזָה תִתְיַקֵּר וְתִתְעַלֶּה בְּעֵינַי אֲשַׁתְּךָ, כִּי אֵל תִּשְׁפַּח אֲשֶׁר חֲמִידָךְ וְחֲמוּתְךָ הֵם הוֹרִי אֲשַׁתְּךָ, וְהִטְבַּע הַבְּרִיא הוּא שְׂאֵשָׁה נִמְשַׁכֶּת אַחַר הוֹרִיָּה, וְעַל-כֵּן כְּשֶׁהִיא רוֹאָה שְׁבַעֲלָה מְכַבֵּד אֶת הוֹרִיָּה אֶף שֶׁהֵם מְצַעְרִים אוֹתוֹ, אֲזַי הִקְשֶׁר מִתְהַדֵּק בִּינֵיהֶם יוֹתֵר וְיוֹתֵר, כִּי אֶהְבֶּה שֶׁל הָאִשָּׁה מִתְקַשְׁרֶת יוֹתֵר וְיוֹתֵר אֶל בְּעָלָה כְּשֶׁהִיא רוֹאָה שְׁבַעֲלָה אִינוּ מְגִיב לְהוֹרִיָּה, וְעַל-כֵּן רְאֵה, אֶהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, לְהִיּוֹת חֲכָם, וְזָכֹר דְּבָרִים אֵלֶּה, כִּי תִצְטָרֵף אוֹתָם לְיָמִים הַבָּאִים.

וְכֵן אַתָּה, בְּתֵי הַיָּקָרָה, רְאוּ לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר מְאֹד מְאֹד אֶת חֲמִידָךְ וְחֲמוּתְךָ, וְאֶף שְׁמִסְתַּפְּלִים עֲלֶיךָ בְּעֵינַי צָרָה, תְּדוּוּנִי אוֹתָם לְכַף זְכוּת, וְאֵל תְּגִיבֵי עַל שׁוֹם בְּקָרָת שְׂיַעֲרֻכוּ עֲלֶיךָ, רַק תַּעֲשׂוּ עֲצֻמָּךְ כְּאִלְמַת

ובחרשת לא לענות ולא לשמע שום דבר ואז תצליחי בחייהך.

ואתם, בני ובנותי היקרים, צריכים לחזור על דברים אלה היטב היטב ביניכם, ולידע אשר עקר הצלחת הנשואין היא דיקא כשאין מערבים את ההורים כלל בשום פנים ואפן, ולא צריכים לספר כל דבר שקורה בבית להורים, ועל-ידי-זה דיקא תצליחו בחיי נשואיכם, העקר תהיו חכמים, ותדונו את ההורים לכף זכות, כי סוף כל סוף סבלו צרות ויסורים ומרירות והרפתקאות רבות ימים ושנים, עד שגדלו אתכם, כמה ימים וכמה לילות לא ישנו בעבורכם, ועל-כן אם הם מוציאים את העצבים עליכם עכשיו, עליכם לקבל את זה באהבה, ולא להגיב שום דבר, ואז דיקא תתרבה האהבה במשפחה; ותמיד תזכרו את הכלל הזה: עם שלום ואהבה יכולים לפעל הרבה יותר ממריבות וקטטות, כי על-ידי שלום ואהבה יכולים לשבר חומות ברזל ולחתך הרים גבוהים, לא-כן עם מריבות וקטטות

וקנאה וּשְׂנֵאָה לֹא מְגִיעִים לְשׁוֹם דְּבָר, רַק מְעַצְבָּנִים
אֶת עֲצָמָם וְגוֹרְמִים חֲרַפְּן הַבַּיִת.

ועל-כֵּן בְּנֵי וּבָנוּתֵי הַיְקָרִים, רְאוּ מַה לְפָנֵיכֶם, אִם
אַתֶּם רוֹצִים לְזַכּוֹת לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים, חַיִּים נְצַחִיִּים,
חַיִּים עֲרָבִים וּמְתָקִים, לְהַצְלִיחַ בְּחַיֵּי נִשְׂוֵאֵיכֶם,
תְּקַיְימוּ אֶת דְּבָרֵי אֱלֹהִים, וְאִזּוֹ אֵף פֶּעַם לֹא תִתְחַרְטוּ -
לֹא בְּזָה וְלֹא בְּבָא, כִּי רַק בְּזָה תְלוּיָהּ הַצְלַחַת חַיֵּי
הַנִּשְׂוֵאִין - אִיךָ שְׂמִסְתַּדְרִים הַזּוּג בִּיְגִיָּהֶם, וְאִיךָ
שְׂמִסְתַּדְרִים עִם הַהוֹרִים, כִּי אֲסוּר לָכֶם לְשַׁכַּח אֵף
רְגַע, כִּי הוֹרֵי הָאִשָּׁה מְאֹד יְקָרִים בְּעֵינֵיהֶם, כִּי סוֹף כָּל
סוֹף הֵם הַהוֹרִים שְׁלֵה, וְכֵן הוֹרֵי הָאִישׁ מְאֹד יְקָרִים
בְּעֵינָיו, כִּי סוֹף כָּל סוֹף הֵם הַהוֹרִים שְׁלוֹ, וְאִם
תִּהְיֶינָה לְפָנֵיכֶם הַקְּדָמוֹת אֵלוֹ, אֲזַי תִּצְלִיחוּ בְּחַיֵּיכֶם,
וְהַעֲקָר רְאוּ לְעֹזר אֶחָד לְשָׁנֵי, וְתִבְנוּ בַּיִת נֶאֱמָן
בְּיִשְׂרָאֵל, וְתִזְכּוּ שִׁיִּצְאוּ מִכֶּם דוֹרוֹת וְדוֹרֵי דוֹרוֹת
יְהוּדִים נְאֻמָּנִים, שׁוֹמְרֵי תוֹרָה וּמִצְוֹת, מוֹסְרִים אֶת
נַפְשָׁם עַל קְדוּשַׁת שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ.

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם !

כְּדֵי לְהַשְׁלִים אֶת הַגְּלוּיֹן נַעֲתִיק מִכְּתָב אֶחָד
מִשׁוֹ"ת "אֲשֶׁר בְּנַחַל"

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשִׁי - עָרַב שַׁבַּת קוֹדֵשׁ לְסֹדֵר
קָרָח, כ"ט סִינּוֹן הַתּש"ן.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סְלָה יִגִיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל
יְדֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צְמוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל
הַיָּמִים, שׁוֹתָה מִמִּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ
יִגַן עָלֵינוּ, הַחֲתָן . . . גֵּרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מִכְּתָבְךָ עִם הַהַזְמָנָה לְחַתֻּנְתְּךָ.

מֵה מְאֹד גִּדְּלָה שְׂמֵחָתִי, שְׂאֵתָה זוֹכָה לְהַכְנִס אֶל
הַחֲפָה בְּשַׁעַה טוֹבָה וּמְצַלַּחַת, זָכַר מְאֹמְרָם וְ"ל
(יְרוּשָׁלַיִם בְּפוּרִים, פָּרָק ג', הַלְכָה ג'): "חֲתָן מוֹחֲלִין לוֹ כָּל
עֲוֹנוֹתָיו", וְעַל-כֵּן בַּיּוֹם הַזֶּה שְׂאֵתָה נִכְנָס לְחֲפָה,
עֲלִיךָ לְהַתְּבוֹנֵן מְאֹד, שֶׁהַיּוֹם הַזֶּה מִתְּחִיל אֲצַלְּךָ יוֹם
חֲדָשׁ, וּמוֹחֲלִין לָךְ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֶיךָ, וּבּוֹדָאֵי אֵתָה
יְכוֹל לְעֲשׂוֹת הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה, הֵן אֵמֶת שְׁעַכְשׁוֹ בַּיּוֹם
חֲפָתְךָ אֵתָה מִתְּלַהֵב מְאֹד מְאֹד, כִּי אֵתָה הוֹלֵךְ לְקַבֵּל

אור המקיף תחת החפה (עין לקויטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כא), ותהיה מחפף עם אורו יתברך, אבל עליך לדעת, אשר תכף-ומיד מתחילים שבעת ימי המשטה שהם פנגד השבעה גרות: העינים, האזנים, החטם והפה, אשר יש בהם עליות וירידות, כי זה עקר נסיונו של האדם בזה העולם - פעם עולה למעלה ומסתכל רק על רוחניות חיות אלקותו יתברך, ושומע רק אל קול התורה, ומתאפק לא לכעס כלל, ושומר על דבורי פיו, ופעם נופל ומסתכל במקומות המטנפים, ושומע כל מיני דברים בטלים, והוא כועס ומדבר כל העולה על רוחו, וזה סובב בכל ימי חיו, שיש לו עליות וירידות, ועליו להתחזק ולהחזיק מעמד, וזה מראים לו תכף-ומיד אחר יום החפה, שמתחילים בכל לילה שבע ברכות, והוא צריך ללכת בכל לילה אל דוד ודודה אחרת, אל גיס וגיסה חדשים וכו' וכו', שכל אחד עושה שבע ברכות, ובודאי רוצים לראות אותו וכו', ולדבר עמו וכו', וההכרח להתבלבל מכל

זֶה וְכוּ', פִּי הָרִי הוּא לֹא רָגִיל לְבַקֵּר אֶצֶל דּוֹדִים
 וְדוֹדוֹת, גִּיסִים וְגִיסוֹת וְקִרְוֵי מְשֻׁפְּחָה חֲדָשִׁים וְכוּ'
 וְכוּ', וּמִתְחִיל לִפְלֹ בְדַעְתּוֹ, הָאֵם בְּשָׁבִיל זֶה
 הַתַּחֲתָנִי? וּבְאֵמַת צְרִיכִים לְדַעַת שְׁזֵה רַק נִסְיוֹן שֶׁל
 שְׁבָעָה יָמִים, שְׁבָעָה מְנַסִּים אוֹתוֹ אִיךָ יִחְזִיק מֵעַמֵּד
 בְּשָׁבָעִים הַשְּׁנָה שְׁלוֹ, וְתַכְף-וּמְיָד מְגִלִּים לוֹ שֶׁתִּדַּע
 שְׁיִהְיוּ לָךְ עֲלִיּוֹת וִירִידוֹת, פֹּה תִמְשִׁיךְ אֶת עֲצָמְךָ
 אֲלֵיו יִתְבַרֵךְ, וְתִרְצֶה לְהִתְעַלּוֹת בְּרוּחַנִיּוֹת, וּפֹה תִפַּל
 בְּמָקוֹם שֶׁתִּפַּל עִם כָּל זֹאת עֲלֶיךָ לְדַעַת, שֶׁהַעוֹלָם
 הַזֶּה גָּשָׁר צָר מְאֹד, וְהַכֶּלֶל וְהַעֲקָר שֶׁלֹּא לְהִתְפַּחַד
 כֶּלֶל, וְעַל-כֵּן רְאֵה לְחַקֵּק אֶת זֶה הַיִּטֵּב הַיִּטֵּב תַכְף-
 וּמְיָד בְּיוֹם חַפְתָּךְ, וְאַז תִּהְיֶה לָךְ הַתְּחִיבוֹת לְכָל יָמֵי
 חַיֶּיךָ.

אודות הנהגות שֶׁבְקִשְׁתָּ לְרַשֵּׁם לָךְ, תִּדַּע שְׁעַד
 עֲכָשְׁיו הֵייתָ רוֹק לְבַד, וְלֹא הֵייתָ לָךְ שׁוֹם הַתְּחִיבוֹת
 אֶל אֵף אֶחָד, אֶלֹא אֶל הוֹרֵיךָ וּמוֹרֵיךָ, אֲבָל עֲכָשְׁיו
 שֶׁהַתְּחִיבוֹת, יֵשׁ לָךְ הַתְּחִיבוֹת חֲזָקָה רַק אֶל אֲשֶׁתְךָ,
 וּכְאֲשֶׁר הִזְהִירְתָּנוּ הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה (בְּרֵאשִׁית ג): "עַל

כֵּן יַעֲזֹב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ, וְהָיוּ
 לְבֶשֶׁר אֶחָד, וְלֹכֵן כָּל הַלֵּךְ מִחֻשְׁבְּתָךְ צָרִיף
 לְהִשְׁתַּנּוֹת לְגַמְרִי, וְתִדַּע כִּי יֵשׁ לָךְ שְׂתָף בְּחַיִּים,
 וְדִיקָא עֲכָשְׁיוּ כְּשֶׁהִתְחַתְּנָתָ, אֲזַי אַתָּה נִקְרָא אָדָם
 הַשְּׁלֵם, כְּמוֹכָא בְּזִהַר הַקְּדוּשׁ, שְׁאָדָם אֵינוֹ נִקְרָא אָדָם
 הַשְּׁלֵם אֲלָא אִם-כֵּן הִתְחַתַּן, כִּי אַחֲרַת נִקְרָא פְּלַג גּוּף,
 כִּי עֵקֶר הַשְּׁלֵמוֹת רַק כְּשֶׁמִּתְחַתַּן, שְׁאֲזוּ בְּאֵה הַשְּׁכִינָה
 וְשׁוֹרָה אֲצֵלוֹ, וְכִמְאָמְרָם ז"ל (ירושלמי, בְּרִכּוֹת, פָּרָק ט):
 אִי אֶפְשָׁר לְאִישׁ בְּלֹא אִשָּׁה, וְאִי אֶפְשָׁר לְאִשָּׁה בְּלֹא
 אִישׁ, וְאִי אֶפְשָׁר לְשְׁנֵיהֶם בְּלֹא שְׁכִינָה, כִּי דִיקָא
 כְּשֶׁמִּתְחַתְּנִים אֲזַי שׁוֹרָה אֲצֵלָם הַשְּׁכִינָה, כִּי אִישׁ
 וְאִשָּׁה זָכוּ - שְׁכִינָה בֵּינֵיהֶם, לֹא זָכוּ - אִשׁ אוֹכְלָתָן
 (סוֹטָה יז.), הֵינּוּ כְּשֶׁשְׁנֵיהֶם זֹכִים לְחַזֵּק אֶחָד אֶת הַשְּׁנִי,
 וְדָנִים אֶחָד אֶת הַשְּׁנִי לְכַף זְכוּת, עַל-יְדֵי-זֶה שְׁכִינָה
 שְׁרוּיָה בֵּינֵיהֶם, כִּי לֹא מֵצָא הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כְּלִי
 מִחֻזֵּק בְּרִכָּה לְיִשְׂרָאֵל אֲלָא הַשְּׁלוֹם (עֲקָצִין, פָּרָק ג),
 וְכִשְׂאִין הַבְּנָה הַדְּדִית בֵּינֵיהֶם, וְאֵינָם רוֹצִים לְחַזֵּק
 אֶחָד אֶת הַשְּׁנִי, אֲזַי אִשׁ הַמִּחְלֶקֶת אוֹכְלָתָן, חֹס

ושלום, לזאת צריך כל חתן לדבר עם פלתו תכף-
 ומיד אחר החתונה דברי חזיון וקרוב לזכות, ולומר
 לה: "הנה אנחנו נכנסים לחיים חדשים, חיים
 משתפים, ובודאי נבנה את ביתנו על-פי דרכי
 התורה והיראה כפי שקבלנו מאבותינו ומרבותינו
 מדור דור, אף מי יודע מה יכול להיות, כי החיים
 מלאים נסיונות, לזאת נתנה תנאי בינינו, כי אם
 יהיה, חס ושלום, זמן שאני אהיה במצב-רוח ירוד,
 אני אחזק אותך", ואז אם תחזיקו בתנאי הזה כל
 ימי חייכם, ותהיה הבנה הדדית ביניכם ואחד יעזר
 לשני, על-ידי-זה יהיה ביתכם בנוי על יסוד חזק.

ותמיד תזכרו, כשיש איזו בעיה ביניכם, לבל
 תרוצו תכף-ומיד אל ההורים, רק תשתדלו לפתור
 את זה ביניכם באהבה, אחנה ורעות, כי חכמינו
 הקדושים אמרו (ירושלמי סנהדרין, פרק ג, הלכה ו) אשה
 כבעלה ובעל כאשתו, כי הרי הם כגוף אחד, ועל-כן
 כל בעיה משתפת עליהם לפתור אותה ביחד, ולא

לְעַרְב אֶת הַמְשַׁפְּחָה, וְאֵז יִצְלִיחוּ בְדַרְךְ חַיֵּיהֶם
הָאֲרָכָה.

עֲלִיף לְזִכֵּר אֶת מֵאֲמָרָם ו"ל (יְבָמוֹת סב:): הָאוֹהֵב
אֶת אִשְׁתּוֹ כְּגֹפוֹ וְהַמְּכַבֵּדָה יוֹתֵר מְגֹפּוֹ עָלָיו הַכְּתוּב
אוֹמֵר: וַיִּדְעָתָּ כִּי שְׁלוֹם אֶהְלֶךְ; וְאָמְרוּ (בְּכֹא מְצִיעָא
נט:): לְעוֹלָם יִהְיֶה אָדָם זֶהִיר בְּכָבוֹד אִשְׁתּוֹ, כִּי אֵין
בְּרָכָה מְצוּיָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ שֶׁל אָדָם אֲלָא בְּשִׁבְלִי
אִשְׁתּוֹ; וְעַל-כֵּן צָרִיף לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר מְאֹד אֶת אִשְׁתּוֹ,
וְעַל-יַדֵּי-זֶה יִשְׁפַּע עָלָיו שְׁפַע גַּם בְּגִשְׁמִיּוֹת, כְּמֵאֲמָרָם
ו"ל (שם): אוֹקִיירוּ לְנִשְׁיֵיכֶם כִּי הֵיכִי דְתַתְּעִתְרוּ, כִּי כָּל
הַהִשְׁפָּעוֹת גַּם בְּגִשְׁמִיּוֹת בָּאוֹת לְאָדָם בְּזָכוֹת אִשְׁתּוֹ,
וּרְבִנוּ ו"ל הַזֶּהִירָנוּ מְאֹד מְאֹד לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר אֶת אִשְׁתּוֹ
(עֵין שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָנִים: רסג, רסד), וְרְאוּי לָךְ לַחֲזוֹר עַל
שְׁתֵּי הַשִּׁיחוֹת הָאֵלוּ, וְתִבִּין אֶת אֲשֶׁר לְפָנֶיךָ כֹּל יְמֵי
חַיֶּיךָ, וּמֵאֵין הַלְמוּדִים שֶׁלָּנוּ נוֹכְעִים, וְעַל-כֵּן אֵל
יִבְלָבְלוּ לָךְ אֶת דְּעָתְךָ כְּאֵלוּ דְרָף רַבֵּנוּ ו"ל הֵיא דְרָף
אֲחֵרֵת מְשָׁלוֹם וְאֶהְבָּה וְהִבְנָה, וּכְבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוּשִׁים (יְלֻקוּט בְּרֵאשִׁית, רָמֵז כד): הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא

יום הנשואין

פא

נתן שמו ביניהם, אם הולכים הן בדרךיו הרי שמי נתון ביניהן, ומציל אותן מכל צרה, ואם לאו, הרינו נוטל את שמי והן נעשין אש ואש, עין שם; ועל-כן החכם עינו בראשו, ושומר את עצמו מכל מיני חברים רעים המבלבלים את הדעת, ושומע לקול חכמינו הקדושים ורבותינו שלמדונו דרך של אהבה וקרוב וכו' וכו'.

עליך לקבוע לעצמך קביעות עצומה לדבר בכל יום עמו יתברך על-כל-פנים שעה ביום, ואתה יכול לחלק את השעה הזו לשלש פעמים: ערב ובקר וצהרים, ולספר לפניך יתברך את כל אשר עם לבך, אשר זה נקרא אצל רבנו ז"ל התבודדות - לעשות לעצמך חשבון הנפש ולהתודות על הכל, ולתן לו תודה והודאה על העבר, ולבקש על להבא, שכל זה בכלל תפלה והתבודדות, שמאד הזהירנו על זה רבנו ז"ל, ודבר זה צריך להיות אצלך חק קבוע כל ימי חייך, כי זה יחדיר בך ישוב הדעת אמתי לידע היכן אתה בעולם, ומה עליך לעשות, וזה יכניס בך

שְׂמֵחָה עֲצוּמָה לְהִיּוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה עַל נַעַם חֻלְקָהּ
שְׂזֻכִית לְהִיּוֹת מְזַרַע יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר אֵין שִׂמְחָה
לְמַעַלָּה מִשִּׂמְחָה זוֹ.

עָלֶיךָ לְקַבֵּעַ לְעֲצָמְךָ שְׁעוּרִים כְּסֻדְרָן בְּלִמּוּד
הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה חַק וְלֹא יַעֲבֹר כָּל יָמֵי חַיֶּיךָ מִדֵּי יוֹם
בְּיוֹמוֹ.

פְּרֻשָׁה, חֲמֵשׁ וְרִשְׁ"י עִם הַתְּרַגּוּם, בְּאִפְּן שְׂתִזְכָּה
לְסִיִּים בְּכָל שָׁבוּעַ פְּרֻשַׁת הַשָּׁבוּעַ: שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד
תְּרַגּוּם עִם פְּרוּשׁ רִשְׁ"י, אֲשֶׁר הוּא מְאֹד מְסֻגָּל לְיִרְאֵת
שָׁמַיִם, וְאִם תּוֹכֵל לְלַמֵּד גַּם קֶצֶת רַמְבַּ"ן הַקְּדוּשׁ
וְהָאוּר הַחַיִּים הַקְּדוּשׁ, מַה טוֹב וּמַה נָּעִים, כִּי בְּדַרְךְ
זוֹ תּוֹכֵל בְּמִשְׁךָ כִּמְהָ שְׁנַיִם לְסִיִּים אֶת סְפָרִיָּהֶם
הַקְּדוּשִׁים הַמְּלֵאִים רוּחַ-הַקֹּדֶשׁ, הֵינּוּ בְּכָל שָׁבוּעַ
תְּלַמֵּד קָטַע אוֹ שְׁנַיִ קָטָעִים מִהַנְּ"ל, וְעַל-יָדֶי-זֶה
בְּמִשְׁךָ כִּמְהָ שְׁנַיִם תִּזְכָּה לְסִיָּמָם, וְהֵם מְסֻגָּלִים מְאֹד
לְהַשְׁגָּה.

פָּרַק או שְׁנֵי פָּרָקִים או יוֹתֵר מִשְׁנָיוֹת, כִּי לְמוֹד
הַמִּשְׁנָיוֹת מְזַכֵּךְ וּמְטַהֵר אֶת הַנִּשְׁמָה מִכָּל מִינֵי
חַלּוּדָה, וּמִשְׁנֵיהָ אוֹתִיוֹת נִשְׁמָה, וְעַל-יַדֵּי שְׂקִידָה
רַבָּה בְּלִמּוּד מִשְׁנָיוֹת, מוֹרִיד אֶת כָּל מִינֵי חַלּוּדָה
שֶׁנִּדְבְּקוּ בְּנִשְׁמָתוֹ, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁזֹּכֵחַ לוֹמֵר בְּכָל יוֹם
ח"י פָּרָקִים מִשְׁנָיוֹת, בְּאַפֵּן שְׂיִסִּים בְּכָל חֲדָשׁ אֶת כָּל
שִׁשָּׁה סֻדְרֵי מִשְׁנָה, וְעַל-יַדֵּי יְהִרֵג אֶת הַיֵּצֵר הָרַע,
כַּמּוֹבָא כָּל זֶה מִגּוּרֵי הָאֲרִיז"ל, וְגַם רַבְנּוּ ז"ל נָתַן
תְּקוּנָה לְמוֹהַרְנ"ת ז"ל וּלְעוֹד כַּמָּה אֲנָשִׁים מֵאַנְשֵׁי
שְׁלוֹמְנוֹ, שֶׁיֵּאמְרוּ בְּכָל יוֹם ח"י פָּרָקִים מִשְׁנָיוֹת (עין
שיחות-הַר"ן, סימן קפה).

דָּף גְּמָרָא עִם פְּרוּשׁ רַש"י וְתוֹסְפוֹת בְּכָל יוֹם, הוּא
אוֹר וְחֵיוֹת לְנִשְׁמָה, וְאֵין לָךְ עוֹד דְּבַר הַמְּסַגֵּל
לְהַמְשִׁיךְ עַל הָאָדָם אוֹר וְזִיו וְחֵיוֹת כְּמוֹ דָּף גְּמָרָא,
שֶׁהוּא מְגַן וְתַרְסֵס נֶגֶד כָּל מִינֵי מִשְׁחִיתִים, וְאֵין צְרִיף
לוֹמֵר אִם זוֹכִים גַּם לְלַמֵּד עִם מְפָרְשִׁים וּלְהַתְעַמֵּק
בְּדָף הַגְּמָרָא הַזֶּה, שְׂאֵז מְרַגִּישִׁים טַעַם עוֹלָם הַבַּא
בְּעוֹלָם הַזֶּה מִמֶּשׁ, וּמְלַבֵּד זֹאת כְּדָאי לְגַרֵס כַּמָּה

וכמה דפים בכל יום אפילו בלי שום פרושים, כדי שיהיה בקי בש"ס והוא שעור בקיאות, לחזור פעם אחר פעם מסכתא אחר מסכתא, עד שיזכה לסיים את כל הש"ס כמה וכמה פעמים, והוא מסגל מאד להמשיך על עצמו ארבעת מלאכי השמירה שהם: ג'בריאל, מ'יכאל, ר'פאל, א'וריאל, שהוא ראשי תיבות ג'מ'ר'א.

אם אפשר לסיים בכל שבוע את המדרש רבה ומדרש תנחומא מפרשת השבוע, מה טוב ומה נעים, וכן לקבץ לעצמו לומר בכל יום כמה דפים זהר וכמה דפים תקונים, אשר האמירה בעלמא מזככת את הנשמה.

ועל כלם לקבץ לעצמו שעור בטור ובשלחן ערוך בסדרן וללמד בכל יום בהתמדה ובתשוקה רבה, כי עקר הלמוד הוא לידע את ההלכה, ורבנו ז"ל הזהירנו מאד מאד על למוד פוסקים, ואמר שכל אחד ואחד צריך ומחויב ללמד בכל יום פוסקים

יום הנשואין

פה

אפילו מעט דמעט, ואל יחסר לו יום אחד מבלי
למוד הלכה (עין שיחות-ה"ר"ן, סימן כט).

מלבד זאת טוב מאד שבשנה ראשונה תלך אף
שעור שלומדים בצותא הלכות נדה, והוא חוב על
כל חתן ללמד בשנה ראשונה את ההלכות האלו
מפי מגיד שעור דיקא, ואל יסמוך על מה שלומד
לבד, אלא ראו לו ללמד אצל מגיד שעור, וכן אשרי
מי שהולך ללמד אצל מגיד שעור גם הלכות-שבת,
שהם הלכות מאד חמורות.

ראה לומר בכל יום את העשרה מזמורי תהלים,
שגלה רבנו ז"ל, שהם "תקון הפללי", ומלבד זאת
תהיה רגיל לומר בכל יום "יום תהלים", באופן
שתזכה לסיים כל שבוע את כל ספר התהלים.

ההכרח לקצר עכשיו, מפני כניסת שבת ואם
תקיים את כל הנ"ל, אני מבטיח לך שיהיה בידך
בנוי על אדני התורה והיראה ועל יסודות חזקים,

וייצאו מכם בנים ובנות צדיקים וצדקניות, ויהיה
שלום ושלנה ביניכם, ותצליחו כל ימי חייכם.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע
בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדכם שיהיה
לסימן טוב ולמזל טוב בשעה טובה ומצלחת, אמן
כן יהי רצון.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

* * *

קונטרס

כבוד חמיו

יגלה עצות נפלאות לחתן ולכלה איך לחיות באהבה,
אחזה ורעות עם חמיו וחמותו, ויסביר את גדל המצוה
של כיבוד הורים של שני הצדדים, וכזה תלוי כל
השלום-בית בין הזוג, ויגרום לחיי נשואין מאשרים.

אשר כתב

כבוד קדשת הרב הצדיק מוהרא"ש זצ"ל

בעל מחבר

ספר "שפת הנחל" - פרוש ובאור על כל הספר הקדוש והנוקרא "לקוטי-מוהר"ן,
וספרי שו"ת "אשר בנחל", ועוד ספרים רבים ונכבדים, הבנויים ומקודים על-פי
דברי רבינו הקדוש והנוקרא, אור הננו והצפון, בוצינא קדישא עלאה, אדוננו
מורנו ורבינו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רן לא אניס ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

הובא לדפוס ע"י חסידי ברסלב עה"ק ירושלים תשכ"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: מִי שְׁרוּצָה מְנוּחָה
וְשִׁלוֹה בְּבֵיתוֹ, יִכְבֵּד תָּמִיד אֶת חֲמִיו וְחֲמוּתוֹ,
וְאִף שֶׁהֵם אֲנָשִׁים קָשִׁים, יִשְׁחַק עִמָּהֶם
מִשְׁחַק כְּזֶה, כְּאִלוֹ הוּא הוֹלֵךְ עִמָּהֶם, וְעַל-
יְדֵי-זֶה יִפְטֹר מֵהֶרְבֵּה צָרוֹת, וְלֹא כִּמוֹ שְׂנוֹהֵג,
שָׁפֵל אֶחָד יֵשׁ לוֹ טַעֲנוֹת עַל חֲמִיו וְעַל
חֲמוּתוֹ, וְעַל-יְדֵי-זֶה הוּא רֵב עִמָּהֶם, וְהֵם
הוֹלְכִים אַחֲרֵי-כֵן לְהִסִּית אֶת בִּתָּם נֶגֶד בְּעֵלָה,
וּבֵין כֵּן הָאִשָּׁה מִסְכָּנָה קְרוּעָה בֵּין הוֹרֵיהָ,
וּבֵין בְּעֵלָה. וְעַל-כֵּן מִי שְׁרוּצָה לְזָכוֹת
לְשָׁלוֹם-בֵּית נִפְלָא, לְעוֹלָם לֹא יִדְבַר נֶגֶד
הַהוֹרִים שֶׁל אִשְׁתּוֹ בְּפָנֶיהָ, כִּי סוֹף כָּל סוֹף
הֵם הַהוֹרִים שְׁלָה וְכוֹאֵב לָהּ, וְאִפִּילוֹ
שֶׁמִּצְיָקִים וּמִצְעָרִים אוֹתוֹ, וְאִם יִקָּים אֶת כָּל
זֶה יִצְלִיחַ בְּשָׁלוֹם-בֵּית.

(אמרי מוהרא"ש, חלק ב', סימן תרג)

כבוד חמיו

.א

לכבד את חמיו וחמותו ולקרא להם אבא ואמא

בני ובנותי היקרים! עליכם לדעת, עכשו שנשאתם יחד, יש לכם מצוה חדשה, והוא כבוד חמיו וחמותו, הן אתה, בני היקר, חייב בכבוד חמיו וחמותך, והן את, בתי היקרה, חייבת בכבוד חמיו וחמותך, וכן נפסק בשלחן ערוך (יורה דעה, סימן ר"מ, סעיף כ"ד): חייב אדם לכבד חמיו, וכתב ה"שו"רי זקב": והוא הדין חמותו, עיין שם; וכתב ה"ברכי יוסף": וכן האשה חייבת לכבד חמיה וחמותה במה

שְׂתוּכַל, דַּאִישׁ וְאִשָּׁה שְׂווי בְּשִׁעוּרֵיהֶן וְכוּ', עֵינַי שָׁם; וְכָתְבוּ הַפּוֹסְקִים, שְׁצַרִּיכִין לְקַרְא אוֹתָם אַבָּא וְאַמָּא, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב אֶצְל דְּוֹד, שְׁאַמֵּר לְשִׂאוּל שְׁהֵיה חָמִיו (שְׁמוּאֵל א, כד): "וְאַבִּי רְאָה גַם רְאָה" וְגו', וְכָתְב הַפְּרִישָׁה וְקָרִי לִיִּה אָבִי מִפְּנֵי שְׁהֵיה חָמִיו, עֵינַי שָׁם; וְאַף שְׂזָה נִדְמָה לָכֶם כְּאִילוֹ מִיֵּתֵר, כִּי סוּף כָּל סוּף אֵתֶם בָּאִים מִשְׁנֵי עוֹלָמוֹת נִפְרָדִים, וְהַהוֹרִים שְׁלָף, בְּנֵי הַיָּקָר, יֵשׁ לָהֶם טְבַע וּמַדּוֹת אַחֲרוֹת, וְכֵן הַהוֹרִים שְׁלָף, בְּתֵי הַיָּקָרָה, יֵשׁ לָהֶם טְבַע וּמַדּוֹת אַחֲרוֹת, עַד שְׁעַל-פִּי-רֹב הֵם שְׁנֵי הַפְּכִים לְגַמְרֵי מִמֶּשׁ, מֵהַהַפּוּף אֶל הַהַפּוּף, וְקָשָׁה וְכָבֵד לָכֶם לְעַכְל דְּבַר זֶה, עִם כָּל זֹאת לְמַעַן טוֹבִתְכֶם הַנְּצַחִית וּלְמַעַן שְׁלוֹם בֵּיתְכֶם, אִם אֵתֶם רוֹצִים לְצִיַּת אוֹתִי, רְאוּ לְהַטּוֹת אֶזֶן אֶל דְּבָרֵי אֵלֶּה, וְאִזּוּ דִּיקָא תִּזְכּוּ שְׁיִהְיֶה שְׁלוֹם בְּבֵיתְכֶם, וּבִפְרֻט אֲשֶׁר מִצַּד הַהֶלְכָה הוּא הֶלְכָה מְפֹרְשֶׁת וְאִין עֲלֵיהּ חוֹלְקִים, שְׁחִיב אָדָם בְּכָבוֹד חָמִיו וְחִמּוֹתוֹ, וּמְצִינּוּ אֶצְל מִשָּׁה רַבִּינוּ שְׁכַבֵּד מְאֹד אֶת חָמִיו, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב (שְׁמוֹת יח): "וַיֵּצֵא מִשָּׁה לְקִרְאֵת חוֹתְנּוּ וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ וַיִּשַׁק לוֹ" וְגו', וְאַמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מְכִילֵתָא יתרו): הֵינִי

אומר לא השתתחה ולא נשק משה אלא לחמיו, מכאן אמרו שיהא האדם מוכן לכבוד חמיו עין שם; וכן הוא בילקוט יתרו (רמז רסח), מכאן אמרו שיהא אדם נוהג בכבוד חמיו, עין שם; וכן דוד המלך, אף שחמיו רדפו ורצה להרגו וכו', עם כל זאת כבודו ביותר, שקרא אותו אבי, ודרשו בילקוט שמואל (רמז קלג): מכאן שחייב אדם בכבוד חמיו, וכן אמרו (שם) למה נענש אבנר? מפני שלא הניח לשאול להתפייס עם דוד, עין שם; ומכל זה אתם רואים איך אבות אמתנו היו נזהרים בכבוד חמיהם, וכמו כן בטבע העולם, המציאות היא, שפשאדם מכבד את חמיו וחמותו וקורא להם אבא ואמא, על-ידי-זה נקשר הקשר בינו לבין אשתו יותר ויותר, כי סוף כל סוף הם ההורים שלה, והיא קוראת להם אבא ואמא, ועל-ידי-זה שגם אתה, בני היקר, תקרא להם אבא ואמא, הקשר בינך לבין אשתך יתחזק הרבה יותר, כי תעשו אחד, וכמו כן אתה, בתי היקרה, ראו לקרות לחמיך וחמותך אבא ואמא, כי סוף כל סוף הם ההורים של בעלך, ועל-ידי שתקראי להם אבא

ואמא, יתחזק יותר הקשר בינך לבין בעלך ותעשו
 אחד, וזה יסוד גדול בכבוד חמיו ונחמותו הן לבעל
 והן לאשה, ואל יטעה אתכם יצרכם, שדבר זה אין
 צריכים, או תתבישו מחבריכם או מקרוביכם, מה יש
 לכם עמהם, אתם צריכים לדעת פי דבר זה הוא יסוד
 גדול בשלום-בית, כפי שאדם מכבד את חמיו
 ונחמותו וכמו-כן כפי שהאשה מכבדת את חמיה
 ונחמותה, ואוהבת אותם אהבה אמיתית, כמו-כן
 נתקשר יותר ויותר הקשר בין הבעל לאשה, וכמעט
 שכל השלום-בית בין הבעל והאשה תלוי כפי
 שמכבדים את ההורים; וכשיתברר לכם דבר זה,
 ותקנימו את כל זאת לכבד את חמיכם ונחמותכם,
 ותקראו להם אבא ואמא, אזי תראו איך שהשלום
 והאהבה והאחווה והכבוד והקשר יהיה ביניכם חזק
 מאד, ואל תקלו בדבר זה, כי הוא עקר גדול בחיי
 הנשואין, ולא כמו שאומרים הליצנים, תכף ומיד
 כשמתחתנים הבעל יוצא מרשות אביו ואמו וכן
 האשה יוצאת מרשות אביה ואמה, ואין להם כבר
 שיכות אל ההורים, אין זה כף, כלל וכלל לא, והוא

הפוף המציאות, כי ההורים נשארים הורים, יהיה
אין שיהיה ויהיה מה שיהיה, ובפרט שממדת החסד
והרחמים וקיום צווי הבורא יתברך שמו, צריכין
לידע, אשר ההורים של הבעל והאשה נשארים
הורים, ומחייבים בכבוד אב ואם, שהיא מצוה חמורה
מאד מאד, ובפרטיות ששניכם צריכים לזכור פמה
יגיעות וטרחות וכמה מסירות נפש מסרו ההורים
בשבילכם, ועכשיו שהתחתנתם כבר תשכחו
אותם?! זו מדת אכזריות גדולה עד מאד; ועל כן
ראו, בני ובנותי היקרים, אם אתם רוצים להצליח
בנשואיכם ראו לכבד וליקר מאד מאד את חמיכם
וחמותכם ותשתדלו לקרוא להם אבא ואמא, ועל-
ידי-זה דיקא ותהדק הקשר ביניכם; כי מאחר שאתה,
בני, תקרא להורים של אשתך אבא ואמא, היא
תרגיש שנעשית חלק ממנה, שהרי היא קוראת
להורים שלה אבא ואמא, וכמו כן את, בתי, תשתדלו
לקרוא להורים של בעלך אבא ואמא, ועל-ידי-זה
תהדק הקשר ביניכם, מאחר שכאשר בעלך יראה
שאת קוראת להורים שלו אבא ואמא, הוא ירגיש

שאת נעשית חלק מהמשפחה שלו, ודבר זה יהדק ביותר הקשר ביניכם, ותחיו באהבה, אחוה ורעות; כי על-פי-רוב כל המריבות שמתחילות בין הזוג הן רק מסבת ההורים, כי חכמינו הקדושים אמרו (שפת קל): ליכא כתבה דלא רמו בה תיגרא, וזה דבר הכרחי שיהיה איזה ריב ואי הבנה בין המחננים, ויש ביניהם איזה פירוד או וכוח וכו', וממילא פשכבר מתחננים בני הזוג, נשאר טעם רע ומר אצל החתן, למה פגמו בכבוד אביו ואמו, וכן נשאר טעם רע ומר אצל הכלה, למה פגמו בכבוד אביה ואמה, אבל אם יהיה לכם שכל ודעת לידע שעכשו אחר שהתחנתם יחד, ואתם צריכין לבנות בית חדש בישראל, ועליכם לקיים (בראשית ב): "על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו, והיו לבשר אחד", על כן עליכם תקף-ומיד לשכוח את כל הסכסוכים והמריבות ואי ההבנות שנתהוו בין הוריהם, ותאמרו אחד לשני, הן אמת שהיו ביניהם ריב ומחלוקת ואי הבנות, וכן הטבע והמדות שלהם שונים לגמרי זה מזה, וכודאי כל אחד מאתנו מחזיק כמו ההורים שלו, כי זה דבר

טבעי שהבן או הבת ימשיכו אחר ההורים שיילדו אותם, עם כל זאת מאחר שנשאנו, עלינו לשפוח כל זה, ולא לערב את ההורים בנשואים שלנו, ועל-כן עלינו למסור את נפשינו לכבוד את ההורים של שנינו, ובשום פנים ואופן לא לילף לשום צד, לא לצד ההורים שלו ולא לצד ההורים שלה, רק להוציא אותם מחיי נשואיכם, ולא לערבם בענייניכם הפרטיים, אף עם כל זאת עליכם לכבדם וליקרם מאד מאד, כי סוף כל סוף כמה יגיעות וטרחות טרחו ההורים בעבורכם? ! כמה לילות לא ישנו ולא נחו בעבורכם? ! כמה יסורים ועגמת נפש סבלו ההורים בשבילכם, עד שראו אתכם תחת החפה והתחנתם? ! ועל-כן בדין הוא שתכבדו ביותר את ההורים שלכם, ותקראו להם אבא ואמא, ואפלו שהם שני הפכים ובעלי טבעים אחרים - מה בכך, מה לכם לערב בין ההורים. אם תלכו בדרך זו, ותמיד תכבדו את ההורים, הן הפעל את הורי אשתו, והן האשה את הורי בעלה, אז ישרה ביניכם שלום

ואהבה אמתית, וזכרו את זה היטב, כי זה היסוד
והעקר בשלום-בית.

ב.

לדון תמיד לכף זכות את חמיו וחמותו

בני ובנותי היקרים! עליכם לדעת, עכשיו
שהתחנתם, ואתם מתחילים חיים חדשים לגמרי,
הינו אתה, בני היקר, עד עכשיו היית בבית הוריי,
ושם קבלת מדות והנהגות מה שקבלת, וכל האוירה
בביתך הייתה אוירה שבה נולדת וגדלת ונחנת,
ושמעת כל מיני דבורים וכו' וכו', ועכשיו התחנת
ואתה נכנס לבית חמיי וחמותי, שיש הנהגות
ודרכים אחרות, ושם יש אוירה ודבורים וענינים
אחרים שלא הרגלת בהם, וכן את, בתי היקרה,
צריכה לדעת, שגדלת אצל הוריי, ונחנת והתנהגת
על דרך שקבלת אצלם, ועכשיו את נכנסת אל בית
בעלך ואל הוריו, אשר שם יש הנהגה אחרת לגמרי
מכפי שראית אצל אביך ואמך, וזה סובב על שניכם,
שעליכם לדעת דבר זה, שכך היא המציאות, שאתם

כבוד חמיו

יא

באים משני הפכים לגמרי, ועל-כן ראו להרגיל את עצמכם, אתה, בני היקר, להנהגות חמיו וחמותך, אף שהרבה דברים לא נראים בעיניך, וכן אתה, בתי היקרה, הרגילי את עצמך בהנהגות ובדרך של חמיו וחמותך, ואף שהרבה דברים לא נראית בעיניך, עם כל זאת המציאות היא כך, מה שאתם רואים ושומעים - זהו זה, ואפילו שאין זה מוצא חן בעיניכם, הינו בעיני הבעל אין מוצא חן מה שרואה אצל חמיו וחמותו, ובעיני האשה אין נראה הנהגות חמיה וחמותה, עם כל זאת על שניכם לדון לכף זכות את חמיכם וחמותכם, ולקבל הכל באהבה, ולהבליג על הכל, ואפילו שיהיה פעם שחמיכם או חמותכם יצעקו עליכם, תדונו אותם לכף זכות, כי עליכם לדעת ולהבין ולהשפיל שהם יותר מבגרים מכם, וכבר עבר עליכם בחייהם כל מיני צרות ויסורים ומכאובים, וסבלו מה שסבלו, והם מספכים עם צרות ויסורים וחובות והרפתקאות ועל-כן טבעם עצבני, והם מוציאים את העצבים עליכם, ועל-כן ראו לדון אותם לכף זכות, ואינכם צריכים לקבל כל

דָּבָר אֲשֶׁר הֵם אוֹמְרִים שֶׁכֶּף הוּא, רַק תִּשְׁתַּדְּלוּ תַּמִּיד
 לְדוֹן אוֹתָם לְכַף זְכוּת, אֶתְּה אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיֶּקֶר, רְאֵה
 לְדוֹן אֶת חֲמִיד וְחֲמוּתָךְ לְכַף זְכוּת, וְאַפִּילוּ שִׁיִּצְעַק
 חֲמִיד עֲלֶיךָ: "לֵךְ לְעִבּוּד" וְכו', וְ"מָה אַתָּה מְבַזֵּז אֶת
 הַזְּמַן" וְכו', אֵל תַּעֲנֶה לוֹ בְּחֻצָּפָא, חֵס וְשְׁלוֹם, אֲלֵא
 תִשְׁמַע וְתִבְלִיג וְתִשְׁתַּק עַל כָּל מָה שֶׁאַתָּה שׁוֹמֵעַ,
 וְתִדוֹן אוֹתוֹ לְכַף זְכוּת, שְׁעוֹבְרִים עָלָיו עֲכָשְׂיו צְרוּת
 וְיִסּוּרִים קָשִׁים וּמְרִים, וְהוּא מוֹצִיא אֶת הָעֲצָפִים
 עֲלֶיךָ, וּבְזֵה שֶׁתִּשְׁתַּק וְתִדַּם, וְלֹא תִגִּיד לוֹ דְּבַר וְחֻצִי
 דְּבַר, אֲלֵא תִקְבֵּל מִמֶּנּוּ, וְכֵן אֵל תֹּאמֶר שׁוּם דְּבַר
 לְאַשְׁתָּךְ, מָה שֶׁאַבִּיָּה חֲרָף וְגִדָף אוֹתָךְ וּבְזֵה וְרוֹדָף
 אוֹתָךְ, אִם תִּשְׁמַע בְּקוֹלִי, אֲז תִּרְאֶה שֶׁלְּבִסוֹף הוּא
 יָבוֹא וְיִשְׁלִים עִמָּךְ, וְיִכְבֵּד אוֹתָךְ וְיִתֵּן לְךָ שִׁפְע גְּדוֹל,
 הָעֵקֶר הַגִּי פִּקּוּחַ וְאֵל תַּעֲנֶה לְחֲמִיד מְאוּמָה, וְאַפִּילוּ
 שֶׁאַתָּה רוֹאֶה שֶׁהוּא מִתְּנַהֵג לְגַמְרֵי אַחֲרַת מִמָּה
 שֶׁאַבִּיךָ מִתְּנַהֵג, אֵל תִּגִּיב שׁוּם דְּבַר, רַק תִּקְבֵּל הַכֹּל
 בְּאַהֲבָה אַחֲרֵה וְרַעוּת, וְתִשְׁתַּדֵּל לְקִרְוֹתוֹ אַבָּא, וְתִכְבְּדוּ
 וְתִיָּקְרוּ מְאֹד מְאֹד, וְאֲז תִּרְאֶה אִיךָ שֶׁהַכֹּל יִשְׁתַּנֶּה
 לְטוֹבָה, וְכָל הַמְּנִיעוֹת יִתְהַפְּכוּ לְנִעִימוֹת, וְכֵן אַתָּה בְּתֵי

הִיָּקְרָה, רָאוּ לְדוֹן אֶת חַמּוֹתָי לְכַף זְכוּת, וְאַף שֶׁמָּאֵד
מָאֵד קָשָׁה לְחִיּוֹת עִמָּה, כִּי כָּבֵד הָעִידוּ חַמְיָנוּ
הַקְּדוּשִׁים, שֶׁפָּלָה וַחַמּוֹתַי אֵינָן מִשְׁתּוֹת (שְׁבַת כו.), כִּי
טָבַע שֶׁל הַחַמּוֹת שֶׁהִיא תָּמִיד חוֹשֶׁבֶת שֶׁפָּלָתָה לְקַחַת
אֶת בְּנָהּ, וְעַל-כֵּן תָּמִיד תִּהְיֶה לָּהּ אִיזוֹ קִנְיָאָה וְשִׁנְיָאָה
עַל פְּלָתָהּ, עִם כָּל זֹאת רָאִי לְהִיּוֹת חַכְמָה וּפְקַחִית,
וְלַעֲוֹלָם אֵל תִּגִּיבִי וְאַל תִּעֲנִי לְמָה שֶׁחַמּוֹתַי אוֹמְרֹת
וּמְדַבְּרֹת עֲלַי, וְאַפִּילוּ שֶׁמְדַבְּרֹת עִם בְּעֲלֵי עֲלַי, אֵל
תִּגִּיבִי וְאַל תִּאֲמָרִי לְבְּעֲלֵי שׁוֹם דְּבַר רַע עַל אָמוֹ, רַק
תְּדוּנִי אוֹתָהּ לְכַף זְכוּת, כִּי זֶה טָבַע בְּרִיא שֶׁהַחַמּוֹת
תִּשְׁנֶא אֶת הַפְּלָה וְלֹא תִשְׁתַּוֶּה עִמָּה, וְאַז אִם בְּאַמַּת
תִּשְׁתַּקִּי וְלֹא תִעֲנִי לָהּ דְּבַר, וְכֵן תִּשְׁתַּדְּלוּ לֹא לְדַבֵּר עַל
חַמּוֹתַי בְּפָנַי בְּעֲלֵי, אֲזוּ תִרְאוּ שֶׁבְּמִשְׁךָ הַזְּמַן הַכֹּל
יִתְהַפֵּף, וְתַחַת הָרַעַה שֶׁרָצְתָה לַעֲשׂוֹת לָךְ חַמּוֹתַי,
תִּעֲשֶׂה לָךְ רַק טוֹבוֹת, וְתִקְנֶה לָךְ מִתְּנוּת יְקָרוֹת, כִּי
עַלִּיכֶם לְדַעַת, בְּנֵי וּבָנוּתֵי הַיְּקָרִים, שֶׁצָּרִיכִין לְדוֹן אֶת
חַמּוֹתוֹ רַק לְכַף זְכוּת, וְרַק עַל-יְדֵי-זֶה יִהְיֶה לָכֶם
שְׁלוֹם וְאַהֲבָה וְהַבְּנָה הַדְּדִית, וְתִזְכּוּ לְגוֹר בִּיחַד
בְּאַהֲבָה, אַחֲרָה וְרַעוּת. וּמִי שֶׁיִּקַּח בְּיָדוֹ אֶת הַכֹּלָל

הַזֶּה, אֲזוּ יִצְלִיחַ בְּחַיֵּי נְשׂוֹאָיו, כִּי הִבְעֵל אֵינּוּ רוּצָה
לְשִׁמוּעַ שְׁמִדְבָרִים עַל הוֹרֵיו, וְהָאִשָּׁה אֵינָה רוּצָה
לְשִׁמוּעַ שְׁמִדְבָרִים עַל הוֹרֵיהָ, וְעַל-כֵּן בְּנֵי וּבָנוֹתַי
הַיְקָרִים, תִּהְיוּ שְׁנִיכֵם פְּקָחִים, וְאֵל תִּדְבְּרוּ עַל חֲמִיכֶם
וְחִמּוֹתְכֶם, רַק תִּדּוּגּוּ אוֹתָם לְכַף זְכוּת, וְעַל-יַד־זֶה
בְּעִצְמוֹ תִתְרַבֶּה הָאֲהָבָה בֵּינֵיכֶם, וְיִגְדַל הַכְּבוֹד
שֶׁתִּכְבְּדוּ זֶה אֶת זֶה, וְלִבְסוֹף חֲמִיכֶם וְחִמּוֹתְכֶם יֵרְאוּ
שְׂאֵתָם סוּבְלִים כָּל-כֶּף וְיִתְהַפְּכוּ עֲלֵיכֶם לְטוֹבָה, וְזֶה
בְּרוּר כִּשְׁמֶשׁ. וְצָרִיךְ שֶׁתִּדַע אֲהוּבֵי, בְּנֵי הַיְקָר, אִם
תִּסְבַּל כָּל הַשְּׁגִיווֹנוֹת וְהַעֲצָבִים שֶׁל חֲמִיךְ, וְלֹא תִגִּיב
שׁוּם דְּבָר עֲלֵיהֶם וְלֹא תַעֲנֶה לוֹ בְּחִצְפָּא, אֲלֵא תִסְבַּל
הַכֹּל, אֲזוּ תִרְאֶה שֶׁלִּבְסוֹף חֲמִיךְ יִכְבַּד אוֹתְךָ מְאֹד מְאֹד,
וְיִתֵּן לְךָ כָּל מַה שְׁיֵשׁ לוֹ, וְהוּא בְּעִצְמוֹ יִתְחַרֵּט לְמַה
צָעַר אוֹתְךָ, וְעַל כֵּן הֵגִי פִקְחִת, וְאֵל תַּעֲנֶה לְחֲמִיךְ שׁוּם
דְּבָר, וּבִכְפֻרֵט אֵל תִּדְבַּר אֵלָיו בְּחִצְפָּא, אֲלֵא תִכְבְּדוּ
וְתִיקְרוּ מְאֹד מְאֹד, וְאֲזוּ תִרְאֶה אִיךָ שֶׁתִּצְלִיחַ בְּחַיֵּי
נְשׂוֹאָיְךָ, וְכֵן אַתָּה, בְּתֵי הַיְקָרָה, הֵי פִקְחִית וּבְחִכְמָה,
וְאֵל תַּעֲנֵי לְחִמּוֹתְךָ שׁוּם דְּבָר, וְאֵל תִּגִּיבֵי לָהֶן, אֲדִרְבָּה,
אֲפִילוּ שֶׁהִיא תִדְבַּר עֲלֵיךָ לְבָנוֹתֶיהָ כָּל דְּבָר רַע, עֲשֵׂי

עצמך כְּאִינֶךָ רוֹאֵה וְאִינֶךָ שׁוֹמֵעַת וְאִינֶךָ מְרַגֵּשָׁה, וְאִז
 תֵּרְאוּ אִיךָ שֶׁהַכֹּל יִתְהַפֵּף לְטוֹבָה. וְעַקֵּר הַטוֹבָה -
 שֶׁתְּהִיָּה בִינֵיכֶם אֲהָבָה אַחֲוָה וְרַעוּת; כִּי אֵי אֶפְשָׁר
 שֶׁתְּהִיָּה אֲהָבָה אַחֲוָה וְרַעוּת בֵּין הַזּוּג, כִּשְׁהֵם אֵינָם
 מִסְתַּדְרִים עִם הַהוֹרִים שֶׁל שְׁנֵי הַצְּדָדִים, וְעַל-כֵּן מִי
 שְׁרוּצָה שֶׁיְהִיָּה לוֹ שְׁלוֹם-בַּיִת, צָרִיךְ לְמַחֵל לְחַמְיָהּ וְחַמּוֹתָהּ,
 וְכֵן הִיא צָרִיכָה לְמַחֵל לְחַמְיָהּ וְחַמּוֹתָהּ,
 וְאֶפְּלוּ שֶׁעָשׂוּ לָהֶם הַכִּי רַע, צָרִיכִין לְדוֹן אוֹתָם לְכַף
 זְכוּת, וְלִקְבֹּל אֶת זֶה לְכַפֶּרֶת עֲוֹנוֹת, וְאִז תַּעֲבֹרוּ אֶת
 יְמֵי חַיֵּיכֶם בְּשְׁלוֹם וּבְאֲהָבָה. וְאִם תִּקְבְּלוּ אֶת דְּבָרֵי
 אֱלֹהִים, אִז תֵּרְאוּ אִיךָ שֶׁתִּפְּטְרוּ מֵרַב הַצָּרוֹת הַבָּאִים
 בְּדַרְךְ כָּלֵל בְּחַיֵּי הַנְּשׂוּאִין, וְאִם חַס וְשְׁלוֹם, תִּהְיוּ
 חֲכָמִים בְּעֵינֵיכֶם וְתִתְעַקְּשׁוּ וְלֹא תִקְבְּלוּ אֶת דְּבָרֵי
 אֱלֹהִים, אִז תֵּרְאוּ אִיזוֹ מְרִירוֹת תַּעֲבֹר עֲלֵיכֶם בְּחַיֵּיכֶם,
 חַס וְשְׁלוֹם; וְעַל כֵּן הָיוּ חֲכָמִים וּפְקָחִים, וְקִבְּלוּ אֶת
 דְּבָרֵי אֱלֹהִים, וְאִז תִּצְלִיחוּ כָּל יְמֵי חַיֵּיכֶם, וְתִזְכּוּ לְרִאוֹת
 בָּנִים לְבְנֵיכֶם, וְגַם יְלָדֵיכֶם יִתְנַהְּגוּ עִמָּכֶם כְּאִשְׁרֵי
 הַתְּנַהְּגֹתֶם עִם הוֹרֵיכֶם.

ג.

להשתדל מאד מאד לא לדבר רע על חמיו וחמותו
 בני ובנותי היקרים! ראו לחזק את עצמכם ביותר
 לחיות ביחד באהבה, אחנה ורעות, ולכבד אחד את
 השני, ולבנות בית נאמן בישראל, ותשתדלו תמיד
 לדון את עצמכם לכף זכות, ומה שרק יקרה בבית,
 אסור להשליך את האשמה אחד על השני, אלא
 אדרבה ראו לכבד ולנקר אחד את השני, ועל-ידי-זה
 תהיה הברכה וההצלחה מצויה בתוך ביתכם, כי אין
 הברכה מצויה בתוך של אדם אלא כשיש שלום
 ואהבה, אחנה ורעות ושמחה, כי במקום אהבה
 ושמחה שם שורה השכינה, וכששורה השכינה אז
 כל הברכות מצויות, ונולדים ילדים בריאים בשכלם
 ובנפשם, ולכן תשתדלו לדון אחד את השני לכף
 זכות, ואל תריבו ביניכם על שום דבר, ומכל שפן
 וכל שפן כשיארע שחמיק וחמותך יצערו אותך,
 אהובי, בני, ויחרפו ויבזו אותך וירדפו אותך, אתה
 תשתדל בכל מיני אפנים שבעולם לא לדבר עם

אשְׁתָּךְ שׁוּם רַע עַל הוֹרִיָּה, וְאִי שֶׁהֲצַדִּיק עִמָּךְ בְּמֵאָה
אָחוֹז, שְׁחָמִיךְ וְחִמּוֹתֶיךָ הֵם אֲנָשִׁים קָשִׁים, עִם כָּל זֹאת
אִי פֶעַם אֵל תִּגִּיד לְאִשְׁתְּךָ אֵת אֲשֶׁר בְּלִבְךָ עַל הוֹרִיָּה,
וְאִז תִּרְאֶה שְׁתַּצְלִיחַ בְּתוֹךְ בֵּיתְךָ, וְכֵן אַתָּה, בְּתֵי הַיִּקְרָה,
אֲפִילוֹ שְׁאֵת יוֹדַעַת שְׁחָמִיךְ וְחִמּוֹתֶיךָ אֲנָשִׁים קָשִׁים,
וּמַצְעִרִים אוֹתְךָ מְאֹד מְאֹד, וְרוֹדְפִים אוֹתְךָ
וּמִתְלוֹצְצִים מִמֶּךָ, וּמְכַנְּיִם אוֹתְךָ בְּכָל מִינֵי שְׁמוֹת
וְכַנּוּיִים רָעִים, אֵת אִי פֶעַם אֵל תִּדְבְּרוּ עֲלֵיהֶם בְּפָנַי
בְּעֶלְךָ, וְאִי שְׁכּוֹאֵב לְךָ מְאֹד מְאֹד עַל הַהֲתַנְּהוּת
הַמוֹזְרָה שְׁמִתְנַהֲגִים עִמָּךְ, עִם כָּל זֹאת הֵי פִקְחִית,
וְאֵל תִּדְבְּרוּ בְּפָנַי בְּעֶלְךָ עַל הַהוֹרִים שְׁלוֹ, וְכֵן אַתָּה
בְּנִי, הֵי פִקְחָה, וְאִי פֶעַם אֵל תִּדְבַּר עַל הַהוֹרִים שֶׁל
אִשְׁתְּךָ, וְאִז אִם שְׁנִיכֶם, בְּנֵי וּבָנוֹתַי הַיִּקְרָים, תִּתְנַהֲגוּ
בְּצוּרָה כְּזוֹ, תִּרְאוּ שְׁתַּצְלִיחוּ בְּחַיֵּי נְשׂוֹאֵיכֶם, כִּי כָּל
הַגְּרוּשִׁין שְׁנַעֲשִׂים, רַחֲמָנָא לִישְׁזֹבֵן, הֵם רַק
כְּשִׁמְעָרְכִים אֵת הַהוֹרִים וְאֵת הַמְשַׁפְּחָה בְּתוֹךְ חַיֵּי
הַנְּשׂוֹאִין, וְזֶה סֵם הַמְּנָת, רַחֲמָנָא לִישְׁזֹבֵן, וּבְתֵים
נִהְרְסוּ רַק בְּגִלְל שְׁטִיּוֹת כְּאֵלוֹ, שְׁלֹא הִסְתַּדְּרוּ עִם הַחֵם
וְהַחֲמוֹת, וְעַל-יַד-זֶה הַתְּחִילוּ הַמְּרִיבוֹת בְּתוֹךְ הַבֵּית,

זֶה קָלֵל אֶת הוֹרֵי אִשְׁתּוֹ, וְזוֹ קָלְלָה אֶת הוֹרֵי בַעֲלָהּ,
 וְכִף עֶבֶר יוֹם אַחַר יוֹם עִם שְׂמִיעַת קָלְלוֹת, וְרַחֲמָנָא
 לִישׁוֹבָן, עַד שְׁלִבְסוּף נַעֲשֶׂה בִּינֵיהֶם פְּרוּדִים. וּמִכָּל
 שְׂפָן כְּשֵׁי שׂ יְלָדִים, צָרִיף לְהִזְהַר בְּזֶה מְאֹד מְאֹד, כִּי
 סוּף כָּל סוּף לְיְלָדִים אָסוּר לְשִׁמוֹעַ אִיף שְׂמִדְבָרִים
 וּמְזוּלְזָלִים בַּסָּבָא וּבַסְבָּתָא, כִּי זֶה פָּגַם גְּדוֹל מְאֹד.
 וְזָכְרוּ הֵיטֵב, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, כִּי יָבֹא הַיּוֹם שְׁגָם
 יְלָדֵיכֶם יִגְדְּלוּ, וְגַם אַתֶּם תִּהְיוּ חָם וְחַמּוֹת וְסָבָא
 וְסָבָתָא, וְאֵילּוּ פָּנִים יִהְיוּ כְּשֵׁי־לְדֵיכֶם וּנְכַדֵיכֶם יִשְׁלְמוּ
 לָכֶם בַּחֲזָרָה מַה שְׁעֲשִׂיתֶם לַהוֹרִים שְׁלָכֶם, וְעַל-כֵּן
 חוּסוּ וְחַמְלוּ עַלְיָכֶם וְתַדְעוּ אֲשֶׁר גִּלְגַּל חוּזַר בְּעוֹלָם,
 כִּי הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְשַׁלֵּם בַּחֲזָרָה מְדָה כְּנֶגֶד מְדָה,
 אִם הָאָדָם מְכַבֵּד וּמְיַקֵּר אֶת חַמְיּוֹ וְחַמּוֹתוֹ, עַל-יְדֵי-זֶה
 כְּשֶׁהוּא מְחַתֵּן אֶת הַיְלָדִים שְׁלוֹ, וְגַם לוֹ יֵשׁ חֶתֶן וְכֹלָה,
 אֲזִי הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְסַבֵּב שְׁגָם הֵם מְכַבְּדִים
 וּמְיַקְרִים אוֹתוֹ, וְאִם, חָס וְשָׁלוֹם, הוּא מְזוּלְזֵל בְּחַמְיּוֹ
 וְחַמּוֹתוֹ, אֲזִי מְקַבֵּל אֶת עוֹנָשׁוֹ שְׁכָרוֹ מְשָׁלֵם, שְׁגָם הֵם
 מְזוּלְזָלִים בּוֹ, וּכְמוֹ-כֵן הַיְלָדִים כְּשֶׁרֹאִים שְׂהָאָבָא
 וְהָאָמָא לֹא מְסַתְּדְרִים וְתַמִּיד מְקַלְלִים אֶת הַהוֹרִים,

היא מקללת את הורי בעלה, והוא מקלל את הורי אשתו, והילדים שומעים את הכל, על-ידי-זה נעשה ביניהם זול הסבא והסבתא, והורסים את חיי המשפחה; ועל-כן, בני ובנותי היקרים, לישב את עצמכם, האם פדאי לבלות את הימים והשנים הטובות שנתן לכם הקדוש-ברוך-הוא להכל ולריק ובמריבות ובמחלוקת ובקללות ובקנאות ובשנאות, או לבלות את הימים ואת השנים הטובות שהקדוש-ברוך-הוא נותן לכם להתענג בהם ולחיות חיי נחת ועונג ואשר וטוב וזיו ודבקות בו יתברך, ועל-כן ראו להשתדל מאד מאד לא לדבר רע על חמיתכם וחמותכם, ועל-ידי-זה תצליחו כל ימי חייכם, ותהיינה ברכה והצלחה מצויות בתוך ביתכם תמיד.

ד.

לברוח מפל מיני ופוחים ומריבות עם חמיו וחמותו

בני ובנותי היקרים! עליכם לדעת שחכמינו הקדושים אמרו (ברכות כ): כשם שפרצופיהם שונות בן דעותיהם שונות, כל אחד יש לו דעה אחרת, ואי

אֶפְשָׁר לְכַפּוֹת הַדַּעָה שְׁלוֹ עַל זוּלָתוֹ, וְזֶה נֶאֱמַר עַל כָּל
 בַּר יִשְׂרָאֵל, וּמִכָּל שָׁפֵן בְּתוֹךְ הַבַּיִת, אִי אֶפְשָׁר לְהַכְרִיחַ
 אֶת אִשְׁתּוֹ שְׂתַחֲזִיק כְּמוֹתוֹ, וְאִי אֶפְשָׁר לְאִשָּׁה לְהַכְרִיחַ
 אֶת בַּעְלָהּ שְׂיַחֲזִיק כְּמוֹתָהּ, אֲלֵא כְּשֵׁישׁ אֲהַבָּה וְאַחֲוָה
 וְרַעוּת וְהִבְנָה הַדְּדִית, מִמֵּילָא בָּאִים לִיְדֵי דַעָה אַחַת,
 וְדָבָר זֶה הוּא כָּלֵל גְּדוֹל וְיִסוּד בְּחַיִּים, כִּי לֹא כְּדַאי
 לְהַכְנִס בּוֹפוּחִים וּבְמַרְיבוֹת עִם שׁוֹם בֶּן אָדָם, אִם
 אַתָּם רוֹאִים בֶּן אָדָם שְׂרוּצָה רַק לְכַפּוֹת וּלְהַכְרִיחַ אֶת
 הַדַּעוֹת שְׁלוֹ עֲלֵיכֶם, תִּתְחַמְּקוּ וְאֵל תִּכְנָסוּ עִמּוֹ בְּשׁוֹם
 וּפוּחִים וּמַרְיבוֹת, כִּי עִם וּפוּחִים וּמַרְיבוֹת לֹא
 מִצְלִיחִים כָּלֵל, רַק הוֹרְסִים אֶת עֲצָמָם לְגַמְרִי, וּבָאִים
 לִיְדֵי כַּעַס וְרִצְיָחָה וּמַחְלָקָת וּמַרְיבוֹת עַל לֹא דְבָר;
 וְעַל-בֶּן בְּשַׁעָה שְׂרוּאִים שֵׁישׁ וּכּוּחִים וּמַרְיבוֹת, צְרִיכִין
 לְהִתְחַמְּקַ וּלְבָרַח מִשָּׁם, וְזֶה נֶאֱמַר עַל כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל,
 וּמִכָּל שָׁפֵן וְכָל שָׁפֵן עִם חֲמִיו וְחֲמוֹתוֹ, אִף פַּעַם אֲסוּר
 לְהַכְנִס בּוֹפוּחִים וּמַרְיבוֹת, אֲלֵא תָמִיד לְרְאוֹת שְׂתַחֲצֹק
 יִהְיֶה עִמָּהֶם, כִּי לֹא כְּדַאי לְהִתּוֹפֵחַ עִמָּהֶם, וּמִכָּל שָׁפֵן
 כְּשֶׁהַדְּבָר הַזֶּה יָבִיא מַחְלוּקָת וּמַרְיבוֹת. וְרוֹאִים הַרְבֵּה
 פְּעָמִים שֶׁבְּשָׂכִיל וּכּוּחִים שֶׁל שְׂטִיּוֹת וְהַבָּלִים נַעֲשֶׂה

שנאה וקנאה ומריבה, עד שלבסוף נתפרדה החבילה
 שנגרמת מחלקת בין הזוג, והכל על לא דבר, רק
 מחמת שטיות והבלים ופוחים ומריבות של סרק.
 ובפרט בפתים הללו, שחמיו וחמותו נוסעים אל
 צדיק פלוני, והחתן נוסע אל צדיק אלמוני, או זה בא
 מגוף ופלג זה, וזה בא מגוף ופלג אחר, מה ולמה
 להתנכח? ! מה ולמה להפגס לופוחים ומריבות? !
 האם שוות כל הדעות שתצא מזה מריבה, עד שלא
 יוכלו לדבר אחד עם השני? ! האם זו היתה פונת
 הצדיקים, שתלמידיהם יריבו ביניהם, ויעשו
 מחלוקת ומריבות? ! הלא כל התכלית היא רק
 להמשיך על עצמו ערבות, נעימות, ידידות, זיו, חיות
 אלקותו יתברך, ולהחזיר בעצמו אור וחיות אלקותו
 יתברך, ולהתנהג על-פי התורה הקדושה, ועל-כן מה
 איכפת לך אם חמיו הולך אל צדיק אחד ואתה הולך
 אל צדיק אחר? ! ואף שהם מתנגדים זה לזה, מה
 לך להפגס בופוחים ומריבות בין שני צדיקים, בין
 שתי חסידיות, בין שתי שיטות וכו', יהיה לכל אחד
 מה שיהיה, העקר להשתדל שלא יהיו ביניכם ופוחים

ומריבות ומחלוקת, וּאֲפִילוּ שְׂיֵשׁ דַּעוֹת שׁוֹנוֹת, שְׁזָה
 אוֹסֵר וְזֶה מַתִּיר, וְזֶה מַתִּיר וְזֶה אוֹסֵר, גַּם-כֵּן לֹא כֹדָאֵי
 לְהִתְנַפֵּחַ וְלָרִיב בֵּינֵיכֶם, כִּי הַמַּחְלֹקֶת וְהַמְרִיבוֹת
 הוֹרְסוֹת אֶת הַבַּיִת, כִּי מֵה יִקְרָה, אִם אַתָּה, אֶהוּבִי, בְּנֵי
 הַיֶּקֶר, לֹא תִשְׁתַּנֶּה עִם חֲמִידָה, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁתַּחֲחִיל
 לְהִתְנַפֵּחַ וְלָרִיב עִמוֹ, עָלֶיךָ לְדַעַת, כִּי הַתּוֹצְאוֹת לֹא
 תִהְיֶינָה טוֹבוֹת, חֵס וְשְׁלוֹם, כִּי אֵין טוֹב יוֹצֵא
 מִהַמַּחְלֹקֶת וְהַמְרִיבוֹת, כִּי לְבִסוּף תִּתְהַנֶּה מִזֶּה שְׂנֵאָה,
 וְזֶה יָבֵא אַחֲרֵי-כֵן לְאַשְׁתֵּךְ, וְחֲמִידָה כְּכֹר יִדְבֵר עִם
 אֲשֶׁתְּךָ עָלֶיךָ, וְכֹךְ יִתַּחֲחִיל לְהִיּוֹת אִשׁ בּוֹעֶרֶת, וְהַכֹּל
 עֵקֶב שְׂטִיּוֹת וְהַבָּלִים הַקּוֹרִים עֲכָשְׁיוֹ בְּעוֹלָם; וְעַל-כֵּן
 רָאֵה לְהִיּוֹת פֶּקַח וְאֵל תִּפְנֹס בְּשׁוֹם וּכְפוּחִים עִם חֲמִידָה
 וְחֲמוּתָהּ, אֲלֵא תָמִיד תִּתֵּן לָהֶם אֶת הַצֶּדֶק. וְכֵן אַתָּה,
 בְּתֵי הַיֶּקֶר, אֵל תִּפְנֹסוּ בְּשׁוֹם וּכְפוּחִים וּמְרִיבוֹת עִם
 חֲמִידָה וְחֲמוּתָהּ, תָּמִיד תִּתְּנוּ לָהֶם אֶת הַצֶּדֶק וְיִרְגִּישׁוּ
 שְׂאֵתָם מִסְּכִימִים עִמָּהֶם, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּצְאוּ אִתָּם
 הַמְנַצְּחִים, כִּי עֵקֶר הַנִּצְחוֹן הוּא לְקִנּוֹת חַיִּים מְאֻשְׁרִים,
 וְלִהְיוֹת עֵקֶר הַכְּשָׁלוֹן בְּחַיִּים כְּשֵׁשׁ מַחְלֹקֶת וּמְרִיבוֹת
 עַד שְׁבָאִים לִיְדֵי גְרוּשִׁין, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, וְעַל-כֵּן הוּוּ

פְּקָחִים, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, וְאֵל תִּפְנְסוּ בּוֹפוּחִים
 וּמְרִיבוֹת עִם חֲמִיכֶם וְחַמוֹתְכֶם בְּשׁוּם דְּבַר שֶׁפְּעוּלָם,
 וְאַפִּילוּ שְׂאֵתֶם יוֹדְעִים שְׂאֵתֶם צוֹדְקִים וּמְכַל שְׁפָן
 בְּעִנְיַי סָרַק וּמָה בְּכֹף, צְדִיק שֶׁלֹּף אֵינוֹ צְדִיק, צְדִיק
 שֶׁלִּי כֵן צְדִיק, הַדְּרֹף שֶׁלִּי נְכוּנָה וְהַדְּרֹף שֶׁלֹּף אֵינָה
 נְכוּנָה וְכדוּמָה כָּל מֵינֵי הַבְּלִי הַבְּלִים הַנּוֹהֲגִים עֲכָשִׁיו,
 כָּל מֵינֵי וּפּוּחֵי סָרַק וְהַבֵּל, אֲשֶׁר רַק גּוֹרֵם לְקִנְאָה
 שְׂנָאָה וּמְחַלְקֵת וּלְשׁוֹן הָרַע וּרְכִילוֹת וְלִיצְנוּת וּקְלָלוֹת,
 רְחֻמָּא לִיצְלוֹן, מְכַל זֶה תִּבְרָחוּ כְּמוֹ שְׂבוֹרְחִים מְאֹשׁ
 שׁוֹרְפֵת מִמֶּשׁ, וְעַל-יַד־זֶה תִּנְצָחוּ וְתַחֲיוּ חַיִּים
 מְאֹשְׁרִים, וְתִשְׁרָה שְׂכִינָה בְּמַעֲשֵׂה יְדֵיכֶם כֹּל יְמֵי
 חַיֵּיכֶם.

תם וּנְשָׁלֵם, שְׂבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם !

* * *

הספר הקדוש הזה

נדפס לטובת נשמת בעל מחבר
של הספר הזה מאור עינינו,
חיות נפשינו, עטרת ראשינו, כבוד

קדושת מרן הגה"ק רבי

אליעזר שלמה

בן רבי

מנחם זאב

זצוקללה"ה

נלב"ע י"ז שבט תשע"ה

ת.נ.צ.ב.ה.

סוד ה' ליראיו וקביתו להודיעם זה שמונו נאמר לו

ומסגל מאד גם לפרנסה ולהצלחה
בכל הענינים במשמיות ובכוחות
אשרי מי שיאמרו בכל יום

תקון ערא ונפלא מאד מאד
לקבליות החסאים
ודוא פנים הקביות רחמנה לאלן

תִּיקוֹן הַבְּלָאִי

יסדו, תקנו, גלו וצוה לפרסמו לכל ישראל
רבנו הקדוש והנורא אור הגנוז והנעסן
בוצינא קדישא עלאה, אדוננו, מורנו ורבינו
רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

חבא לפרוס על-יד
חסיד ברסלב
עיה"ק ווישלים תובב"א

טוב לומר זאת לפני אמירת העשרה מזמורים:

הריני מקשר עצמי באמירת העשירה מזמורים אלו לכל הצדיקים האמתיים שבדורנו, ולכל הצדיקים האמתיים שוכני עפר, קדושים אשר בארץ המה, ובפרט לרבנו הקדוש צדיק יסוד עולם נחל נובע מקור חכמה, רבנו נחמן בן פיגא, זכותו יגן עלינו, שגלה תקון זה.

לכו נרננה ליהנה נריעה לצור ישענו: נקדמה פניו בתודה בזמירות נריע לו: כי אל גדול יהנה ומלך גדול על כל אלהים:

קודם שיתחיל תהלים יאמר זה:

הריני מוזמן את פי להודות ולהלל ולשבח את בוראי לשם יחוד קדשא בריך הוא ושכינתה בדחילו ורחימו עלי ידי שהוא טמיר ונעלם בשם כל ישראל:

טז * מכתם לרוד שמרני אל פי חסיתי בך:
 ב אמרת ליהנה אדני אתה טובתי בל עליך:
 ג לקדושים אשר בארץ המה ואדירי בל הפציי
 ד ירבו עצבותם אחר מהרו בל אסף
 ה נספיהם מדם ובל אשא את שמותם על שפתי:
 ו יהנה מנת חלקי וכוסי אתה תומיד גורלי:
 ז חבלים נפלוי לי בנעמים אף נחלת שפחה עלי:
 ח אברך את יהנה אשר ישעני אף לילות יסרוני
 ט כליותי: ה שויתי יהנה לנגדי תמיד פי מימיני
 י בל אמוט: ט לבן א שמח לבי ויגל כבודי אף
 יא בשרי ישפן לבטח: יב פי לא תעזב נפשי לשאול
 יג לא תתן חסידך לראות שחת: יד תודיעני ארח
 טו תיים שבע שמהות את פניך נעמות בימיך
 נעה:

לב * לְדוֹד מִשְׁכִּיל אֲשֶׁרִי נִשְׁוִי-פֶשַׁע בְּסוּי חֲטָאָה:
 ב אֲשֶׁרִי-אָדָם לֹא יִחַשֵׁב יְהוָה לוֹ עוֹן וְאִין
 בְּרוּחוֹ רַמְיָה: ג כִּי-חֲתַרְשֹׁתִי בְּלוּ עֲצָמֵי בְּשָׂאנְתִי
 כָּל-הַיּוֹם: ד כִּי | יוֹמָם וּלְיָלָה תִּכְבַּד עָלַי יָדָךְ נִהְפָּךְ
 לְשָׂדֵי בְּחֶרְבְּנִי קִיץ סָלָה: ה חֲטָאֹתַי אֹדִיעֶךָ וְעוֹנֵי
 לֹא-כִסִּיתִי אִמְרָתִי אֹדָה עָלַי פֶּשַׁעִי לִיהוָה וְאַתָּה
 נִשְׂאֹת עוֹן חֲטָאֹתַי סָלָה: ו עַל-זֹאת יִתְפַּלֵּל
 כָּל-חֹסֵד | אֱלֹהִים לְעֵת מַצָּא רַק לְשֹׁטֵף מַיִם רַבִּים
 אֱלֹהֵי לֹא יִגְיעוּ: ז אַתָּה | סֹתֵר לִי * מַצַּר תַּעֲרֹנֵי
 רַגְלִי פֶלֶט תִּסּוּבְּבֵנִי סָלָה: ח אֲשַׁבִּילָךְ | וְאוֹרְךָ
 בְּדַרְךְ-זוֹ תִלְךָ אִישְׁעָה עָלֶיךָ עֵינַי: ט אֶל-תִּהְיוּ |
 כְּסוֹס כְּפָרֶד אִין הַבֵּין בְּמַתְנֵי-וֹרֶסֶן עֲדִיו לְבָלוֹם
 כֹּל קָרֵב אֱלֹהִים: י רַבִּים מִכְּאוֹבִים לְרַשָּׁע וְהַבּוֹטָח
 בַּיהוָה חֹסֵד יִסּוּבְּבֵנו: יא שִׂמְחוּ בַּיהוָה וְגִילוּ
 צַדִּיקִים וְהִרְגִינוּ כָּל-יִשְׂרָאֵל לֵב:

מא * לְמַנְעֵת מִזְמוֹר לְדוֹד: ב אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל אֶל-
 דָּל בַּיּוֹם רַעָה יִמְלֻטְהוּ יְהוָה: ג יְהוָה | יִשְׁמְרֵהוּ
 וַיִּחַיְהוּ וְאֲשֶׁר בְּאֶרֶץ וְאֶל-תִּתְּנֵהוּ בְּנַפְשׁ אֲיָבָיו:
 ד יְהוָה יִסְעֲדֵנוּ עַל-עַרְשׁ דְּוֵי כָּל-מִשְׁכְּבוֹ הַסִּבָּת
 בְּחֻלָּיו: ה אֲנִי-אִמְרָתִי יְהוָה תִּנְנֵי רַפְאָה נַפְשִׁי
 כִּי-חֲטָאֹתִי לָךְ: ו אֲיָבָי יֹאמְרוּ רַע לִי מִתִּי יָמוֹת
 וְאֶבֶד שָׁמוֹ: ז וְאִם-בָּא לְרֹאוֹת | שׂוֹא יְדַבֵּר לְבוֹ

(* אחר אתה סתר לי — צריך להפסיק מעט (עיין בלקו"מ ח"א סי' ריג)

יִקְבֹּץ אֶנּוּן לוֹ יֵצֵא לַחוּץ יִדְבֵר: ה יַחַד עָלַי יִתְלַחֲשׂוּ
 כָּל־שֹׁנְאֵי עָלַי | יִחְשְׁבוּ רָעָה לִי: ו דְבַר־בְּלִיעַל
 יֵצוּק בּוֹ וְאֲשֶׁר שָׁכַב לֹא־יוֹסִיף לְקוֹם: ז גַּם־אִישׁ
 שְׁלֹמִי | אֲשֶׁר־בָּטַחְתִּי בּוֹ אֹכַל לַחֲמִי הִגְדִּיל עָלַי
 עֵקֶב: ח וְאַתָּה יְהוָה חֲנֻנִי וְהַקִּימֵנִי וְאַשְׁלֹמָה לְךָ:
 ט בְּזֹאת יִדְעֵתִי כִּי־חַפְצָתָּ בִּי כִּי לֹא־יָרִיעַ אִינִי
 עָלַי: י וְאֲנִי בַתְּמִי תַמְכֶּנֶת בִּי וְתַשִּׁיבֵנִי לְפָנֶיךָ
 לְעוֹלָם: יא כְּרוּךְ יְהוָה | אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִהַעוֹלָם
 וְעַד־הָעוֹלָם אָמֵן | וְאָמֵן:

מב * לְמַנְעָה מִשְׁפִּיל לִבִּנִי־קִרְחָה: ב כֹּאֵל תַּעֲרֹג
 עַל־אֲפִיקֵי־מַיִם בֶּן נַפְשֵׁי תַעֲרֹג אֵלֶיךָ אֱלֹהִים:
 ג עֲמָאָה נַפְשִׁי | לְאֱלֹהִים לְאֵל חֵי מְתֵי אָבוֹא
 וְאַרְאֶה פְּנֵי אֱלֹהִים: ד הִיִּתְהַלֵּי דְמַעְתִּי לְחֶם יוֹמָם
 וְלַיְלָה בְּאִמּוֹר אֵלַי כָּל־הַיּוֹם אֵיךְ אֵלֶיךָ: ה אֵלֹהֵי
 אֲזַכְּרָה | וְאַשְׁפֹּכָה עָלַי | נַפְשִׁי כִּי אֶעֱבֹר | בְּסֶךְ
 אֲדָדָם עַד־בֵּית אֱלֹהִים בְּקוֹל־רֶפֶה וְתוֹדָה הַמּוֹן
 חוֹנֵן: ו מַה־תִּשְׁתַּוְּחָתִי | נַפְשִׁי וְתַחֲמִי עָלַי הוֹחֵלִי
 לְאֱלֹהִים כִּי־עוֹד אֲוֹדְנֵנוּ יִשׁוּעוֹת פְּנִינוּ: ז אֱלֹהֵי עָלַי
 נַפְשִׁי תִשְׁתַּוְּחָה עֲלַי כִּי אֲזַכְּרֶךָ מֵאֲרִץ יִרְדֵּן
 וְחַרְמוֹנִים מֵהַר מְעָעֵר: ח תְּהוֹם־אֵל־תְּהוֹם קוֹרָא
 לְקוֹל צְנוּרִיךָ כָּל־מִשְׁבְּרִיךָ וְגִלְיָךְ עָלַי עֲבָרוּ:
 ט יוֹמָם | יֵצוּהָ יְהוָה | חֲסִדוֹ וּבְלִילָה שִׁירָה עִמִּי
 תִּפְלָה לְאֵל חַיִּי: י אֲזַמְּרָה | לְאֵל סִלְעֵי לְמָה

שְׁכַחְתָּנִי לְמַד־קֶדֶר אֱלֹהִים בְּלִחְזֵן אוֹיֵב: * בְּרִצְחָ |
 בְּעַצְמוֹתַי חֲרַפוּנִי עוֹרְרֵי בְּאִמְרָם אֵלֵי כָל־הַיּוֹם
 אֵיחָ אֱלֹהִיךָ: * מַה־תִּשְׁתַּחֲוִי אֶנְפְּשִׁי וּמַה־תִּהְיֶה
 עָלַי הוֹחִילִי לְאֱלֹהִים כִּי־עוֹד אוֹדְנֵנו יְשׁוּעַת פָּנֵי
 וְאֱלֹהֵי:

נט * לְמַנְעַח אֶל־תִּשְׁחַת לְדוֹד מִכְּתָם בְּשִׁלַּח
 שְׂאוּל וַיִּשְׁמְרוּ אֶת־הַפִּיִת לְהַמּוֹתוֹ: * הַעִילָנִי
 מֵאֵיבֵי | אֱלֹהֵי מִמֶּת־קוֹמָמִי תִשְׁגַּבֵּנִי: * הַעִילָנִי
 מִפְּעָלֵי אֲזֶן וּמֵאֲנָשֵׁי דָמִים הוֹשִׁיעֵנִי: * כִּי הִנֵּה
 אָרְבוּ לְנַפְשִׁי יְגוּרוּ עָלַי עוֹיִם לֹא־פִשְׁעֵי וְלֹא־
 תִּפְאֲתֵי יְהוָה: * כְּלִי־עוֹן יִרְעוּן וַיִּפְגְּנוּ עוֹרְהָ
 לְקַרְאֲתִי וּרְאָה: * וְאַתָּה יְהוָה־אֱלֹהִים | עֲבֹאוֹת
 אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הַקִּיְצָה לְפָקֶד כָּל־הַגּוֹיִם אֶל־תַּחַן
 כָּל־בְּגָדֵי אֲזֶן סֵלָה: * יִשׁוּבוּ לְעָרְבֵי יַחְמוּ כַּכֶּלֶב
 וַיִּסּוּבְבוּ עִיר: * הִנֵּה | יִפְּעוּן בְּפִיהֶם חֲרָבוֹת
 בְּשִׁפְתוֹתֵיהֶם כִּי־מִי שִׁמְעַ: * וְאַתָּה יְהוָה תִּשְׁחַק־
 לָמוֹ תִלְעַג לְכָל־גּוֹיִם: * עוֹז אֱלֹהִים אֲשַׁמְרָה כִּי־
 אֱלֹהִים מִשְׁגַּבֵּי: * אֱלֹהֵי חֶסֶדִי יִקְדָּמֵנִי אֱלֹהִים
 יִרְאֵנִי בְּשִׁרְרֵי: * אֶל־תִּהְרַגֶם | פֶּן־יִשְׁכַּחוּ עַמִּי
 הַנִּיעַמּוּ בְּחִילֶךָ וְהוֹרִידֵמוֹ מִגִּבּוֹרֵי אֲדָנִי: * תִּפְאֲת־
 פִּימוֹ דְּבַר־שְׁפָתֵימוֹ וַיִּלְכְּדוּ בְּגֹאוֹנָם וּמֵאֲלֵה
 וּמִכַּחַשׁ יִסְפְּרוּ: * כָּל־כֶּהֱמָה כָּל־הָ וְאֵינָמוּ וַיִּדְעוּ
 כִּי־אֱלֹהִים מוֹשֵׁל בְּיַעֲקֹב לְאַפְסֵי הָאָרֶץ סֵלָה:

טו וַיִּשְׁבוּ לָעָרֶב יְהִמוּ כַּכֶּלֶב וַיִּסּוּכְבוּ עִיר: טז הַמָּחָ
 זְנִיעוֹן לֶאֱכֹל אִם-לֹא יִשָּׁבְעוּ וַיִּלְיָנוּ: יז וְאֲנִי |
 אֲשִׁיר עֲדָךְ וְאֶרְגֵּן לְבַקֵּךְ חֲסִדֶךָ כִּי-הָיִיתָ מִשָּׁנָב לִי
 וּמְנוּס מִיּוֹם צָר-לִי: יח עֲזֵי אֱלֹהֶיךָ אֲזַמְּרָה כִּי-אֱלֹהִים
 מִשָּׁנָבִי אֱלֹהֵי חֲסָדָי:

עז * לְמַנְעִיחָה עַל- יְדוּתוֹן לְאֶסֶף מִזְמוֹר: ב קוֹלִי *
 אֱלֹ-אֱלֹהִים וְאֶעֱשֶׂקָה קוֹלִי אֱלֹ-אֱלֹהִים וְהֶאֱזִין
 אֵלָי: ג בְּיוֹם צָרָתִי אֲדַנִּי דְרָשְׁתִּי יָדַי | לִלְלָה נִגְרָה
 וְלֹא תִפּוֹג מֵאֲנָה הַנְּחֵם נַפְשִׁי: ד אֲזַכְּרָה אֱלֹהִים
 וְאֶהְמִיָּה אֲשִׁיחָה | וְתַתְּעַטְּפֵה רוּחִי סֵלָה: ה אֲחֻזֹּת
 שְׁמֵרוֹת עֵינַי נִפְעַמְתִּי וְלֹא אֲדַבֵּר: ו חֲשַׁבְתִּי יָמַיִם
 מִקֶּדֶם שָׁנוֹת עוֹלָמִים: ז אֲזַכְּרָה נִגְיָתִי בְּלִלְיָה
 עַם-לִבְבִי אֲשִׁיחָה וַיִּתְּפֹשׂ רוּחִי: ח הִלְעוֹלָמִים
 יִזְנַח | אֲדַנִּי וְלֹא-יִסִּיף לְרַעוֹת עוֹד: ט הָאֶפֶס לְנַעֲחָ
 חֲסִדוֹ נִמְרָ אֲמַר לְדָר וְדָר: י הַשִּׁבְחָ הַנּוֹת אֵל
 אִם-קִפְזִן בְּאֵף רַחֲמָיו סֵלָה: יא וְאֲמַר חֲלוֹתִי הִיא
 שָׁנוֹת יָמַיִן עֲלִיוֹן: יב אֲזַכְּרָה מַעֲלִלְיָיָה כִּי-אֲזַכְּרָה
 מִקֶּדֶם שְׁלֹאךָ: יג וְהִגִּיתִי בְּכָל-שְׁפַעְלֶךָ וּבַעֲלִילוֹתֶיךָ
 אֲשִׁיחָה: יד אֱלֹהִים בְּקֶדֶשׁ דְּרָכֶךָ מִי-אֵל גְּדוֹל
 בְּאֱלֹהִים: טו אַתָּה הָאֵל עֲשֵׂה פֶלֶא הוֹדַעְתָּ בְּעַמִּים
 עֲדָךְ: טז גְּאֲלַת בְּזוֹרַע עֲמָךְ בְּנִי-יַעֲקֹב וַיּוֹסֶף סֵלָה:
 יז רָאוּךְ מַיִם | אֱלֹהִים רָאוּךְ מַיִם יַחִילוּ אֵף יִרְגְּזוּ

(* באמרוך אל אלהים תכוון המילווי כזה אליף למ"ד אליף למ"ד ה"י וי"ד מ"ם

תהמות: יח זרמו מים | עבות קול נתנו שחקים
 אף־העציף יתחלבו: יט קול רעמך | בנלגל האירו
 ברקים תבל רגזה ותרעש הארץ: כ פים דרפך
 ושבילך במים רבים ועקבותיך לא נדעו:
 כא נחית כעאן עמך ביד־משה ואהרן:

צ * תפלה למשה איש־האלהים אדני מעון אתה
 היית לנו בדר ודר: ב בטרם | הרים ילדו
 ותחולל ארץ ותבל ומעולם עד־עולם אתה אל:
 ג תשב אנוש עד־כא ותאמר שובו בני־אדם:
 ד כי אלה שנים בעיניך פיוס אתמול כי יעבר
 ואשמורה בלילה: ה זרמתם שנה יהיו בפקר
 פחציר יחלף: ו בפקר יציץ וחלף לערב ימולל
 ויבש: ז כי־כלינו באפך ובהמתך נבהלנו:
 ח שתה עונתינו לנגדך עלמנו למאור פניך: ט כי
 כל־ימינו פנו בעברתך פלינו שנינו כמו־הנה:
 י ימי־שנותינו בהם שבעים שנה ואם בגבורת |
 שמונים שנה ורהבם עמל ואן כי־גז חיש ונעפה:
 יא מי־יודע עז אפך וכיראתך עברתך: יב למנות
 ימינו פן הודע ונבא לבב חכמה: יג שובה יהוה
 עד־מתי והנחם על־עבדיך: יד שפענו בפקר
 חסדך ונרגנה ונשמחה בכל־ימינו: טו שמחנו
 פimות עניתנו שנות ראינו רעה: טז יראה אל־
 עבדיך פעלך והדרך על־פניהם: יז ויהי | נעם

אֲדַנִּי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יַדֵּינוּ כּוֹנֵנָה עָלֵינוּ
 וּמַעֲשֵׂה יַדֵּינוּ כּוֹנֵנָהוּ:

קה * הוֹדוּ לַיהוָה קִרְאוּ בְשֵׁמוֹ הוֹדִיעוּ בְּעַמִּים
 עֲלִילוֹתָיו: ב שִׁירוּ-לוֹ זַמְרוּ-לוֹ שִׁיחוּ בְּכָל-
 נְפִלְאוֹתָיו: ג הִתְהַלְלוּ בְּשֵׁם קִדְשׁוֹ יִשְׂמַח לֵב |
 מִבְּקָשֵׁי יְהוָה: ד דְּרָשׁוּ יְהוָה וְעִזּוּ בַקְּשׁוֹ פָּנָיו
 תִּמְוֶד: ה זָכְרוּ נְפִלְאוֹתָיו אֲשֶׁר-עָשָׂה מִפְּתוֹ
 וּמִשְׁפָּטֵי-פִיו: ו זַרַע אֲבָרָהֶם עֲבָדוּ בְּנֵי יַעֲקֹב
 בְּחֵירָיו: ז הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּכָל-הָאָרֶץ
 מִשְׁפָּטָיו: ח זָכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ דְּבַר עֲוֹה לְאֵלֶּיךָ
 דוֹר: ט אֲשֶׁר פָּרַת אֶת-אֲבָרָהֶם וּשְׁבוּעָתוֹ לְיִשְׂחָק:
 י וַיַּעֲמִידָהּ לְיַעֲקֹב לְחֶק לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם:
 יא לֵאמֹר לְךָ אֶתֵּן אֶת-אָרֶץ-כְּנָעַן חֶבֶל נַחֲלַתְכֶם:
 יב בַּהֲיוֹתֶם מְתֵי מִסְפָּר כְּמַעַט וְגָרִים בְּהֵ:
 יג וַיִּתְהַלְכוּ מִגּוֹי אֶל-גּוֹי מִמַּמְלָכָה אֶל-עַם אֲחֵר:
 יד לֹא-הִנִּיחַ אָדָם לַעֲשֹׂקֶם וַיִּזְכַּח עֲלֵיהֶם מְלָכִים:
 טו אֶל-תִּנְעוּ בְּמִשְׁיחֵי וּלְנַבִּיאֵי אֱלֹהֵי-תַרְעוּ:
 טז וַיִּקְרָא רַעַב עַל-הָאָרֶץ כָּל-מִטְהַלְחֵם שָׁבַר:
 יז שָׁלַח לַפְּנִיחֵם אִישׁ לְעַבְדֵי נִמְכָּר יוֹסֵף: יח עָנּוּ
 בַּכֶּבֶל רָגְלוֹ בְּרוֹל בָּאָה נִפְשׁוֹ: יט עַד-עַתָּה
 בֹּאֲדָבְרוּ אִמְרַת יְהוָה עֲרַפְתָּהּ: כ שָׁלַח מֶלֶךְ
 וַיִּתְיַרְחוּ מִשָּׁל עַמִּים וַיִּפְתַּחְהוּ: כא שָׁמוּ אֲדוֹן
 לְבֵיתוֹ וּמִשָּׁל בְּכָל-קְנִינָו: כב לְאִסֵּר שָׂרָיו בְּנִפְשׁוֹ

וְזָקְנָיו יִחַפְּסוּ: כג וַיֵּבֵא יִשְׂרָאֵל מַעֲרִים וַיַּעֲקֹב בָּרֶגְלָם בְּאֶרֶץ־חָם: כד וַיִּפֹּר אֶת־עֲמוּז מְאֹד וַיַּעֲצֵמָהּוּ מַעֲרִיו: כה הַפֶּה לִפְּסֵי לִשְׁנָא עֲמוּז לְהַתְנַפֵּל בַּעֲבָדָיו: כו שְׁלַח מֹשֶׁה עֲבָדָו אַהֲרֹן אֲשֶׁר בָּחַר־בּוֹ: כז שְׁמוֹ בָּם דְּבָרֵי אֹתוֹתָיו וּמִפְתִּים בְּאֶרֶץ חָם: כח שְׁלַח הַשֶּׁף וַיַּחֲשֶׁף וְלֹא־מָרוּ אֶת־דְּבָרוֹ: כט הַפֶּה אֶת־מִימֵיהֶם לְדָם וַיָּמַת אֶת־דָּנָתָם: ל שְׂרִיץ אֲרָעָם עֲפָרָדָעִים בַּחֲדָרֵי מַלְכֵיהֶם: לא אָמַר וַיֵּבֵא עֲרֵב בָּנִים בְּכַל־גְּבוּלָם: לב נָתַן גְּשָׁמֵיהֶם בְּרֵד אִישׁ לְהַבֹּת בְּאֲרָעָם: לג וַיֵּךְ גַּפְנָם וַתֵּאֲנַתָם וַיִּשְׁפֹּר עֵץ גְּבוּלָם: לד אָמַר וַיֵּבֵא אַרְבֶּה וַיִּלְקַח וַאֲיִן מִסָּפֵר: לה וַיֵּאֱכַל כָּל־עֵשֶׂב בְּאֲרָעָם וַיֵּאֱכַל פְּרִי אֲדָמָתָם: לו וַיֵּךְ כָּל־בְּכוֹר בְּאֲרָעָם רֵאשִׁית לְכָל־אוֹנָם: לז וַיּוֹצִיאֵם בְּכַסֶּף וְזָהָב וַאֲיִן בַּשֶּׁבַטָיו כּוֹשֵׁל: לח שָׂמַח מַעֲרִים בַּעֲצָתָם כִּי־נִפְלַ פְּתָדָם עֲלֵיהֶם: לט פָּרַשׁ עֵינָיו לְמִסְדָּף וְאִישׁ לְהֵאִיר לְיָלֶה: מ שָׂאֵל וַיֵּבֵא שָׁלוֹ וְלָהֶם שָׂמִים יִשְׁפִּיעֵם: מא פָּתַח עוֹר וַיִּזְוַבו מַיִם הָלְכוּ בַּעֲצוֹת נָהָר: מב כִּי־זָכַר אֶת־דְּבַר קִדְשׁוֹ אֶת־אֲבֹרָתָם עֲבָדָו: מג וַיּוֹצֵא עֲמוּז בַּשֶּׁשׂוֹן בְּרָגְלָהּ אֶת־בְּחֵירָיו: מד וַיִּתֵּן לָהֶם אֲרָעוֹת גּוֹיִם וַעֲמַל לְאֲמִים יִירָשׁוּ: מה בַּעֲבוּר | יִשְׁמְרוּ חֲקָיו וְתוֹרָתוֹ יִנְעָרוּ הַלְלוּיָהּ:

קלז * על-גהרות | כָּבֵל שָׁם יִשְׁכְּנוּ גַם-כְּבִינוּ
 בְּזַכְרֵנוּ אֶת-צִיּוֹן: ב על-עַרְבִים בְּתוֹכָהּ תִּלְיֵנוּ
 בְּנִרוֹתֵינוּ: ג כִּי שָׁם שְׁאַלְנוּ שׁוֹכְבֵינוּ דְּבָרֵי-שִׁיר
 וְתוֹלְדֵינוּ שְׂמַחַה שִׁירוּ לָנוּ מִשִׁיר צִיּוֹן: ד אִיךָ נָשִׁיר
 אֶת-שִׁיר-יְהוָה עַל אֲדָמַת נָכַר: ה אִם-אֲשַׁכַּח
 יְרוּשָׁלַם תִּשְׁכַּח יְמִינִי: ו תִּדְבַק לְשׁוֹנִי | לְחַפֵּי
 אִם-לֹא אֲזַכְּרֵי אִם-לֹא אֶעֱלֶה אֶת-יְרוּשָׁלַם עַל
 רֹאשׁ שְׂמַחְתִּי: ז זְכֹר יְהוָה | לְבְנֵי אָדָם אֵת יוֹם
 יְרוּשָׁלַם הָאֲמָרִים עָרוּ | עָרוּ עַד הַיְסוּד בָּהּ:
 ח בַּת-כָּבֵל הַשְּׂדוּדָה אֲשֶׁרִי שִׁישְׁלֶם-לָךְ אֶת-
 גְּמוּלָךְ שְׂנֵמֶלֶת לָנוּ: ט אֲשֶׁרִי | שִׁיאַחֲזוּ וְנַפֵּץ אֶת-
 עַלְלִיךָ אֶל-הַסַּלַע:

קנ * הַלְלוּיָהּ | הַלְלוּ-אֵל בְּקִדְשׁוֹ הַלְלוּהוּ בְּרִקְיעַ
 עִזוּ: ב הַלְלוּהוּ בְּגִבּוֹרֹתָיו הַלְלוּהוּ כְּרֹב גְּדָלוֹ:
 ג הַלְלוּהוּ בְּתַקְעַ שׁוֹפָר הַלְלוּהוּ בְּנִבְל וּבְנֹזֶר:
 ד הַלְלוּהוּ בְּתֶרֶף וּמַחֹל הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעַנּוּב:
 ה הַלְלוּהוּ בְּצִלְעָלֵי-שְׁמַע הַלְלוּהוּ בְּצִלְעָלֵי תְרוּעָה:
 ו כֹּל הַנְּשָׁמָה תִּהְלֵל יְהוָה הַלְלוּיָהּ:

אחר שסיים תהלים יאמר זה:

מי יתן מציון ישועת ישראל בשוכי יהוה שבות עמו יגל יעקב ישמח ישראל:
 ותשועת צדיקים מיהוה מעוזם בעת צרה: ויעזרם יהוה ויפלטם ויפלטם
 מרשעים ויושיעם כי חסו בו: